

En Jaume Rial i Tarrés

HA MORT CRISTIANAMENT

(A. C. S.)

Els seus afligits esposa Na Joana Rocabrana, nebots aflitades Mercè i Joana Rial i Trenchs, germà Josep, germans polítics Joan Blanqué, Josep Ponces, Carme i Cristina Rocabrana, Rosa Crusats, nebots, nebots polítics, cosins, parents tots (presents i absents), La Mancomunitat de Fabricants de Teixits de cotó i ses mesoles, i les cases comercials Successor de J. Sala Mirapeix, Trullols i Canela, Puyol i Martos, S. C., fan saber als amics i coneguts tan sensible pèrdua i els preguen que tinguin present en llurs oracions l'ànima del finat i se serveixin concórrer demà, divendres, a les deu del matí, a la casa mortuòria Ronda de Sant Pere, 16, per a acompanyar el cadàver a l'església parroquial de Santa Anna, i d'allí a sa darrera estada, Cementiri Nou

NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

Primer Aniversari de la mort de

D. JAUME OLLÉ PARENT

ocorreguda el dia 3 de novembre de 1921, havent rebut els Auxilis Espirituals

(A. C. S.)

Els seus afligits esposa donya Teresa Brós, fills Miquel, Joaquina, Encarnació i Josepa, pare polític, germans, germans polítics, nebots i la família tota, en recordar als amics i coneguts tan sensible pèrdua, els preguen que el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir al solemne ofici i misses que, per l'etern descans de la seva ànima, se celebraran demà, divendres, dia 3, a les deu, a l'església parroquial de Santa Madrona, d'aquesta ciutat.

Les misses durant el cant dels Salms exequials, després la missa solemne i de seguida la del perdó.

NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

En sufragi dels benefactors i asilats de la

Casa Provincial de Caritat

se celebrarà, a l'església de la mateixa, solemne funeral, avui, dia 2, a les nou

(A. C. S.)

La Junta de Govern convida al dit acte a les famílies dels morts i als que desitgin pregar a Déu pel seu etern repòs.

EL DOL ES DONA PER DESPEDIT

NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica:

MARSANSBANK

Apartat de Correu núm. 1.

Telèfons números... 4530 A.
4531 A.
4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

J. A. Wennberg Metge especialista en malalties de la infància. Consulta: Dimarts, Dijous i Dissabtes, de tres a cinc. Tractaments especials per personal auxiliar, els dimecres i divendres. — Balmes, 90, pral., 1.^a

Llogarem camp de Futbol

(60 X 103 metres) totalment o a mitges
Escriure a P. A. d'aquesta Administració.

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. — Dia 1 de novembre de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 767.8 767.0, 766.9.

Termòmetre sec: 11°0, 16°2, 14°3.

Termòmetre humit: 8°0, 12°8, 8°3.

Humitat (centèsimes de saturació): 63, 64, 53.

Direcció del vent: N., S., S.

Velocitat del vent en metres per segon: 5, 6, 6.

Estat del cel: Nuvolós, Quasi serè.

Classe de núvols: C., C.C.St., St.K.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 17°2; mínima, 9°9; mínima prop del sol: 8°8.

Oscil·lació termomètrica: 7°3.

Temperatura mitja: 14°0.

Precipitació aquosa, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0°0 mm.

Recorregut del vent en igual període de 162 km.

Observacions particulars: No cap.

El director, E. Alcobé.

— Fosfo-Gilco-Kola-Lectinat, cura neurastènia. B. Domènech, Ronda de Sant Pau, 71.

Tingueu lloc a l'Ateneu Enciclopèdic.

Popular la inauguració de tasques de la Secció d'Estudis Polítics i Socials, amb nombrosa concurrència. N. Eugeni d'Ors s'encarrega de la conferència inaugural.

Vaixelles PORCELLANA

J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Dins el mercat del Born van renyir Vicens Ibañez Gil, de 32 anys, solter, i Josep Artigas Oriol, de 26 anys, casat, i Josep Aguilari Dols, de 28 anys, solter, resultant el primer amb erosions a la cara, que li foren curades al dispensari de l'Alcaldia.

GRILL-ROOM RITZ

Tarda i Vespre

TE 2 PESSETES

Dinar a l'Americana

GRAN ÈXIT

Clark's Jazz - Rosine - Julien

El Comitè Regional de l'Aliança Francesa (Pelayo, 1), té l'honor de participar als alumnes que seguiran el curs durant l'any escolar 1921-22 que el repartiment de premis, diplomes i mencions corresponents al dit curs, s'efectuarà el pròxim diumenge vinent, dia 3, a les onze del matí.

Organitzada per la Cambra Mútua Industrial tindrà lloc demà, divendres, a les deu del vespre, a l'Ateneu Marqués de Mina (Passeig Nacional, 18 i 19) una conferència a càrrec de N. August Reblou, desenrotllant el tema: «El règim de la jornada mercantil com a norma del comerç al detall de Barcelona».

— Banyera, Escalfador i Lavabo 428 pessetes. Quarts de bany en gres i porcellana (Taylors). Lacomans, Germans, Passeig Sant Joan, 44.

A un altre pis del núm. 14 del carrer del Regionalisme, de la barriada d'Hostafranchs, l'estadant Manuel Bartolín, de 60 anys, amenaça amb

sota la presidència del senyor cònsol general de França, al paranif de la Universitat.

S'invita als alumnes presents i nòtics de l'Aliança Francesa, a llurs famílies, així com totes les persones que s'interessin per l'obra de l'Associació, perquè assisteixin a l'acte.

— Hem tingut ocasió d'admirar uns models encantadors en mobles de mèdula i jonc esmaltat a la fàbrica del Passeig de Gràcia, 115.

Al carrer de Callao, un carro atropella a Felix Castanyer Masip, de set anys, produint-li contusions a la regió occipital i al peu dret, que li foren curades al dispensari d'Hostafranchs.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Al carrer de Sant Rafael jugaven a la Bòxa dos joves i de resultes d'un cop que va rebre a l'ull hagueren d'ésser auxiliats a la casa de socors del carrer Barbaà un dels boxejadors, anomenat Pere Romeu.

JOIES VILANOVA Unió, 6

Amb motiu de la celebració de l'Exposició anexas al Primer Congrés d'Higiene i Sanejament de l'Habitació, demà, divendres, dia 3 de l'actual, a dos quarts de deu de la nit, l'arquitecte de la Cooperativa de Periodistes per a la Construcció de Cases Barates don Lluís Girona i Cuyas donarà una conferència, amb projeccions, a l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya, desenrotllant-se el tema: «Estudi de les mesures higièniques aplicables a cases barates».

R. Daura

SASTRE, Pelayo, 18

Es complau en participar a la seva distingida clientela d'haver rebut per a la present temporada tota la col·lecció de gèneres de la més alta novetat del País i Estranger.

No es reparteixen circulars

un ganivet el llagater del pis. Miquel Garcés, de 43 anys, però aquest pogué agafar-li, encara que li produí una ferida lleu a la mà dreta.

Ahí, a quarts de nou de la nit, el motor del tramvia núm. 57 de la línia 52, va empotrar-se a terra, davant del número 1 de la Rambla del Mig, determinant una parada de tots els ascendentis de la Rambla.

-Sangrà Pelayo, 11. Banyeres

A un pis del núm. 170 del carrer de Barrell, el Josep Borràs i la seva dona agrediren la relligada Maria Escoda Benet, de 56 anys, produint-li erosions lleus a la cara i a les mans.

Al moment de deixar-se anar de l'estrep del cotxe que fa el servei de la plaça de Font i Sagú al Poble Nou, el nen de 7 anys, Agustí Torne Gumel, va agafar-lo l'auto núm. 4135, produint-li ferides lleus al clatell i cames.

El tramvia de Sant Andreu, al carrer de La Sagrera, agafà a Salvador Soler Desseures, de 20 anys, paleta, produint-li ferides lleus a les cames.

A la Casa de Socors del carrer de Barbadà, curaren ahir unes confusions al cap a Encarnació López García, de 26 anys. Diu que les hi féu, a cops de mànc d'un ganivet, un home nomenat Llorenç Donat, que havia estat amant seu.

Un veí del núm. 51 del carrer de Robador, anomenat Antoni Sánchez, de 22 anys, es va beure una dosi de colícutida, per a curar-se una malaltia que patia, però es va intoxicar, havent d'anar a cercar el metge, qui va curar-lo i digué que el mal rebut era de pronòstic reservat.

El cavall d'un guàrdia civil que feia servei a la Carretera Agrícola, davant de l'estació del tramvia de Can Tunis, va pegar una coixa a Angel Sabadell Ibáñez, de 35 anys, trencant-li la cama dreta. Fou portat al Dispensari de Can Tunis.

Al carrer de Pere IV, entre el Fielat i l'Estació del Tramvia, volent pujar a aquest vehicle Joaquim Ballarín Vila, de 44 anys, agent d'arbitris municipals, va tenir la desgràcia de caure, rebent ferides a la cara i mans, essent curat al dispensari del Teulat.

Un auto, núm. 7434, que va de la plaça d'Espanya a Esplugues, al carrer del Gallien davant del de Miquel Angell, agafà a Manuel Cuixart Llovera, de 33 anys, solter, produint-li erosions als llavis i contusions a la cuixa i braç drets.

Al Saló de Sant Joan, en baixar del tramvia Francese Balinas Bousas, de 33 anys, fou agafat pel remolc, rebent ferides lleus a distintes parts del cos.

Volent tancar una portella del tramvia, un passatger tingué la dissort d'agafar els dits de la criatura de tres anys, Isabel Raventos Poblet, produint-li ferides greus.

Al carrer de la Creu Coberta, un gos mossegà a Josep Lloberola Tutusaus, de 20 anys, cambri, produint-li una ferida de pronòstic reservat a la cama esquerra.

Vida religiosa

Avui: La Commemoració dels fidels difunts. Santa Eustàquia, verge.—Demà: Els innombrables màrtirs de Saragossa. Sant Valentí, prevere.

Quaranta hores: Avui, a l'església de la Congregació de Nostra Dona de l'Esperança. Hores d'exposició: De les vuit del matí a les sis de la tarda.—Demà, a la mateixa església.

La missa d'avui: La Commemoració dels fidels difunts, color negre.—La de demà: Tercer dia de la infra octava, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona dels Angels, a la seva església.—Demà, Nostra Dona de la Providència, al Pi, privilegiada.

Adoració nocturna: Avui, Torn de Sant Josep.—Demà, Torn de Sant Joan Evangelista.

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de la Commemoració dels fidels difunts, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia).—Demà, Torn del Sagrat Cor de Jesús, a la mateixa capella.

—Capella Expiatòria per a les Ànimes (carrer Escorial-Gràcia).—Avui,

diada dels Difunts, podrà guanyar-se el jubileu durant tot el dia. A les onze del matí es cantarà una missa de Requiem.

A dos quarts de sis de la tarda es començarà el Novenari d'Ànimes, que seguirà els restants dies a la mateixa hora amb sermó pel doctor Joaquim Masdexart, prevere, professor del Seminari.

Els esports

Futbol

Barcelona, 1; Martinenc, 1. — (Camp del Barcelona de Les Corts).

Pocs moments després de començar el partit, en Bessas i en Piers s'emboïen en una qüestió que res té que veure amb el futbol, i l'àrbitre, que demostra no estar per cançons, els treu del camp, restant ambdós bàndols amb, només, deu jugadors. Aquesta circumstància desfa les il·lusions de la majoria dels espectadors, els quals esperaven un superb partit, tingut compte del coratge amb que uns i altres contendents començaven la brega. I efectivament, gairebé tot l'encontre es desenrotlla amb una vulgaritat desesperant; només alguns esforços individuals, de vegades lluitidíssims, tregué monotonia a la lluita. El Martinenc, però, posà més gran entusiasme i braó en l'escomesa, que el seu adversari; aquest, completament descohesionat; sobretot l'ala dreta d'atac, n'ella per complet. Si els blau-grana persisteixen en presentar una línia davantera amb els elements que en aquest partit l'integren, ja augurem molts fracassos.

El primer temps fini amb empat a zero. En el segon, aconseguí l'Alcantara traspasar la xarxa martinenc, no tardant gaire el Martinenc a empatar mitjançant en Carapug, el qual engegà un xut superior impossible de parar.

Jugaren pel Barcelona: Bruguera, Coma, Surroca, Torralba, Blanco, Samitier, Piers, Martínez (V), Gràcia, Alcantara i Sagí Barba.

Martinenc: Pallejà, Trallero, Samó, Camorera, Costa, Bessas, Vilari, Lakatos, Carapug, Barradina i Rodríguez.

Àrbitre en Cruella, exigent en excés; però imparcial.

U. E. de Sans, 0; Terrassa, 1. — (Camp de la Unió Esportiva).

La primera part d'aquest partit, ensopeja i dolenta fins a l'exageració, pilotant-se insubstancialment, talment com si els components dels dos bàndols competissin en quin d'ells ho faria pitjor. En el segon temps, els terrassencs juguen amb empena formidable, veient premiats llurs esforços amb un gol magnífic aconseguit per en Santolària. Els de Sans en vesteixen furiosament; però amb tan desconcert, que l'objecte desitjat no arriba, finalment el partit amb el triomf del Terrassa.

Els equips s'aliniaren així: Unió Esportiva: Pedret, Solà, Moló, Helbig, Sancho, Barradina, Martínez, Costa, Felin, Vidal i Oliveras.

Terrassa: Munill, Llongueras, Torrellà, Simó, Papell, Segarra, Santos, Canals, Roig, Lavilla i Redin.

Espanyol, 4; Júpiter, 1. — (Camp de l'Espanyol).

Fou aquest un encontre qui-sap-lo entretingut, deixant satisfet al públic nombros que el presencià. Malgrat la resistència que oposà el Júpiter, la superioritat dels espanyolistes fou manifesta. Dels quatre gols aconseguits per l'Espanyol, tres ho foren per en Spencer, i el quart per l'Oliarguà. El del Júpiter fou obra d'en Mauri.

L'Espanyol alinià a: Vilarrodona, Canals, Montesinos, Urgell, Elias, Trabal, Oliarguà, Mairiot, Spencer, Ventura i Alvarez.

El Júpiter a: Castro, Garrobbé, Gener, Tena, Callicó, Gumbau II, Mercadé, Gumbau I, Mauri, Gil i Jimeno.

CORRECUITA

EL COL·LEGI D'ARBITRES

El Comitè directiu del Col·legi d'Arbitres, acordà en la seva última reunió convocar a exàmens per a ingressar al Col·legi Oficial, admetent-se inscripcions a nom del dit Col·legi, en el local social, Portal de l'Angel, 1 i 3, primer, primera, tots els dies feiners de set a nou de la nit.

En les sol·licituds ha de fer-se constar el nom, cognoms, domicili i Club a què pertany el sol·licitant, en cas de pertànyer a algun.

Quedant tancada la inscripció el dia 10 d'aquest mes, a les vuit de la nit, per donar lloc als exàmens que s'efec-

tuaran en el mateix local el dia 15 del dit mes.

En l'última reunió celebrada pel Comitè Directiu d'aquest Col·legi d'Arbitres, quedà constituït en la següent forma:

President, Maties Colmenares; secretari, Guillem Comorera; tresorer, Enric Peris; vocals: Jaume Villena, Jesús Arribas, Enric Marín i Ferran Carresl.

Law-tennis

Vinals del Concurs Català

Els partits finals del XIX Concurs Català de l'Associació de L. T. de C., se celebraren ahir al Club del Turó, amb nombros públic, molt selecte, com de costum.

Els resultats foren els següents: Campionats. — Parelles d'homes: Gomar-Flaqueu guanyen a Tarruella, per 6.4 : 5.3 : 6.1; individuals de senyorettes: M. L. Marnet a R. Torras, per 6.4 : 9.7 : 6.4; veterans: Ducasse a Leards, per 6.1 : 0.2.

Partits amb aventajats. — Homes: classe B: Prat-Alentorn, guanyen a Gallardo-Calbó, per 7.5 : 6.2; individual de senyorettes: M. L. Marnet a M. Tarruella, 6.3 : 6.4; parelles 1d. C. i M. Luria a Duran-Maier, 6.4 : 8.6.

Classe A: Morales guanya a Sindreu, per 6.4 : 7.5; classe B: Isern a Prat, 6.4 : 6.4.

Manquen jugar alguns partits finals es quals es disputaran avui. Dels ja decidits, es féu el repartiment dels premis per les belles mans de quatre Maries, que es diuen Flaquer, Chas-saigne, Marnet i Rodó, acabant la festa ben agradablement.

Pilota basca

Frontó Comtal

Ahir va disputar-se l'acostumat partit entre socis de la R. S. d'E. B., amb assistència de nombros públic. Jugaren Aballi-Rovirosa contra Balet-Mas, anant molt igualats fins el tanto 35, que s'avençaren els darrers, guanyant els cinc tantos següents.

Motorisme

El II Gran Premi Penya Rhin

Van arribant al seu terme els preparatius per a aquesta carrera internacional, la qual desperta gran interès.

Han començat els entrenaments oficials. Es ben probable que ja en aquests entrenaments el record de la volta més ràpida al circuit establert l'any passat per Monés Maury a més de 95 quilòmetres per hora (que constitueix el record espanyol de carreres d'automòbils en circuit tancat) serà ja batut.

Com que l'aglomeració de demandes de lloges, localitats i tiquets augmenta a cada moment, els organitzadors preguen novament als socis que passin a recollir els seus tiquets com més aviat millor, advertint-los que definitivament seran posades a la venda aquelles que no hagin estat recollides el dia 2 del corrent.

Funcionant ja la venda de tiquets per al tren especial de places reservades superat el nombre primitivament establert, els organitzadors han obtingut de la companyia una ampliació de places. El dit tren sortirà de Barcelona a les vuit del matí, de l'Estació de França, i la seva hora d'arribada a Vilafranca és a les 9.28.

El tren especial a preus corrents, sense places reservades sortirà de Barcelona (Estació de França) a les 6.25 del matí.

En la taquilla del Novetats, on es venen expent tota mena de tiquets i localitats de preferència, es venen també actualment les entrades generals i populars.

Amb l'objecte de què particulars i periodistes puguin ràpidament transmetre des de les tribunes notícies i resultats de la carrera, s'han obtingut de la direcció general de Comunicacions la instal·lació d'un lloc de telègrafs i d'una estafeta de Correus.

Tots aquests detalls posen de manifest que la Penya Rhin, que tal èxit d'inscripcions ha obtingut per al seu Premi, es disposa a obtenir-lo també en l'ordre d'organització tècnica de tan gran prova.

Ahir va tornar de Madrid el president de la Penya Rhin, don Joaquim Molins, el qual, en unió del senyor Vidal-Ribas Güell, en ésser rebuts, i reiterar el desig que l'extraordinària manifestació automobilista es veiés honorada amb la presència del Rei i de la presidència del Consell, pogueren recollir de Don Alfons i del cap del Govern, la certesa que al II Gran Premi Penya Rhin, hi assistirà el Rei, el viatge del qual a Vilafranca obrirà normes a aquest objecte.

Sembla probable que acompanyarà

al Rei en son viatge a Vilafranca, el ministre de Foment, don Leopold Argüelles, qui, consentent de la importància que per a la construcció espanyola tenen aquestes organitzacions, ha mostrat en tot moment el major interès pel Gran Premi Penya Rhin, puguent, mereix a això, habilitar el circuit magníficament i arranjant les carreteres que al mateix condueixen, millora que és altre dels importants beneficis que la carrera representa.

Ahir tarda, segons estava anunciat, es realitzaren sobre el circuit de Vilafranca els primers entrenaments oficials, acudint nombros públic a presenciar-los. El Comitè de Barcelona i el Sots-Comitè de Vilafranca, secundats per les forces oportunament enviades aconseguiren l'absoluta neutralització del circuit, en les hores prefixades. En els entrenaments d'ahir hi prengueren part els Talbot-Darrac, Chiribi, Aston-Martin, Ricart i Pérez, i S. R. C.

Tal com ahir donàvem com a probable, es realitzaren ja grans velocitats, rabassant-se continuament els 100 quilòmetres p. h., i registrant-se voltes a 110, i àdhuc 115 i 118. En un quilòmetre de recta del circuit ha estat cronometrada una velocitat de 150 quilòmetres per hora.

Si aquelles són les velocitats del primer dia d'entrenament, és fàcil predir el que ha d'ésser la carrera, i les grans emocions a que ha de donar lloc. Demà és el segon dia de entrenament, el qual, segurament, ja reunirà tots els que han de pendre part en la lluita.

A Vilafranca l'entusiasme per la cursa és gran; i es preparen festes en honor dels concurrents al Gran Premi. Entre els actes organitzats figura un ball de gala que donarà en son honor el Centre Agrícola del Penedès que promet ésser lluitidíssim.

Campionat de Catalunya de Motocicletes i Sidecars

Amb temps esplèndid, ahir es correu l'esmentat Campionat, en el circuit Tarragona-Secuita-Vallmoll-Tarragona. A les tribunes hi havia un miler de persones en començar la cursa, i en acabar-la, tot s'havia anat omplint. Hi ha gran espectació.

Comença la cursa a les vuit, i un minut, donant-se la sortida amb mig minut de l'un a l'altre vehicle.

Motocicletes cubació 1.000 c. c. — Recorregut: 8 voltes, 242.400 quilòmetres. 10 inscrits; el núm. 9 no es presenta, i el núm. 2, que tenia En Josep Claramonte, mort dies enrera, es passa a altra categoria. Arriben:

Primer: Zacarias Mateos, amb Harley Davidson, en 2 hores, 55 minuts, 45 segons.

Segon: Manuel Fuentes, amb Harley Davidson, en 2 hores, 59 minuts, 13 segons.

Tercer: Romà Uribealzo, amb Indian, en tres hores, 8 minuts, 3 segons.

Quart: Víctor Landa, amb Harley Davidson, en 3 hores, 18 minuts, 48 segons.

Eduard Landa, que corria amb Harley, es retira a la darrera volta; i En Manuel Teixidor, també a la darrera sofreix una caiguda al quilòmetre 27, causant-se contusions que el desisteixen a desistir.

Categoria 750 c. c. — Igual recorregut. — Tres inscrits. Arriben:

Primer: Star, Indian, en 4 hores, 0 minuts, 52 segons.

Segon: Ernest Pundak, Indian, en 4 hores, 3 minuts 9 segons.

N'Enric Granados, es retira a la primera volta.

Categoria 500 c. c. — 6 voltes, 181.800 quilòmetres. — 4 inscrits. Arriben:

Primer: Casalius, amb A. B. C., en 5 hores, 0 minuts, 48 segons.

Els altres tres es retiren per avaries a la segona volta, segona id., i a la quarta, respectivament.

Sidecars, Categoria 1.000 c. c. — Vuit voltes, 242.400 quilòmetres.

Hi ha onze inscrits i és la lluita més formidable des d'un principi; arriben els primer per aquest ordre:

Primer: Pere Pi, Indian, 3 hores, 29 minuts, 10 segons.

Segon: P. d'Esatrútegui Indian, 3 hores, 30 minuts, 28 segons.

Tercer: Josep Sáez, Harley, 3 hores, 51 minuts, 58 segons.

Quart: Antoni Renom, Indian, 3 hores, 47 minuts.

Segueixen Vidal Melero i Germà Villar, i Rafael Manso. Pere Estalella es retira a la segona volta, i Vicens Naurer i Vicens Carrión, a la sisena.

Categoria 600 c. c. — 6 voltes, 181.800 quilòmetres. — Tres inscrits. Arriben:

Primer: Antoni Alà, Indian, en 3 hores, 40 minuts, 40 segons.

Segon: Emili Ametilla Norton, en 4 hores i 6 minuts.

El tercer es retira a la tercera volta. La cursa ha estat molt emocionant.

puix ben sovint arribaven a les tribunes dos, tres i quatre corredors, simultàniament.

Han sofert caigudes i reventons diferents corredors, sense conseqüències.

Al campió de motos se li ha trencat el manillar, a la quarta volta, i ha seguit fins al fi, guiant amb la mà dreta solament, ja que a la part esquerra li ha quedat just espai de manillar ferm per a aguantar-s'hi.

La volta més ràpida l'ha feta En Mateos, amb 20.33.

A les dotze en punt s'ha obert el circuit, donant-se per acabada la cursa.

Publicacions rebudes

— «El Iris de Paz». Número corresponent al dia 29 dels corrents, amb sumari, com sempre molt escaient.

— «Pensament Marí de la Costa de Llevant». Número de la darrera setmana.

— «Nuevo Mundo». Número corresponent a la darrera setmana.

— «Lourdes». Butlletí de la Junta de la Hospitalitat Diocesana de la Immaculada Concepció. Molt interessant. Dona compte de les darrers gràcies obtingudes per catalans per mitjà de la Verge Blanca.

— Darrers números de «Joventut», de Sabadell.

— «Minerva». Darrer quadern.

— «D'ací d'allà».

— «Blanco y Negro». Darrer número.

— «Revista Popular». Número d'aquesta setmana.

— «El Deber». Setmanari d'Acció Catòlica d'Olot. Número 135.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rei.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquillologia, de la Societat de Ciències Naturals «Club Muntanyenc», Princesa, 14, primer. Obert d'onze a una i de una a tres.

Arquitectura: Escola d'Arquitectura. — Segon pla de la Universitat a onze de la vetlla.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda, i de les tres fins a posta de sol: Palau Reial del Parc.

Municipal: Obert de les deu del matí a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol.—Plaça Real, número 10.

—Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a ment també es pot visitar els dies festius.

—Del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Pública. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis del a tarda, els diumenges.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De Protocols: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Centre Excursionista de Catalunya (Carrer del Paradís). — Obert de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Provincial Universitaria. — Obert de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda: Edifici de la Universitat.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Obert, de 11 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí.

Aquesta Biblioteca és circular.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

D'Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Estudis, 9.

Dels Museus Artístics (especial de Art): Obert de les deu del matí a la una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc.

Biblioteca pública de Sant Andreu de Palomar (Santa Marta, 18 i 20). — Obert de les vuit a les deu del vespre.

Biblioteca de l'Escola Elemental del Treball (Urgell, 167, Casa Batlló). — Especialitat en obres d'ensenyament tècnic per a obrers. Obert tots els dies feiners, de sis a vuit del vespre.

De l'Associació de la Premsa Diària (Canuda, 12). — De sis a vuit del vespre.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrams i conferències de LA VEU)

PARLA EL MINISTRE

DE LA GOVERNACIÓ

Madrid, 1, 2 tarda. En rebre els periodistes, el ministre de la Governació, els ha parlat de la reunió que havia presidit ahir el Patronat de les Hurdas.

La reunió d'ahir, com saben, era preparatòria de la que presidirà el Rei dissabte, i, per tant, no es va poder adoptar cap acord.

Els acords es pendran en la reunió de dissabte.

Nosaltres ens hem limitat a fer un balanç del resultat que han de tenir els primers treballs realitzats pel Patronat.

Realment aquests resultats, fins ara, no han estat satisfactoris.

El resultat de la subscripció particular iniciada fins ara ha estat d'unes 60.000 pessetes.

Es clar que aquesta quantitat és independent de la que el Govern acordarà concedir, però de totes maneres serà necessari intensificar la recaptació perquè el Patronat pugui realitzar eficaçment la seva missió.

Per ningú és un secret la importància de l'acció social que pot realitzar-se davant la situació veritablement desconsoladora en que es troba aquella comarca, i la premsa pot ésser un auxiliar poderós perquè els esforços del Patronat no siguin inútils.

—I no passa res més en aquest ministeri — ha dit el senyor Pinies.

—I fora d'aquí — li ha preguntat un reporter.

—Potser sí — ha replicat el senyor Pinies —. Ja veuen que les notícies són per aquí — i en dir això assenyalava amb la mà el punt geogràfic de Madrid on es troba el carrer de Floridablanca.

—Ara les notícies seran a Saragossa? — ha observat un reporter, al·ludint al mite de concentració.

—Això serà després — ha contestat el ministre — per ara són al carrer de Floridablanca, en el Circul Liberal.

MITING SUSPES

Ha estat suspès el miting de la Lliga dels Drets de l'Home que proposava celebrar avui a la sala d'actes de l'Ateneu de Madrid.

ESCOLES PRACTIQUES

Aquest matí han sortit els regiments d'infanteria del Rei núm. 1, i León núm. 38, a efectuar escoles pràctiques.

El primer dels citats regiments va a Villa del Prado, on romandrà del dia 1 al 15 del corrent mes.

El regiment de León va en ferrocarril fins a Cienpueños i des d'allí fins a Chinchón per la carretera.

Porten material modern, i estaran fent exercicis fins al dia 15 del present mes.

Han estat acomiadats per nombrosos públics.

SOBRE EL DISCURS

D'EN ROMANONES

Els periodistes, com obligat tribut a l'actualitat política, dediquen avui comentaris al discurs del comte de Romanones, si bé exceptuant els que sempre han mostrat una marcada simpatia romanonista, ho fan amb força breuetat.

El punt més interessant que s'esperava era el referent a les seves relacions amb els altres grups polítics liberals per a conèixer concretament l'actitud en que es col·locaria el comte de Romanones.

«El Imparcial», a propòsit d'això, diu el següent:

«Per separat publiquem el discurs que pronunciarà ahir el comte de Romanones».

L'expectació produïda entorn d'aquest acte quedà satisfeta en notar que, com estava previst, l'actitud del comte de Romanones no era d'allunyament, en relació amb les altres

fraccions liberals que integren la concentració.

«El Debate» resum la seva opinió sobre el discurs pronunciat ahir pel comte de Romanones amb les següents paraules, pronunciades per una personalitat conservadora no ministerial:

«Traient la fullaraca, la crítica i el programa que era sols el pretext del discurs, tota la seva substància està en poques paraules: les dedicades a aconsellar als liberals que governin sobre els problemes reals, deixant per ara a un costat les qüestions teòriques i les doctrinals».

Això permet a la concentració seguir el consell i desfer-se del lastre feixuc de la reforma constitucional.

Un bon servei que serà ben pagat.

«El Sol» aplaudeix la condemnació de la política conservadora feta pel comte de Romanones, i es plany que no hagi estat el cap del partit liberal tan explícit pel que toca a les coincidències amb els altres elements liberals, si ha desaparegut la discrepància que el separava de la reforma constitucional.

A les postimeries del seu discurs el comte de Romanones, amb la vaguetat d'una veu cansada i d'un pensament que no vol revelar-se clarament, sembla al·ludir a aquest punt quan parla de la prelatió en el tractament dels problemes, deixant els últims punts a les qüestions tècniques.

Potser en aquestes qüestions queda inclosa la reforma constitucional, però no endevinem si les paraules del comte de Romanones expressen els termes de l'acord o són simplement una opinió personal seva, com asseguava.

Aquest és un dels punts polítics de major interès en el qual serà precis enfundir més, car tant pot ésser la condició de l'acord com motiu perquè perduri la divisió.

«El Liberal» glossa en sentit ampliament liberal el discurs, elogiant-lo especialment pels càrrecs que feu en contra de la política conservadora, i acaba amb aquestes paraules:

«En altres temps es precipitaven els esdeveniments quan els Governos escollaven cures tan formidables».

«A B C» és el periòdic que elogia amb més calor el discurs del comte de Romanones.

Entre altres coses diu:

«El que ens sembla més interessant del discurs del comte de Romanones, el que toca més vivament les preocupacions del país i ha d'ésser més grat a l'opinió pública, és el que diu de la qüestió militar en tots els aspectes».

Té l'il·lustre polític una posició singular, molt meritòria, en el problema de la desorganització històrica de l'exèrcit, de la qual es deriven com a problemes parcials el de la disciplina i el de les responsabilitats per la catàstrofe d'Àfrica.

Davant de les Juntes, que han agravat i precipitat la crisi militar, ha estat l'ex-president del Consell l'únic polític que no ha contemporitzat ni ha dubtat en cap moment dintre ni fora del poder.

Res de nou ha hagut de dir en l'afirmació de conducta i en l'exposició de fets i doctrines que conté el seu discurs, però la ferma i franca reiteració de la seva actitud i dels seus compromisos en aquestes circumstàncies posen al seu costat una gran força d'opinió i l'autoritat dels seus antecedents el constitueixen en fiador d'una política reparadora i ineludible.

Vin tot el tema militar, al marge del famós expedient Picasso, haurà de tornar amb especial atenció sobre el discurs d'ahir per a destacar la importància de les seves afirmacions.

MANIFESTACIONS

D'EN ROMANONES

Madrid, 1, 4'15 tarda.

Després de pronunciar el seu discurs el comte de Romanones parla

amb els seus amics que el rodejaven, i digué:

«Jo he dit i repetit que no crearia dificultats de cap classe a una política liberal, que entén imprescindible en els moments actuals».

L'afirmació que roda per aquí i que dona per feta la meua unió amb els liberals concentrats, és inexacta.

Jo dic que és necessari un canvi de política i exposo un programa amb solucions per als problemes de la realitat.

Cal esperar, doncs, a que els altres parlin.

Creo que és així com els homes públics s'han de comportar.

Si jo hagués sostingut una conversa secreta amb el marquès d'Alhucemas i de prompte digués que estaven units, l'opinió tendria dret a sembrar. Així, davant del país, que té dret a conèixer el pensament dels que aspiren a governar-lo, s'han de tractar aquestes qüestions transcendents que han d'influir en el desenvolupament de la política futura.

El comte de Romanones ha marxat avui a les muntanyes de Toledo, on descansarà un parell de dies.

MANIFESTACIONS DEL PRESIDENT

El senyor Sánchez Guerra, qui va tenir una referència exacta del discurs pronunciat pel comte de Romanones, es mantingué en gran reserva.

Llegí amb tot deteniment el text autèntic del discurs, perquè sempre mereixen la major atenció els judicis dels homes públics, molt més si tenen la relevant personalitat del comte de Romanones.

Dire, no obstant, que em satisfà molt tot el que representa unió de forces polítiques.

En quant als alacs que poguessin haver a l'actuació dels conservadors, alla està el Parlament, on els tals assumptes poden discutir-se i ventilarse.

EL PREU DE L'ELECTRICITAT

Madrid, 1, 5'15 tarda.

La Reial ordre sobre l'elevació de preu del fluid elèctric diu en sa part dispositiva:

Primer.—Que no es concedeixi de moment el sol·licitat per les societats Hidro-elèctrica Espanyola, Unió Elèctrica Madrilenya, Hidro-elèctrica Santillana, Cooperativa Elèctrica de Madrid i Centrals d'Electricitat de Castellana i Bona-Vista, per aparèixer proves en l'actualitat de qualitat de qualitat en el subministre de fluid i insuficiència de capacitat productora per atendre degudament totes les necessitats del públic.

Segon.—Les companyies procediran immediatament a millorar per tots els mitjans el servei i atendre les peticions de fluid pendents, per al qual posaran en servei permanent les seves instal·lacions actuals hidràuliques i tèrmiques, fins on permeti la seva disponibilitat, no ometent cap esforç fins aconseguir la qualitat del subministre que estableix la base següent.

Tercer.—Les companyies pendran mesures perquè en el termini més urgent possible s'enseu excedir d'un any, quedí renovat el material deficient i el material o instal·lacions d'un i altre sistema, resultant així dotat Madrid de bon fluid, sense que baixi en cap cas la freqüència de la corrent alterna de 47 períodes per segon de temps ni hi hagi variació de la tensió en l'acomodada de cada abonat que excedeixi d'un 7 per cent en més o menys la valor normal que es farà figurar en els respectius contractes del subministre.

Quart.—Una comissió tècnica comprovarà abans del 15 de desembre pròxim si les companyies compleixen l'establert en la base segona i si es disposen degudament al compliment de la base tercera.

Cinquè.—Salvant l'establert en la base setena quedarà autoritzada des de pri-

mer de gener de 1923 una elevació uniforme de la tarifa màxima de llum fins a 0'70 i fins a 0'35 com a màxim de la tarifa aplicada a força motriu i altres usos, l'encariment no haurà d'excedir en cap cas d'un 20 per cent sobre la xifra actual.

Sise.—La tarifa o tant alcat aplicat a les instal·lacions de les classes més modestes, no sofrirà modificació.

Setè.—Si l'informe de la comissió nomenada en la base quarta fos desfavorable per alguna empresa, quedarà en suspens per a ella l'autorització concedida en la base cinquena.

Vuitè.—L'autorització per a elevar la tarifa actual no afectarà als contractes o concèrns que les empreses tinguin celebrats i estiguin en curs amb corporacions oficials, entitats o particulars, però es concedirà autorització per a modificar-los en la forma dita si les parts hi convenen.

Novè.—Amb l'objecte d'evitar noves despeses als abonats, l'aplicació de l'augment de tarifes autoritzat no exigirà la formalització de nous contractes, bastant amb que a la terminació degal dels que les empreses tinguin celebrats s'entengui que la seva prorrogació serà a base de la modificació del preu de subministre.

Desè.—La comissió nomenada comprovarà el servei de l'abastiment elèctric de present i perspectives per al futur pròxim, començant per inspeccionar l'execució de les mesures de la Base tercera; girarà les visites que cregui oportunes, o almenys una cada semestre, a totes les centrals de producció i distribució de subministre d'energia elèctrica a Madrid, i procedirà, demés, a reconeixements a instància de part per denúncies de deficiències.

Onze.—La Comissió estudiarà la conveniència i possibilitat que l'Estat atengui el consum de l'electricitat als centres oficials del fluid produït en les centrals de la seva propietat, sotmetent a la superioritat les bases i forma en que pogués arribar-se a tal fi.

Dotze.—La Comissió farà un estudi del problema en conjunt del subministre d'electricitat i del seu millor aprofitament per a totes les necessitats de Madrid, a fi de proposar el remei definitiu de la penúria actual mitjançant la millor utilització de la riquessa hidroelèctrica espanyola i aconseguir que la iniciativa particular tutelada pel Govern, prepari aviat la deguda acumulació d'elements per a permetre l'expansió i la valoració amb sobrant d'energia, i perquè s'augmenti la disponibilitat de consum industrial, comercial i urbà que en progressió ve augmentant-se de manera evident.

De Reial ordre ho comunico a V. M. pel seu degut coneixement i al de les entitats sol·licitants».

IMPRESSIÓ POLITICA

Madrid, 1, 6'15 tarda.

Durant tota la tarda han estat molt vius els comentaris sobre el discurs pronunciat ahir pel comte de Romanones.

No ha pogut aconseguir-se conèixer l'opinió de tots els caps de la Concentració sobre el discurs.

Unicament el marquès d'Alhucemas ha manifestat que no havia canviat en res el programa de la concentració.

Això sembla suficient per a conèixer en quin estat es troben les relacions del comte de Romanones amb la Concentració, perquè el cap liberal no va fer una sola objecció al programa de la Concentració, sinó que parlà únicament de prelatió, és a dir, d'ajornament d'aquelles solucions que són la característica del reformisme.

Es parla que el comte de Romanones no serà contestat fins que se celebri l'acte de Saragossa.

No ho creiem.

Primer haurà de resoldre el senyor García Prieto la situació que li ha produït el discurs del comte de Romanones, que, en termes que podran semblar exagerats, serà aquesta: o amb els senyors Alvarez i Alba, o amb el comte de Romanones.

No és presumible que abans d'arribar a una solució els concentrats a Saragossa per a exterioritzar la seva divisió, si és que sorgeix.

Les insinuacions que recollim, anti passada sobre els mètodes que han inspirat el discurs del comte de Romanones s'accentuaven avui en termes més acusats i en això estriba la transcendència del discurs.

Si els consells que ahir donava el comte de Romanones sobre la prelatió de solucions de la Concentració no són recollits pel senyor García Prieto, es mantindrà la concentració — es diu — i no serà tan immediat ni tan fàcil el seu aveniment al poder.

Si pel contrari, els problemes anomenats doctrinals pel comte de Romanones són relegats a segon terme, la situació dels senyors Alvarez i Alba seria insostenible en la Concentració.

Creiem recollir en aquestes ratlles la impressió que avui és dominant als cirkels polítics.

L'ALT COMISSARI A MADRID

Madrid, 1, 8'30 nit

El sots-secretari de la Guerra, parlant amb els periodistes, ha confirmat la notícia de la propera arribada a aquesta Cort de l'Alt Comissari, general Burguete, amb aquestes paraules:

«En efecte: del 7 al 8 de l'actual, arribarà a Madrid el general Burguete, però aquest viatge no té la importància que alguns volen concedir-li, car ja és recordat que es digué que d'aquí endavant l'Alt Comissari d'Espanya al Marroc vindrà a la Cort tots els mesos».

Un periodista ha preguntat al sots-secretari si era certa la notícia del pròxim viatge a l'estranger del tinent coronel senyor Millán Astray, i el general Barrera ha respost que d'aquest viatge no en tenia altra notícia que la que donaven els diaris.

EL TEMPS

Les últimes 24 hores es registraren pluges locals al Nord.

La temperatura màxima d'ahir fou de 19 graus a Castelló, Alacant i Almeria. La mínima fou de 2 graus sota zero a Terol.

La màxima d'ahir a Madrid fou de 17 graus, i la mínima d'avui, de 14°.

Temps probable per a demà: a Cantàbria, lleus pluges i boira, i a la resta d'Espanya temps insegur.

PASSATGES INTERESSANTS DEL DISCURS D'EN ROMANONES

Madrid, 1, 9'15 nit

Del text taquígrafic del discurs del comte de Romanones, que publica el seu orgue en la premsa «Diario Universal», en traïem els següents paràgrafs que, per referir-se a la qüestió catalana a les relacions amb els liberals de la concentració, són de més gran interès.

«Hi ha també — diu el comte de Romanones — una altra qüestió que ha estat oblidada del tot durant l'etapa conservadora. Em refereixo al plantejament a Catalunya, ja fa que sap el temps, d'un problema que alguns entenen no solament oblidat, sinó mort. Sols la hipenestèsia en que ha viscut Barcelona aquests últims anys, per l'increment dels delictes socials, ha pogut deixar una mica al marge un problema de tanta importància. Però ara torna, segons senyes evidents, a entesir amb violència; i en meditar els trastorns que poden produir-se el dia de demà no molt lluny, he d'afirmar que no tinc fe, per a solucionar-lo, ni en la resistència passiva ni en la violència; que, per a poder-lo suportar, només tinc fe en un endegament legal que faci derivar

AVUI, 5.º CONCERT D'ORQUESTRA I VIOLONCEL

PER PAU CASALS

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA - A tres quarts de deu nit

sempre estrepit, les aspiracions autonòmiques d'una part de Catalunya. Per això en la meua última etapa de govern vaig cercar la cooperació d'importantes personalitats representants de quasi totes les forces polítiques, per a les quals la meua gratitud serà perenne, a fi que estudiessin el cos legal que pogués servir d'harmonia entre les aspiracions autonòmiques i el suprem i intangible interès de l'Estat.

L'Estatut que, com a conseqüència d'aquells treballs vaig presentar a les Corts, segueix essent per a mi l'únic camí en el qual es pugui trobar la fórmula de pau tan necessària per a tothom.

Al·ludint a la concentració liberal, digué:

«No em seria lícit pronunciar aquesta paraula si al mateix temps no expressés la meua ferma resolució que siguin facilitats, i no obstacles, ço que en mi hagin de trobar-se per al canvi de política que considero indispensable i urgent.

A Espanya hi ha elements liberals capacitats i vigorosos als quals la Corona pot confiar la direcció dels destins públics. Tots els qui vinguin a practicar una política de realitats liberals tindràn el meu concurs. Solament he de dir-los, no com a consell ni com a condició, sinó com una opinió meua, que no oblidin, essent tan complexos els problemes de l'hora present, per a envair-los cal establir un prelatat que només pot tenir com a norma la preferència dels problemes d'ordre pràctic i immediat per damunt dels problemes tècnics o d'interès purament especulatiu. (Molt bé.)

El partit liberal no sols podria rebre el poder, de la Corona; necessiten estar assistits de la confiança de l'opinió. D'aquí ve l'obligació que com a primordial se'ls imposa de recollir en tot moment els batecs d'aquella.

Si després de tot el que ve passant en la política espanyola no creguéssim que la confiança de l'opinió ens assisteix, caldria que ens preguntéssim si havíem de continuar o no en la vida pública.

Jo tinc fe en els principis del liberalisme; crec que avui, més que mai, són els únics que poden dur, dins d'Espanya, la pau i la tranquil·litat, i a fora, la simpatia i la més gran consideració d'aquella l'amistat dels quals ens importa més. I amb això termino, creient que he complert el deure que amb vosaltres tenia de no amagar-vos el meu pensament.

EN SANCHEZ GUERRA I EL REGIM DE QUINZENES

En l'última reunió celebrada per la Junta de Govern de l'Ateneu de Madrid, ultra acordar-se l'ajornament del míting organitzat per la Lliga dels Drets de l'Home, per a protestar contra el règim de les quinzenes establert per la Direcció d'Ordre públic, el comitè de Romanones va donar compte d'una carta en la qual el senyor Sánchez Guerra contesta a l'escript que l'Ateneu li havia en aquest mateix sentit de protesta.

La Junta de Govern acordà convocar la general extraordinària, per al dia 6 del corrent, a fi de donar-li compte del document que en aquest mateix dia serà facilitat a la premsa.

Són, doncs, contadíssimes les persones que en aquests moments coneixen la carta del senyor Sánchez Guerra.

Per informes fidedignes que ens han arribat estem assabentats que el president del Consell, en la seva contestació, recorda que el partit conservador aplicà sempre en sentit restrictiu l'article 22 de la llei provincial, i que ell, personalment, com a ministre de la Governació, dictà diverses Reials ordres que accentuaven aquest criteri restrictiu.

Doncs bé: el senyor Sánchez Guerra reconeix, per altra banda, que en determinades circumstàncies, i no havent-hi a Espanya lleis especials per a perseguir certa classe de delictes, és disculpable l'aplicació amb criteri més ample que pugui donar-se a aquest article.

EL VOLUNTARIAT

Amb referència a un cap de l'exèrcit que no fa gaire tornà del Marroc, on anà amb la missió d'estudiar la campanya i deduir conseqüències, s'assegura que l'esmentat cap, després d'estudiar detalladament l'eficàcia de les diverses unitats que allí combatien, es mostra partidari decidit del voluntariat; però dins d'això hi ha una novetat, i és que aquest voluntariat, l'al·ludit cap d'exèrcit creu que ha d'ésser reclutat per una empresa que arrendarà el servei.

CAP A CUENCA

Han marxat en automòbil cap a Cuenca l'infant don Ferran i la duquessa de Talavera, amb l'objecte de passar dos dies amb els seus pares la infanta donya Pau i el príncep don

Lluís Ferran de Baviera, que són a llur finca de Saelices.

LA REINA CRISTINA

Com ja s'ha anunciat, demà passat, divendres, en el sudexpres tornarà de Sant Sebastià la Reina donya Cristina.

ALT CARREC

Ha cessat en el seu càrrec de Major general de la guàrdia del Reial Cos d'Alabarders el general don Enric Montero, qui passa a la reserva.

Aviat es posseeirà d'aquest alt càrrec don Carles Iñigo.

Bisbat

IV CENTENARI DE SANT IGNASI A CATALUNYA

La Comissió organitzadora deixà llestos tots els detalls de la Peregrinació a Montserrat i Manresa. Han quedat constituïts i treballen activament els Comitès locals de Tarragona, Valls, Reus, Girona, Figueres, Olot, Banyoles, Lleyda, Vich, Mataró i altres ciutats, en les quals són ja molts els que s'inscriuen com a pelegrins.

El preu del bitllet, en el tren especial des de Barcelona a Montserrat i Manresa, anada i tornada, comprès el Cremallera, en classe general, és de 14'50 pessetes; en segona i tercera, 10'. El Comitè despatxa també tiquets de cel·les de Montserrat per a la nit del 11 al 12, i l'import total de l'almoina per aquest concepte, és per a cada persona de dues pessetes, en cel·la de primera; i 1'50 en cel·la de segona. Es despatxen també, a qui ho desitgi, tiquets de fonda per als menjars en els restaurants de Montserrat i Manresa als següents preus: Restaurant de Montserrat, esmorzar, 1'50 pessetes; dinar, 9, cobert de primera classe; 6, cobert de segona. El mateix preu és el del tiquet de sopar. Restaurant de Manresa, 8 pessetes cobert de primera, i 6, cobert de segona.

La inscripció pot fer-se tots els dies laborables, de set a vuit de la nit, al Foment de Cultura, carrer de Lluïa, 15, principal, abans del dia 4 de novembre vinent.

UNA CURACIÓ OBTINGUDA EN LA DARRERA PEREGRINACIÓ A LOURDES

El pare sermoner dels romiatges a Lourdes, el qual realitza la per tots conceptes benemèrita Hospitalitat Diocesana de la Immaculada Concepció, el jesuïta Josep Maria Pijoan, ha rebut una carta de la senyoreta barcelonina Pilar Capsir, que com tants altres malalts va trobar en les santes piscines de la Verge la seva salut.

En aquesta carta la senyoreta Capsir explica amb una ingènua senzillesa que arriba a l'ànima, el procés de la seva curació. D'ella són aquests paràgrafs:

«El dia 22 fou l'arribada a Lourdes, a les onze. Havia mantingut el dejuni natural amb l'esperança de poder combregar a l'arribada; però Jesús volia el sacrifici i no fou possible; fou un sacrifici gairebé superior a les meues forces, puix sentia una impressió tan forta en mi, que tenia una veritable necessitat de Jesús Hostia; plorant amargament, però en secret, em queixava a Jesús i li deia: «Paré el que volgueu, si, però no em deixeu sola». Aquell dia no vaig sortir més; els meus peus estaven sumament debils, i cada vegada que pensava en la distància que hi havia de l'Orfelinat — o sia la casa de les reverendes Germanes de Nevers, on amb molt de goig m'havia pogut estatjar — fins a la Gruta, em desanimava per complet.

Arribà per fi el dia 23 de juny, dia de les meues esperances i presentiments; vaig combregar per primera vegada a Lourdes, però a casa. Aleshores li vaig demanar molt a Jesús, que per a major glòria de la Verge Santíssima i per a més afecte al seu Cor Diví, ens fes la gràcia de la meua curació aquell mateix dia.

M'estava al matí a la meua habitació, sempre dominada per una impressió molt forta, com presentint alguna gran cosa. No és que tingués la seguretat de curar-me, puix tot sovint li deia a Jesús: «per a mi no sé quina gràcia serà més gran, si el miracle o el quedar com abans».

A mig matí, en rebre la seva visita i portar-me aquella estampa de la Verge de la Gruta, no em cansava de besar-la i estrènyer-la damunt del meu cor. Des d'aleshores, invertint els termes de l'oració que havia dirigit a Jesús en la comunió, li deia: «Mare meua, per a gloriificar a Jesús en la festa del seu Sagrat Cor, féu avui el miracle».

A tres quarts de tres de la tarda ens dirigíem a les piscines. Estaven tan malament els meus peus, que a pesar d'anar molt a poc a poc i

apollada, em vaig haver d'asseure durant el camí, perquè em sentia molt cansada. Mentre m'esperava per a pendre el bany, l'oració que més íntimament sentia era la de Sant Bernat: «Recordau-vos...»; vaig tancar els ulls per a no pensar més que en la Verge, i en donar-me la mà la germana per a acompanyar-me al bany, em vaig abandonar del tot a la voluntat de Jesús i Maria, puix notava que m'anaven faltant les forces. D'aleshores ençà ja no sé el que em va passar; vaig perdre la noció de la meua existència. Sols recordo que en acostar-me la Imatge de Maria perquè la besés, em vaig adonar de tot i la vaig besar dues o tres vegades amb un fervor i amor que no recordo, en la meua vida, haver-ne besat una altra de manera igual, i em donà interiorment que l'apartessin de mi.

En vestir-me vaig notar que havien desaparegut les taques morades dels meus peus, ocasionades per la falta de circulació de la sang, i les senyals de les llagues; vaig sentir també un calor i força que mai havia sentit en la meua vida, i que d'aleshores ençà ja no ha parat més.

Ens dirigíem a la Gruta i després a la plaça de la Basílica per a rebre la benedicció del Santíssim. Jo em sentia completament curada; però li vaig demanar a Jesús la confirmació del miracle; després vaig estar caminant fins acabada la processó de les Il·luminaries, que fou quan ens dirigíem a l'Orfelinat, caminant molt de pressa i sense reposar ni un moment.

Aquella nit i les dues següents em fou impossible dormir; em semblava estar a prop de la Verge de Lourdes, i agafava la seva imatge i la besava fervorosament. L'emoció era tan intensa que no em deixava ganes ni de menjar ni de dormir.

El meu pare, al veure'm caminant com mai, li semblava impossible, i estava molt impressionat davant l'evidència d'un miracle tan gran.

Al dia següent vaig cridar al meu director per a comunicar-li el que em passava; quasi no li podia parlar de l'emoció que sentia. Em tranquil·litza moltíssim i em va convèncer de la necessitat que hi havia de donar-ne coneixement als metges, cosa que em costà una mica.

IV CENTENARI DE SANT IGNASI A CATALUNYA

Està pròxim a publicar-se el programa definitiu de la gran Setmana Ignasiana, que ha de constituir el nucli més notable de les festes del Centenari. Avui podem avançar alguna indicació que podrà donar idea de la importància dels actes que es preparen.

La Setmana Ignasiana durarà del dia 4 al 12 del pròxim novembre, i en ella estaran els actes distribuïts en la següent forma:

Dia 4, solemne obertura de la Setmana Ignasiana i de l'Assemblea d'Exercicis i Missions. Sessió pública al Palau de la Música Catalana amb la cooperació de l'Orfeó Català.

Dia 5, solemne Pontifical a la parroquial església de Nostra Dona de Betlem. Ofrena i trasllat de les relíquies de Sant Ignasi de Loiola, de les quals la parroquia de Betlem fa donació a la Companyia de Jesús. Inauguració de l'Exposició Ignasiana a la sala d'actes del Col·legi del Sagrat Cor (carrer de Casp).

Dia 6, es reunirà l'Assemblea d'Exercicis en seccions privades en els locals del Foment de Cultura.

Dia 7, sessió pública al Palau de la Música.

Dia 8, l'Assemblea es reunirà per seccions.

Dia 9, continua el treball de les seccions. A l'església del Sagrat Cor, solemne funció d'acció de gràcies per haver estat declarat Sant Ignasi celestial Patró de totes les Obres d'Exercicis.

Dia 10, sessió de clausura de l'Assemblea d'Exercicis i Missions al Palau de la Música Catalana.

Dies 11 i 12, peregrinació Ignasiana a Montserrat i Manresa.

Donarem demés una lleugera idea dels interessants temes que han de tractar-se en l'Assemblea.

Secció primera. — Tècnica dels Exercicis. Ponent: P. Joan Serrats, S. J. Temes: Procés històric dels Exercicis — Unitat orgànica. — L'ascètica dels Exercicis. — Valor evangèlic dels mateixos. — Els documents per a l'examen i Confessió i les regles per a discernir esperits.

Secció segona. — Organització de l'obra d'Exercicis. Ponent: Doctor don Marian Serra i Esturi, canonge de Vich. Temes: Juntes diocesanes i locals. — Consolidació econòmica; fundacions i socis protectors. — Formació de les tandes. — Tandès d'obres.

Secció tercera. — Missions al poble fidel. Ponent: P. Ildefons Ruiz, del Sagrat Cor de Maria. Temes: Preparació de les Missions. — Sermó moral. — Doctrines. — Actes secundaris.

Conferències per a homes. — Càntics. — Obra de perseverància. — Obres de les Missions.

Està ja oberta la inscripció d'assembleistes i són ja molta i de gran prestigi. Per a tot el que es refereix a l'Assemblea, dirigir-se al senyor secretari de la Setmana Ignasiana, Lluïa, 13. Apartat, 143.

El dia 22 del passat mes, la comissió organitzadora deixà ultimats tots els detalls de la peregrinació regional a Montserrat i Manresa. Han quedat constituïts i treballen activament els comitès locals de Tarragona, Valls, Reus, Girona, Figueres, Olot, Banyoles, Lleyda, Vich, Mataró i altres ciutats en les quals són ja molts els que s'inscriuen com a pelegrins.

ELS AMICS DE L'ART LITURGIC

Amb aquest títol s'ha fundat al Círcol Artístic de Sant Lluç una associació que pot ésser de gran profit per a l'art cristià i per als artistes que a ell es dediquen.

En la solemne sessió inaugural, el consiliari de l'esmentat Círcol, conservador del Museu Diocesà, doctor Manuel Trens, prevere, donà una interessantíssima conferència sobre art cristià. Exposà el veritable concepte de l'art cristià. En realitat, l'art cristià, segons les diferents èpoques, ha revestit totes les formes artístiques, però de cap d'elles pot dir-se que tingui una relació essencial amb ell. En el segle passat es va voler imposar l'opinió de que l'art gòtic era l'art essencialment cristià, però l'art gòtic indiscutiblement és un art tan religiós com civil.

Passà després el conferenciant a estudiar l'estat actual de l'art cristià començant per les arts menors que constitueixen el mobiliari litúrgic fins les grans branques de l'arquitectura, escultura i pintura.

En la part dedicada a l'arquitectura parlà de la mal entesa renovació artística del segle passat, o sigui del neogòtic, que res va resoldre i, més encara, desamortitzant elements antics paral·litzà la natural evolució arquitectònica.

Sobre l'escultura feu esment de l'escola dels PP Benedictins de la Badia

alemanya de Beuron, notant que potser l'escultura sigui una de les branques de l'art que està més disposada per a una renovació en sentit litúrgic.

Seguidament dissertà sobre la moderna pintura religiosa i de la influència que sobre ella han exercit l'impressionisme, adduint com a cas típic el de Maurici Denis, el qual ha tret gran profit de tots.

Acabada la conferència es van llegir els estatuts pels quals es regirà la nova institució, el fi de la qual consistirà en estendre el coneixement i gust de l'art litúrgic, atendre a la dignitat de l'art cristià, procurant que s'ajusti més i més a les lleis generals de l'art, a les prescripcions canòniques i al seu ofici espiritual en el culte de l'Església. Els mitjans per a aconseguir aquesta finalitat seran: les exposicions d'art litúrgic, concursos, conferències, cursos de litúrgia, estudis monogràfics d'indumentària i mobiliari litúrgic, àlbums de projectes realitzats o per realitzar, destinats a ésser consultats, etc., etc. Els Amics de l'Art Litúrgic tindran com a portaveu oficial la revista litúrgica «Vida Cristiana» que publiquen els monjos benedictins de l'abadia del Montserrat.

Constituïren la Junta els senyors Vicens Moragas, president efectiu; Josep Rafols, secretari; Jaume Búsquets, tresorer; Joan Bergós, bibliotecari; Jaume Figueras i un membre de la Junta del C. A. de S. Lluç, vocals.

Els Amics de l'Art Litúrgic tindran delegats i adherents en cada diòcesi de la Província tarragonina.

Demés, s'està ultimant la constitució d'un Cos Consultiu, del qual en formaran part els més eminents artistes arqueòlegs i historiadors d'art de Catalunya.

— El dissabte dia 4, i amb assistència del reverent conciliari i En Joaquim Soler director de l'Associació de Protectors de l'Escola Catòlica de Sant Josep Oriol, se celebrarà una festa de germanor al local social de l'esmentada associació carrer de Bonavista, 2, xalet.

A l'acte que finirà en berenar, hi assistiran els alumnes de la parroquia de Sant Josep Oriol i els nens i els socis protectors, puix tots quedaran invitats.

GRANS MAGATZEMS EL SIGLO

S. A.

ACTUALMENT IMPORTANT EXPOSICIÓ

DE

MOBLES, CATIFES TAPISSERIES i CORTINATGES

Portiers, Tapets, Bânoves, Flassades, Edredons, Estors, Visillos, Figures, Columnes, Testos, Quadros, Màquines parlants, Flors, Mundos, Maletes, Reguladors, etc.

Rebaixes excepcionals

Salons de Belles Arts

EXPOSICIÓ D'OBRES DE FORTUNY

Alexandri. - Beltran Masses. - Cardona Duran. - Galofre Oller. - Juli Moisès Llisas. - Marés. - Oms. - Oslé. - Pollés

Oberts d'onze a dos quarts de dues i de cinc a set.

EL CORREU DEL MON

(Col·laboracions i reportatges de LA VEU)

De Turquia estant

Després de la victòria dels kemalistes

Després de quinze jornades de febre i inquietud, la pau i l'alegria retornen de nou a aquesta urbs.

Els temerencs, els impulsius, els pessimistes, no hauran conegut aquestes belles diades d'entusiasme i fins d'ensomni, amb que els deus immortals regalen els nostres sentits i amaren la nostra ànima.

Els qui han partit a deshora marxen amb l'esglai al cor, esferits de la tràgica visió de l'èxode grec, a través de les comes i deserts planures tracianes, plehs els aires encara dels plans dels vellets i infants, que darrera les restes dels exercits venguts i amb tot llur patrimoni damunt les espalles miren a l'enlla dels horitzonts, cercant una estella de llum i de benestar, que, dissortadament, no trobaran pas.

Aquí, a Constantinoble, oblidades ja les horres d'Esmirna i les esenes paposes dels civils fugitius que es llançaren als vaixells com empesos per una malastruga força ignota, ja que res feia, temer, essent la vigilància aliada acurada i amant, tot hom s'es llança al carrer per a gaudir la suavitat dels dies clars i suaus que vivim i emborratxar-se amb l'alegria sana i exuberant de les gents turques, que es manifesten en esplèndides i xarardoses explosions d'amor a la terra i a les institucions llurs.

S'es dit que, camí de la Tràcia reconquerida per la gesta kemalista, passarien els exercits triomfadors a Constantinoble, tota remoguda en les seves entranyes, es prepara a rebre'ls amb dignitat. Des d'Escutari fins a Galata, des de Pera fins a Estambul, us sorpren l'espectacle magnífic de milers i milers de banderes flamejant el vent des de quiscuna de les habitacions. El mateix cel us apar tot rogent, com reflectant aquesta immensa i única talla de vermell que formen les ensenyes nacionals turques, esmaltades de les colors variants i múltiples de les lluminàries, flors i paperets, que tot ho encimbellen.

Arreu, els arcs de triomf, plens d'inscripcions, dedicatòries, i coronant-los, l'efigie de l'idol, d'En Mustafa Kemal, el generalíssim que, a despit de la conhort oficial turca, joquina d'Anglaterra, retorna als dominis de la pàtria les terres abans perdudes, però no oblidades, que volten la capital.

Tres dies fa que la nova, com a regueró de pólvora, ha encès l'entu-

siasme d'aquestes gents, i fins no essent certa ni oficial encara, tots els turcs han deixat llurs cases, estacionant-se en els carrers a grans muntors, feta la mirada en les rutes asiàtiques, d'on ha de venir la porció escollida que els portarà la salutació dels germans que lluiten i treballen per la gran Turquia, i han de rebre la devota i rendida admiració dels civils que pregunten, confien i esperen.

El comandament anglès no ha resolt encara la qüestió d'aquest transit, però les gents constantinopolitanes han convertit el seu desig anhelant en imperativa necessitat del seu voler, i ajudant-se els uns als altres, amb noble rivalitat, dones, nois i joves engalanen cases, carrers, places, edificis, temples i vaixells, semblant, tot ço que fan poc per a exterioritzar el sentiment del seu cor i l'amor que professen a Mustafa Kemal Paxà. D'aquest us en parlen a tothora, en tots els tons, us diuen les seves gestes, les seves paraules i fa bo de veure com en totes llurs xerrameques n'està exempt el fanatisme religiós, que és ja lluny d'ells, que en fondre's amb les corrents provinents d'Europa, han abandonat per a sempre més, compriment a la fi que sals deuen tenir cura de la pàtria, que és l'única realitat diferencial llur, per la qual sempre seran els qui son, capint finalment que l'esperit religiós és general, universal, que cal a les ànimes llibertat sincera i real, ja que el Cel és de tots i per a tots i els camins que hi menen, foren deixats per Déu a l'albir de l'home.

No siguem, doncs nosaltres els homes de l'Europa eterna, els qui possem traves a l'expansió llur, no empetim ni limitem les fronteres naturals dels pobles. Ja que, com a principi, hem proclamat el dret de governar-se a si mateixos, com essencial de totes les nacionalitats, deixem-lo realitzar sense obstacles, lliurement, amb respecte per als altres, que les guerres són sempre fruit de les violències i opressions dels forts o dels qui considerem com a tals. I Turquia és també un poble i una raça.

Com amants de la civilització nostra, no volem que aquesta porció turca europea sigui aliada, en contra nostra, de les asiàtiques bàrbies, sinó amb nosaltres i per nosaltres, l'objecte de l'assalt grec, ja que en defensant llurs terres defen-

saran les nostres i seran, a l'ensens, la canal, el conducte per on la gràcia de les civilitzacions occidentals es transfondrà als pobles inferiors, fent-ne d'ells instrument de progrés, vas de prosperitat universal, escala d'ascensió als dominis espirituals de la pau eterna, que és el patrimoni de tots i l'anhel de la Humanitat.

Esteve ROLDAN

Constantinoble, 16 d'octubre de 1922.

El Nacionalisme Egipci

A desgrat de la declaració d'indpendència feta a l'Egipte per Anglaterra el febrer darrer, continua encara allí la vigència de la llei marcial, on no s'ha interromput d'ençà de l'any 1914.

El ministre Sarwat, que es va formar per la implantació del règim de plena autonomia a Egipte, no ha volgut, o no ha sabut, fins ara, lliurar-se de la tutela de les autoritats angleses, ni obtenir la marxa dels soldats britànics cap a la metròpoli. Per això ha perdut la confiança dels egipcis, i per a mantenir-se en el poder ha hagut d'anar actuant en el sentit que li bufa el vent anglès.

La política de repressió darrerament exercida per aquest Govern contra els nacionalistes, és una prova palesa de què els lligams que detenen la llibertat de l'Egipte continuen ben forts.

Els partidaris de Zaghu, el gloriós cabdill, són empresonats i deportats cap a Seychelles, o bé cap a Gibraltar. Una de les personalitats més remarcables del partit, Makram Ebeid, jèn ara malalt a la presó, la qual cosa està excitant els odis dels nacionalistes contra Anglaterra.

El «Manchester Guardian» crida l'atenció del Govern anglès davés les conseqüències que podria portar la mort del patriota la figura del qual pervindrà aureolada amb el martiri com la de MacSwiney a Irlanda, i diu: «No l'hem d'apendre mai la lliçó d'Irlanda?».

Aquesta manifestació demostra que a Anglaterra hi ha un corrent d'opinió lliberal, que no viu impermeable a favor de la llibertat de les nacions, però és clar que ara el Govern conservador de Bonar Law no anirà pas més enllà d'on anà el de Lloyd George. Ca com lla la porta de la llibertat no s'obre pas un sol cop i a una hora determinada per les nacions, i a les que saben aprofitar les avinenteses no els hi manquen, si mantenen viva la flama del patriotisme.

R. NEGRE I BALET

De Valparadís estant

Notes de la República de Xile

La vella fragata escola de guàrdies marins argentina «Presidente J. Francisco Sarmiento» ha estat ancorada a Valparadís vint-i-un dies. Com que aquest viatge de la nau escola és el darrer, ja que en arribar a Buenos Aires la treuen de servei, tinguerem el desig de donar-li l'adéu.

Gentilment convidats pel consol argentí, la visitarem l'endemà de l'arribada, i, escaient-se que la visitaven les autoritats civils i militars xilenes, el comandant no pogué complimentar-nos com ell volia, i posà a disposició nostra un tinent i un guàrdia marí, els quals ens feren els honors de la nau. Aquesta té 34 anys de servei i guarda les expansions juvenils de quatre generacions argentines que amb ella conegueren les belleses i els perills de la vida marinera en llurs començos.

Quina tarda més bona passarem sota la senyera blanca i blava! Plantats el pont, davant la càmera de l'oficial de guàrdia, enraonem de viatges i de terres llunyanes que havem visitat tan ells com nosaltres. Sota mateix dels canons, saludant a l'intendent que es retira, ens aixorden. L'aspirant fa memòria d'haver estat a Barcelona de molt jove.

Recordo que, quan ancorava el «Duca Segli Abruzzi», em cridà l'atenció un castell a la roca viva, i més tard una casa-palau meravellosa, de tan bonica, on l'automòbil arriba a pujar fins al pis principal.

Nosaltres li diem que allò és la casa d'En Milà i Camps, feta per En Gaudí, i que el castell a la roca és Montjuich. També al·ludeix el parc d'En Güell i les sales de festes del Tibidabo, la bellesa de la urbs barcelonina vista a la nit de dalt estant... Parlem de la vida noctàmbula de Buenos Aires, vida misteriosa i plena d'encisos pels joves; i, malgrat la nostra serietat i austera conducta, pensem amb recança que ja són lluny els temps que anàvem a plena nit a enlluernar-nos amb els resplendors de l'avinguda de Maig i carrer de Callao.

Parlant de Barcelona i Buenos Aires, ens adonàvem que el sol era post feia estona. Ja és hora de tornar a casa... I amb una llanxeta blanca com la fragata, empenem camí vers la badia... Al lluny, recolzats a la barana de la nau, el tinent i el guàrdia marí ens saluden amb llurs gorretes blanques... Van esfumant-se com boirina en el cel grisenc del crepuscle on es retallaven llurs siluetes.

—Vara—mana, l'oficial al timoner... Un salt, una estreta de mà, i som a terra.

De l'Onze de Setembre, a Vallparadís, no n'ha fet esment cap català exiliat. «Germanor», la revista dels catalans de Xile no ha tret encara número extraordinari en celebració dels seus onze anys d'existència que compleixen en tal diada. Oh la volguda revista! Fa cinc mesos que no hi col·laborem, amb pena nostra; però que hi farem si les enveges ens en tragueren! Al cap de quatre anys d'escriure-hi amb entusiasme i fe, un bon dia apareix un article enverinat i injust, en contra nostra. El signava l'anònim, endreçarem una «Replica» i el director es nega a publicar-la. Aleshores, ferit l'amor propi per l'injustícia i el patriotisme pel desagraïment del qui dirigeix la revista, deixarem de col·laborar-hi amb sentiment de l'ànima.

La companyia Serrador-Mari, de comèdies i drames, ha estat una temporada de dos mesos al Teatre Victòria de Valparadís. N'Esteve Serrador és un vell actor català qui, junt amb sa muller, Josepa Mari, valenciana, i els seus fills Esteve, Josep, Nora, Teresa i Josepa (aquesta de vuit anys d'edat), formen una bona companyia integrada per alguns artistes més que fan els papers secundaris.

El teatre dels Quintero, Benavente i Linars Rivas té amb ells uns bons artistes que el fan viure de debò. A Xile ja va pels dos anys que hi treballen seguit, essent molt apreciats dels públics dels indrets on actuen.

El 18 de setembre, aniversari patri de la independència, ha estat festejat com tots els anys. La cançó nacional musical del barceloní En Ramon Carnicer, fentia els aires... En passar la senyera xilena m'he tret el capell com els homes, i la melena rulla, amb el cap cot, era l'homenatge a la terra que s'allibera en suprem esforç i al meu compatriota qui sabé copsar-ne la grandesa en els melòdics accents de la cançó de la pàtria lliure.

Quin dia podrem escoltar els «Segadors» fent acatament a la bandera de la pàtria nostra?

Carlota GUTERAS

20 setembre 1922.

Concerts

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Maria Barrientos i Wanda Landowska

PRIMER CONCERT

Diguem-ho tot seguit: Els concerts que Na Maria Barrientos i Na Wanda Landowska ofereixen aquests dies als aficionats barcelonins representaran, sense cap mena de dubte, una de les manifestacions musicals més importants i sobre tot més pures, del present curs. Els programes, com ja és sabut, apareixen gaire bé totalment dedicats a la música, certament delicada, dels segles XVII i XVIII.

En improvisar aquestes impressions a propòsit dels Concerts Barrientos-Landowska, ens plau fer constar que l'evolució de Na Maria Barrientos desperta en nosaltres una viva i ben sincera admiració. Heu's aquí una artista (artista eminent, conegudíssima), que abandona, de cop, el gènere musical al qual s'havia generalment dedicat i amb el qual assolí els més grans èxits, i es consagra a un altre gènere, a una altra música. Música molt bella, certament, i d'altra banda molt pura, que exigeix, per part de l'interpretador, un estil també molt pur i una sensibilitat de les més fines. L'evolució de Na Maria Barrientos prova de fai-

so palesa que, ultra la veu (sempre bellíssima) la talentosa artista ha conreat també l'esperit. La gesta és exemplar i més d'un «divo» podria intentar imitar-la! Car si una veu dolça i timbrada sol plaur sempre, també plau, als esperits cultes i delicats, un bell estil... L'evolució de Na Maria Barrientos desperta en nosaltres, repetim-ho, la més viva i més sincera admiració.

Maria Barrientos cantà amb simplicitat (i sense amanerament ni vicis de dicció, inútil dir-ho), pàgines formoses de J. S. Bach, Paradis, Hase, Rameau, Caccini, Rossi, Provenzale i Rossini. Fem constar sobre tot el millor record de les pàgines de Bach i de l'Arieta: «Rossignol amoureux», de Rameau. Com tot això és bellíssim i com queda un cop més provat (ho pensàvem de bell nou sentint les pàgines suades) que, per arribar al cor de l'aficionat n'hi ha prou... amb la bona música, sentidament i purament interpretada!

Ja és inútil fer constar que el so bonic del clavicembal lliga admirablement amb el so de la seva veu humana.

I ja és també inútil afegir que Maria Barrientos fou llargament i justament ovacionada.

Les transcripcions són sempre odioses. Us imagineu una miniflauta de Memlino, per exemple, esdevinguda, per mitjà d'una mal entesa amplia-

ció, una mena de... «Rendición de Granada»? L'encís d'un Memlino o d'un Van Eyck, etc., no és ni d'esser, ni pot ésser semblant, en cap moment, a l'encís, a la impressió que desperta en nosaltres una creació de Rembrandt, de Velazquez o de Michel Angel! Preferrim, doncs, tothora, les interpretacions fides, delícies, dels músics dels segles XVII i XVIII, tal com les ofereix Wanda Landowska, que les transcripcions, per exemple, que ens han llegat els Tausig, els d'Albert o bé els Busoni (Els transcriptors són nombrosos i podríem oferir-ne una llarga llista. Llurs treballs són certament importants, més d'un cop, considerats des del punt de mira únicament «pianístic»).

Wanda Landowska tocà el «Concert Italià», de Bach, d'una manera admirable. Ja no es pot demanar ni més puresa mecànica ni un més just i acurat estil.

El mateix es pot dir de les altres produccions que interpreta. (Pàgines de Mozart, Pasquini, Daquin i Couperin le Grand). La «Sonata en la major», de Mozart, sorgí sobretot bellíssima. Tampoc es pot ja somniar ni més delicadesa, ni més tendresa, ni més gràcia, ni, d'altra part, més puresa de so.

Wanda Landowska feu també aplaudidíssima.

Cal fer constar que els coneguts artistes senyors Földes Gracjós i Casanovas col·laboraren amb encert al concert que acabem de ressenyar.

I heu's aquí una bella sessió dedicada, únicament, al gran art.—F. LL.

SALA DE L'ORFEO GRACIENO

Associació Intima de Concerts

Na Judith Bokor, anunciada com una celebritat del violoncel, va deixar molt bona impressió a l'auditori que la va escoltar el diumenge a la tarda l'impressió que hauria guanyat encara si la concertista hagués triat per a la tercera part unes obres de major valor que les executades de Glazounov i Tchaikowsky, bon xic millors, no obstant, que la trista composició sonada fora de programa. I és de doldre aquesta equivocació, perquè la senyoreta Bokor és, verament, una artista de mèrit, que domina a la perfecció el violoncel, treient de l'instrument una sonoritat molt bella i mantenant l'arquè amb una fermesa allunyada de tota duresa. Ens va agradar, sobretot, en la «Sonata», de Rachmaninow, l'expressió de la qual sentíem fonament i sap traduir-la amb força encert. No podem dir el mateix del pianista Vilalta, que la Bokor va tenir per col·laborador, ja que si bé va executar la seva part amb mecanisme segur i amb valentia, l'esperit de l'obra n'estava absent. Molt jove encara En Vilalta, li falta experiència per a interpretar com cal aquestes obres concertants. La homogenitat requerida s'apropa més a la perfecció en el ball «Andante», de la sonata.

que juntament amb l'«Allegro scherzando», constitueixen els dos temps més arrodonits de la meritòria composició de Rachmaninow.

L'auditori festeja amb seguits aplaudiments la tasca brillant dels dos concertistes; rebent, demés, la senyoreta Bokor un bon acolliment en terminar «Suite en sol major», de Bach, que figurava a la primera part del programa, juntament amb la «Sonata», d'Aristid, compositor italià de la setzena centúria. — S.

La campanya del Marroc

ELS QUOTES DE 1920

Ens ha visitat una comissió de mares i germanes dels soldats de quota de 1920 expressant llur protesta per les declaracions del general Barrera.

Aquest dígué als periodistes que està estudiant la manera de llicenciar als quotes de 1921. Pel que es veu, aquest senyor no es recorda dels de 1920, que fa quinze mesos que sofreixen les penalitats de la campanya del Marroc.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

LA VICTÒRIA DEL FEIXISME

LA MOBILITZACIÓ FEIXISTA

A Roma, el dijous, dia 26, circulaven els rumors més pessimistes sobre la situació interior. El resultat de la parada i del Congrés feixista de Nàpols havia fet preveure el desenvolupament d'esdeveniments interessants.

Al migdia hom tenia la impressió que la crisi política estava a punt de produir-se per iniciativa dels feixistes, i tant és així, que el «Giornale d'Italia» orgue feixista, havia publicat una correspondència de Nàpols, en la qual es posava de relleu la ràpida clausura del Congrés feixista i donava a entendre que això era preludi de greus esdeveniments.

En aquesta correspondència es revelava que mentre Mussolini havia marxat de Nàpols el dimecres, al migdia, a la nit havien marxat cap a llurs residències quasi tots els representants més qualificats de les organitzacions i milícies feixistes.

Confirmant aquesta informació, el matí del dijous havien arribat a Roma, procedents de Nàpols, algunes personalitats feixistes. Per altra part, Mussolini, que la nit del dimecres havia participat en una important reunió a Roma, marxà el dijous precipitadament, cap a Milà.

No hi ha indicis prou clars que facin preveure què passarà el dimecres al dijous. Tal vegada, els feixistes van rebre una negativa a llurs pretensions governamentals. Segons «Il Mondo», el Govern va rebre un «ultimatum» dels feixistes reclamant que els fossin concedides les condicions posades per Mussolini en el seu discurs de Nàpols i que van rebre una contesta negativa, decidint aleshores provocar la mobilització general feixista, amb la convicció que guanyarien la partida.

El senyor De Vecchi, un dels més influents homes del feixisme, tot dient que l'alarma produïda a Roma no era justificada deixava entendre aquesta mobilització declarant que següent:

«Avui el dilema és veritablement immanent. O la classe política dominant deixa el camp a les noves forces nacionals irrompents, o bé aquestes forçaran la porta.

Convé que de la Constitució — que és una gran taula de saviesa — se'n sàpiga fer el ple ús que se'n feu al principi de la seva existència. Successivament, la Constitució fou incrustada i anquilosada i ha de re-trobar tota la seva elasticitat. Es tracta d'aplicar tot el que proposa el cap del nostre partit: un ministeri extraparlamentari o de minoria, que avui pot portar la pau completa als esperits enquadra i endegar cap a les lleis la força nova. Per això, sense perdre una hora, serà suprema saviesa. El no fer-ho serà greu d'incognències. És cert que nosaltres no ens aturem davant de cap obstacle, convençuts com estem, d'interpretar la gran ànima nacional, i de tenir la força de donar novament a les lleis tot el seu imperi. Cap altre Govern tindria aquesta força.

Ningú hauria de desmentir que nosaltres — i només nosaltres — som Vittorio Veneto. Tota la resta: governs que es succeïen i forces internacionals, són Adua i Caporetto. Avui Itàlia està per nosaltres, i en dir això, de la nostra ànima en sorgeix una embranzida com la d'un grapat d'ardits al territori de Vittorio Veneto. Cap defensa de les construccions dels velleïts de Roma i cap dels nuls armats de llança-flames del Govern aturara aquesta onada d'esperits que tenen al front les non decimes parts de les medalles al valor d'Itàlia. Qui tingui orelles, que entengui.

Sabent el Govern les intencions del feixisme, que anava a la mobilització general de les legions, es va preocupar de la situació i es va reunir el matí del dijous al Palau Viminal, participant a la reunió els ministres més directament encarregats del manteniment de l'ordre públic i el comandament dels carrabiners i de la guàrdia reial, el director de la seguretat pública i altres.

D'aquesta reunió en sortí l'acord de comunicar a tota la Itàlia l'ordre d'encarregar-se l'autoritat militar del govern de les províncies, així que es produís la mobilització feixista. La

proclamació de Milà ens ho fa saber sense dubtes en dir: «En execució de l'ordre de S. E. el president del Consell de ministres (el 23.717 del 26 corr.), l'autoritat política ha cedit a l'autoritat militar els poders per a la tutela de l'ordre públic des de mitjanit del 27 al 28 d'octubre per a la província de Milà».

Les primeres noves arribades a Roma de la mobilització feixista foren les de Florència, el dijous, al migdia. Després de la mobilització de Florència, es va saber la de Pisa, i d'aquesta ciutat arriba la nova que havien sortit dos trens plens de feixistes que es dirigien cap a Roma. Això va provocar que les autoritats de Roma prenguessin grans precaucions a les estacions. Més tard es va saber que els tals trens no havien sortit, però les precaucions continuaven essent les mateixes.

Ja a la tarda la mobilització feixista s'observa a les proximitats de Roma, i des d'aleshores es pot dir que la batalla quedava entaulada entre el Govern i el feixisme.

LA DIMISSIÓ DEL GOVERN

Després de les mesures preses per a mantenir l'ordre semblava que el Govern es mantindria ferm al poder, però heu's aquí que a darrera hora de la tarda del dijous va començar de circular la nova de la dimissió del Govern.

El senyor Facta, a dos quarts de quatre de la tarda, va rebre la visita del senyor Salandra, que anava acompanyat del senyor Riccio. La «Idea Nazionale» relatava aquesta entrevista de la següent manera:

«Davant les greus dificultats i la incertesa de la situació, alguns ministres manifestaren el desig de presentar novament la dimissió que havien retirat, provocant així la crisi del Govern. Es un fet notori el parer del senyor Facta de no continuar en el càrrec acceptant una crisi parcial. Per això és probable que el ministeri, que aquest matí encara semblava determinat a esperar l'obertura de les Cambres, i a que continuessin les reunions estranyes a la crisi, aquesta nit prengui l'única decisió que respongui al sentiment d'alguns dels seus membres, i a la situació objectiva: la dimissió del Gabinet Facta. Aquesta mateixa nit serà probablement reprès el Consell de ministres.»

Quan aquesta informació fou coneguda dels cercles polítics, de totes parts es trucava per telèfon a la Presidència del Consell demanant-ne la confirmació, o almenys si era veritat que s'havia reunit el Consell. Després d'un període d'incertesa, es va saber que, efectivament, el senyor Facta havia invitat al Palau Viminal a tots els ministres. El Govern estava persuadit que la situació no podia perllongar-se però volia esperar un parell de dies, per tal que vingués el rei a Roma i els senyors Giolitti i Orlando arribessin a un acord amb els feixistes. Aleshores el Consell s'hauria reunit el dissabte i hauria presentat la dimissió.

Però, la mobilització feixista havia precipitat els esdeveniments. Informat el rei sobre la situació pel senyor Facta decidí avançar el retorn a Roma, dient que arribaria el divendres de Sant Rosore, on estava.

De la reunió del Consell de ministres en fou donat a la nit el següent comunicat oficial:

«Els ministres presents a Roma s'han reunit avui amb el president del Consell, al qual han ofert posar a la seva disposició les respectives cartes per a deixar-li amplia llibertat d'examinar la situació política. El president del Consell, remarcant l'acta deferent de confiança que els seus col·legues han complert amb ell, s'ha reservat pendre una decisió.»

Tot el dia del divendres hi hagué una gran animació a Montecitorio. Encara que la dimissió del Govern no fos oficial i algú cregués que el senyor Facta continuaria amb una reorganització del gabinet, la majoria dels diputats es preocupaven del problema de la successió i de la crisi interior. A propòsit d'això, molts es feien encara la il·lusió que la situació no empitjoraria, i hom feia corer que s'havia donat contraordre de mobilització feixista.

El senyor Facta, al matí del diven-

dres, estava indecis sobre la resolució a pendre. Conferència amb diversos polítics, entre ells amb els senyors Tittoni, Amendola, De Vito i amb Cocco-Ortu. Com sigui que el senyor Facta restava indecis, aquest sembla que li va proposar reunir el grup de la democràcia i també tots els grups democràtics, per a fer-lo trobar enfront d'una manifestació parlamentària i, per tant, en la necessitat de donar la dimissió. Tornat a Montecitorio el senyor Cocco-Ortu va procurar persuadir als dirigents del grup a celebrar l'esmentada reunió, però no va trobar adhesions perquè la majoria dels diputats considerava necessari que el senyor Facta deixés immediatament el seu lloc.

El mateix parer sembla que li va expressar el senyor Giolitti el qual, des de Cavour telefonà prop del migdia al president del Consell. Encara que no es coneixen els detalls de la conferència la «Tribuna» n'ha dit que «una persona que assistia a la conversa dins el despatx del senyor Facta, explicava que el president del Consell estava visiblement satisfet de l'acta de la mateixa».

Probablement, el senyor Giolitti, veient la situació va renunciar a fer noves gestions per a formar Govern i aconsellà al senyor Facta que dimetís.

Quasi al mateix temps que se celebrava aquesta conferència telefònica, arribava a Roma el senyor Orlando, que el dia abans havia parlat amb Giolitti a Cavour. Preguntat pels periodistes, va declarar el senyor Orlando:

«Vaig anar a Cavour per encarregar al senyor Facta que m'havia expressat el desig d'un canvi d'idees entre Giolitti i jo. Aquesta entrevista no revesteix una especial importància. Diré que els diaris hi han donat una importància superior a la realitat. Amb això no intento dir, però, que la conversa hagi tingut un caràcter d'acadèmia».

Preguntat si havia parlat amb Giolitti de la crisi ministerial, va manifestar el senyor Orlando:

«La conversa no s'ha basat sobre una crisi ministerial declarada o immediata, tota vegada que he sabut la nova de la dimissió del ministeri en baixar a l'estació de Civitavecchia. Amb el senyor Giolitti hem examinat l'actual situació interior parlamentària i financera, principalment en relació al canvi de la moneda».

Així quedaven desfets tots els pronostics dels diaris del divendres al matí, així com de molts polítics sobre la possibilitat d'una intel·ligència entre Giolitti, Orlando i els feixistes. El «Giornale d'Italia», orgue dels feixistes, ja abandonava aquesta solució, dient:

«Quasi totes les combinacions proposades, del ministeri Giolitti al ministeri Orlando, i la reorganització del ministeri Facta, es poden considerar inactives, inconsistentes, i com aquell qui diu impossibles. La crisi no presenta més que una solució: un ministeri presidit pel senyor Salandra, i format amb notable representació dels elements feixistes, o un ministeri presidit per Mussolini, compost tot o en molta preponderància de feixistes.»

Aquesta solució del «Giornale d'Italia» responia a la lògica dels esdeveniments, tota vegada que la provocació de la crisi pertanyia al senyor Salandra i als feixistes.

A dos quarts de cinc de la tarda del divendres es va reunir novament el Consell de ministres al Palau Viminal. La discussió fou breu i el Govern decidí presentar la dimissió. Després es perllongà la reunió per a examinar la situació interior.

Mussolini desitja la pau a Orient

Londres, 1. — Comunicuen de Roma al «Daily Mail» que Mussolini ha declarat que considerava de capital importància el restabliment de la pau a Orient, i en sa conseqüència no demanarà cap ajornament a la Conferència de Lausana. — Havas.

Restabliment de la normalitat a Itàlia

Roma, 1. — El senyor Mussolini, el director general de seguretat i algu-

nes personalitats polítiques i militars celebraren ahir passada una extensa conferència, mostrant-se d'acord en reconèixer la constant millora de la situació i reconeixent que aviat serà un fet el complet restabliment de la normalitat. — Havas.

La inquietud de Sud-Eslàvia

Milà, 1. — El «Corriere della Sera» anuncia que l'ambaixador d'Itàlia a Belgrad ha assegurat al Govern de Iugo-Eslàvia que el nou estat de coses d'Itàlia no havia d'inspirar-li cap inquietud. — Havas.

Nitti ha sigut «invitat» a sortir de Roma

París, 1. — Segons un comunicat de Roma al «Petit Parisien» el senyor Nitti no ha estat detingut, sinó simplement invitat a sortir de Roma. Afegeix el dit despatx que un destacament feixista està encarregat de vetllar per la seguretat personal del dit senyor fins haver sortit de la capital. — Havas.

La revista feixista a Roma

Roma, 1. — Les milícies nacionals i feixistes de totes les províncies desfilaron ahir pels carrers de Roma. En trobar-se davant del Quirinal aclamaren entusiàsticament al rei, el qual sortí a un dels balcons, essent rebuda la seva presència amb una delirant ovació.

La desfilada davant del Quirinal es va realitzar en mig de gran entusiasme i sense registrar-se cap incident. Durà algunes hores i la multitud aclamà a les milícies. — Havas.

El representant d'Itàlia a la Comissió de Reparacions.

Roma, 1. — El president del Consell, senyor Mussolini, ha rebut aquesta tarda la visita del representant d'Itàlia a la Comissió de Reparacions, senyor Raggi, celebrant-hi una detallada conferència. — Havas.

L'obertura de les Borses

Roma, 1. — El ministre d'Indústria, d'acord amb el del Tresor, ha donat ordres perquè es procedeixi a la immediata obertura de les Borses. — Havas.

Detalls dels desordres

Roma, 1. — Segons diuen els diaris, la jornada d'ahir ha transcorregut amb menys incidents i ha resultat menys sangniant del que es podia temer.

A Roma només hi hagué alguns fets en una topada entre feixistes i comunistes, en tractar d'apoderar-se, els primers, de la Cambra del Treball sindicalista i voler defensar-la els altres.

A províncies hi hagué incidents més greus, sobretot a Parma i a Milà.

A la primera de les esmentades ciutats els feixistes foren atacats pels comunistes. L'arribada del diputat comunista, senyor Picelli, ha causat gran efervescència als barris populars, especialment al barri de Marillo, on s'han construït trinxeres.

A Milà fou cremat el Centre comunista pels feixistes, els quals penetraren després a l'edifici del diari «Avanti», cremant la tirada i propagant el foc als tallers de la impremta. — Havas.

La situació d'Alemanya

La crisi ministerial a Baviera

Berlin, 1. — Comunicuen de Múnic amb data d'ahir que el conseller Meyer s'ha negat a acceptar la presidència del Consell de ministres bavares. — Havas.

Els pressupostos i les reparacions

Berlin, 1. — En la primera reunió dels delegats de la Comissió de Reparacions amb les personalitats alemanyes es donà lectura a l'informe dels

senyors Hermes i Schoederer, sobre el pressupost alemany.

Els delegats formularen nombroses preguntes, i la reunió es donà per acabada per a celebrar sessions privades. — Havas.

La Comissió de Reparacions a Berlín—Discursos de Wirth i Barthou.

Berlin, 1. — El canceller senyor Wirth, en rebre la Comissió de Reparacions, pronuncià un discurs de salutació, tenint frases de particular atenció per al president de la dita Comissió, senyor Barthou i formulant vots per al satisfactori èxit de la missió que els comissionats vénen a exercir a Berlín.

Poés després de manifestar la precària situació que en l'actualitat travessa Alemanya, i afirmà el sincer desig que ell i els altres delegats alemanys tenen de cooperar al bon resultat de les deliberacions.

Insistí també sobre la necessitat de sanejar l'economia alemanya, que es troba malalta, de restablir l'equilibri en les finances del Reich, i en una paraula, de salvar la situació perquè es puguin restablir les prestacions.

Li contestà el senyor Barthou, explicant els motius que tingué la Comissió de Reparacions per a desitjar posar-se en contacte directe amb el Govern alemany.

Les paraules del canceller—afegí el senyor Barthou—enclouen, a la vegada que un testimoni, un programa.

La Comissió de Reparacions ha vingut aquí per assistir a un organisme malalt; és, doncs, necessari que conegui tota l'extensió de la malaltia i tots els símptomes de la mateixa. — Havas.

L'augment dels salaris

Berlin, 1. — El Govern i les organitzacions sindicals s'han posat d'acord respecte a la concessió de l'augment de salaris a partir del dia 16 del corrent. — Havas.

La importació de sucre estranger

Berlin, 1. — Ha estat prohibida la importació de sucre estranger des del dia 16 del corrent, excepte en els casos especials autoritzats per acord en que es declari la lliure importació. — Havas.

La cotització del marc

Berlin, 1. — El «Diari de les Vuit del Vespre» té notícies de procedència diplomàtica en les que s'afirma que el Govern alemany desitjaria realitzar per a l'establiment del marc, però un emprèstic internacional, així com convèncer a la Comissió de Reparacions a que renunciés al dret de prioritat dels interessos de l'emprèstic. — Havas.

Berlin, 1. — En la sessió celebrada per la Comissió de Reparacions, el ministre de Finances alemany exposà diverses mesures que, a judici seu, podien adoptar-se per a aconseguir la estabilització del marc, però insistí en no formular cap projecte concret i categoric.

La qüestió de la moratòria i control financer no fou tractada sinó incidentalment i molt per sobre.

Demà, a la tarda, se celebrarà una altra sessió, en la qual es tractarà, sobretot, del que afecta els deutes flotants. — Havas.

La Conferència de Lausana

El govern d'Angora

Constantinoble, 1. — El representant del Govern d'Angora ha participat als alts comissaris aliats que el dit Govern accepta que la Conferència de la pau es reunexi a Lausana.

Al mateix temps ha fet present la protesta del citat Govern contra la invitació dirigida al Gabinet de Constantinoble per assistir a la dita Conferència.

Aquella invitació la considera el Govern d'Angora com una violació de l'esperit que inspirà el protocol de Mudania, i afirma que aquest fet podria donar motiu a que el dit Govern

s'abstingués de trametre representant seu a l'esmentada Conferència de Lausana. — Havas.

Londres 1. — Als centres aliats opinen que la protesta formulada pel Govern d'Angora contra la invitació dirigida al Govern de Constantinoble per a concórrer a la Conferència de Lausana no passa d'ésser una qüestió de forma i d'ajust, qüestió que incumbeix únicament aclarir-la als esmentats governs de Constantinoble i Angora tota vegada que els fou dirigida simultàniament la invitació, confiant en que ells es posarien d'acord sobre l'assumpte. — Havas.

Declaracions de Mustafà Kemal

París 1. — Interrogat Mustafà Kemal a Brussel·les pel corresponent de Le Petit Parisien, ha desmentit rotundament els rumors circulats, segons els quals havia actualment entaulat negociacions entre Kemal i el Govern de la Gran Bretanya.

En el que es refereix a la Conferència de Lausana declara que aprovava el procediment que tendeix a tractar separatament de la qüestió dels Estrets a condició de que es donin seguretats perquè el mar de Màrmara i Estambul quedin igualment garantits.

Després de la supressió completa del règim capítular, Turquia reclamarà en la Conferència de Lausana la totalitat dels territoris situats dintre de les fronteres nacionals.

Afegí Kemal que des d'aquest moment considerava ja al Solda, com al Govern de Constantinoble, com no existents, i acabà declarant que en el que respecta a la successió del califat els kemalistes conservaran preferentment l'ordre actual, per estimar que aquesta qüestió interessa en gran manera no sols a Turquia, sinó a tots els musulmans. — Havas.

Els E.E. Units no hi assistiran oficialment

Washington, 1. — El Departament d'Estat ha participat amb caràcter oficial als Governos de la Gran Bretanya, França i Itàlia, per conducte dels respectius ambaixadors de les potències a Washington, que declina la invitació que s'ha dirigit al Govern dels Estats Units perquè prengui part activa en la Conferència de Lausana. — Havas.

França i Anglaterra

Londres, 1. — L'ambaixador de França en aquesta capital ha conferenciat amb el ministre de Negocis Estrangers Lord Curzon sobre la projectada Conferència de Lausana.

Els Governos britànic i francès han examinat detingudament totes les qüestions que han de tractar-se en la dita Conferència amb l'objecte de posar-se d'acord sobre les mesures que els aliats hagin de pendre per a mantenir-se en un front únic contra els turcs i fer acatar les clàusules estipulades a Mudanya.

Han examinat també la qüestió de si seria convenient en cas necessari mobilitzar algunes divisions a Constantinoble i Tràcia.

Els Governos de París i Londres estan conformes en que la crisi actual ha de resoldre's tant més ràpidament i amb tanta major facilitat, quant més complet resulti l'acord entre els aliats.

Els francesos i la nota d'Angora

París, 1. — Als cirkels polítics francesos es considera satisfactoria la nota del Govern d'Angora en la qual accepta la invitació que li ha estat feta pels aliats per a pendre part en la Conferència de la pau que ha de celebrar-se a Lausana.

Per altra part, i a propòsit de les objeccions formulades pel Govern d'Angora contra la inclusió del Govern de Constantinoble en el missatge d'invitació a la dita Conferència, als cirkels polítics es creu que aquelles objeccions no atenyen als aliats, sinó que correspon als elements directores de Constantinoble i Angora la iniciativa d'arribar a un acord per a establir la representació de Turquia en aquella Conferència. — Havas.

El Govern de Constantinoble

Londres, 1. — Comuniquen de Constantinoble a l'Agència Reuter:

Vist que el Govern d'Angora no està disposat a pendre part en la Conferència de Lausana, en el cas d'estar-hi representat el Govern de Constantinoble, queda plantejada la qüestió de l'Estatut d'aquest últim Govern.

Els ministres de Constantinoble han celebrat Consell extraordinari per a tractar de l'assumpte, i en aquesta reunió han acordat dirigir al Govern d'Angora una Nota demanant que es

mostri conciliador, ja que tots dos Governos procurin obtenir el mateix.

En aquesta Nota, que ja ha estat remesa a Angora, es demanen consells i instruccions que el Govern de Constantinoble es mostra disposat a escoltar i portar a la pràctica, però el Govern d'Angora es mostra intransigent en absolut, i no vol donar facilitats a la Sublim Porta; al contrari, està resolt a no voler-ne reconèixer l'existència.

L'Assemblea Nacional ha resolt deixar sense resposta la carta del Gran Visir de Constantinoble i considerar les autoritats d'aquella capital com a un simple Consell provincial. — Havas.

Catàstrofe a Transilvània

Centenars de morts i ferits a les mines de carbó

París 1. — «Le Journal» publica la notícia d'haver-se produït una violenta explosió en les hules de Lubeny (Transilvània), ocasionant centenars de morts i ferits.

S'ha produït una altra explosió a les mines de carbó de Wuschstrasse, prop de Dortmund. Les víctimes són trenta ferits i cinc morts. — Havas.

Un nou invent de Bellin

El secret de la radiotelegrafia

París, 1. — El «Matin» anuncia que Eduard Bellin, inventor de la transmissió de la fotografia i de l'escriptura a distància per fil telefònic ha inventat un altre aparell que assegura el secret absolut de les comunicacions radiotelegràfiques i telegràfiques per fil. — Havas.

Les eleccions angleses

El nombre de candidats

Londres, 1. — Fins ara se sap que es presentaran en les properes eleccions generals els següents candidats: Conservadors, 452; liberals nacionalistes, 170; liberals independents, 308; laboristes, 410; dones, 33.

Londres, 1. — La situació electoral a Anglaterra era avui la següent:

A les llistes electorals hi ha fins ara prop de mil quatre-cents candidats. Quatre-cents seixanta-un, són unionistes; cent setanta, liberals nacionals; tres-cents vint, liberals independents; quatre-cents deu, laboristes. — Havas.

Consell de miuistres

Els liberals nacionals

Londres, 1. — Aquest matí, sota la presidència del senyor Bonar Law, s'ha celebrat al Palau de la Presidència del Consell de ministres, la primera reunió del Govern, concurrent-hi gairebé tots els ministres.

Els liberals nacionals, o sia els partidaris de l'ex-ministre senyor Lloyd George, no han pres cap decisió quant a l'entrada de nous candidats al partit en la lluita electoral. — Havas.

L'Oficina Internacional del Treball

Parla el ministre xilè

Ginebra, 1. — Amb motiu de la designació de Xile per al Consell d'Administració de l'Organització Internacional del Treball, el senyor Quesada, ministre de Xile a París, ha fet les següents declaracions al corresponent de l'Agència Havas en aquesta capital:

L'elecció de Xile — ha dit — constitueix per al meu país un honor que ens obliga a un alt reconeixement. Xile ha arribat a ésser davant l'Organització Internacional del Treball, el representant de tota l'Amèrica del Sud. Prometem aportar el nostre més decidit concurs a la notable tasca portada a cap pels senyors Fontaine, Thomas i Beiler, desitjant vivament que tard o d'etorn puguem col·laborar amb l'Argentina, l'absència de la qual lamentem, i fem vots pel seu pròxim concurs, com el dels Estats Units i Mèxic. — Havas.

Ginebra, 1. — El Consell de l'Oficina Internacional del Treball ha reelegit president el delegat francès senyor Fontaine, i vice-president, el delegat obrer holandès, senyor Oudegeet. — Havas.

Mort d'Alfred Capus

La notícia

París, 1. — Aquest matí ha mort l'escriptor Alfred Capus, membre de l'Acadèmia Francesa. — Havas.

El literat

L'autor dramàtic francès que acaba de morir nasqué a Aix l'any 1858. Ingressà a l'Escola de Mines, a la qual estudià fins a obtenir el títol d'enginyer, dedicant-se poc després a la literatura i al periodisme. Aviat conquerí un nom amb les cròniques enginyeres a «Le Gaulois», «L'Echo de Paris», «Le Figaro», «La Revue Bleue» i «La Illustration», escrites en un estil lleugerament irònic i plenes de fantasia, qualitats que posà molt de relleu en els diàlegs satírics que publicà regularment a «Le Figaro» a partir de 1893.

Publicà novel·les pertanyents al gènere realista, entre les quals hi ha: «Les honnêtes gens» (1878), «Qui perd gagne» (1890), «Faux départ» (1891), «Monsieur vet rire» (1893) i «Années d'aventures» (1895), obres que tingueren escàs èxit.

En canvi en l'escena francesa ha obtingut triomfs que el col·locaren entre els primers autors dramàtics de la República veïna. «Brignol et sa fille» (1895), en la qual revela la compassió i indulgència que hi inspiren a l'autor les faltes humanes, fou unànimament aplaudida. A aquesta seguíren «L'innocent» (1896), en quatre actes, estrenada al teatre del Gymnase; «Rosine» (1897), «Les Petites Folles» (1897), «Mariage bourgeois» (1898), «Montaigne» (1898), «Les mains de Léontine» (1900), i «La Bourse ou la vie» (1900). D'enguà de l'estrena de «La Neine» (1901), figura al costat dels primers autors dramàtics francesos. A aquesta producció seguíren: «La Petite Fonctionnaire» (1901) i «Les deux Ecoles» (1902), que li donaren fama com a autor còmic. La peça de costums «La Chatelaine», d'assumpte seriós (1902), estrenada a la Renaissance, obtingué també un èxit franc, no podent-se dir el mateix de la titulada «Le beau jeune homme» (1903), estrenada a Variétés, que fracassà. Al contrari amb «L'Adversaire» (1903), escrita amb col·laboració amb Manuel Arène, que li valgué un triomf en la Renaissance. Per aleshores el Comitè de la lectura de la Comèdia Francesa admeté la seva obra titulada «Notre Jeunesse» (1904), obra que fou seguida de «Monseigneur Flégou» (1905), «L'Attente» (1906), «Les Passagères» (1906), «Histoires de parisiens», «Les deux hommes» (1906), pertanyent al gènere seriós, també estrenada a la Comèdia Francesa, i del «L'Oiseau blessé» (1908).

Conceixedor del món i del cor humà, observador sagaç i minuciós, optimista, enemic de totes les nebulositats, parlista elegant i distingit, mestre en la tècnica escènica i en l'art de moure els personatges i posar les obres en escena, la gran experiència que posseïa de la vida és la base de les seves produccions. Els seus esforços es dirigien a divertir el públic, sense molestar-lo ni aburrir-lo amb un excés de filosofia psicològica i moral, tendint únicament a reproduir la vida moderna sota els seus diversos aspectes, podent afirmar-se que actualment era l'autor dramàtic més parisienc de França. Manejava amb rara habilitat la ironia, que sota la seva ploma no arribà mai sarcasme, i esmentava les seves obres de pensaments enginyosos i cultes.

La seva obra «Robinson» adquirí també anomenada. Era acadèmica i en l'actualitat exercia la direcció política de «Le Figaro».

A. C. S. l'escriptor francès.

La situació de Grècia

Calogeropulos alliberat. Les eleccions

Londres, 1. — D'Athènes telegrafien dient que el senyor Calogeropulos ha estat alliberat.

Les eleccions per al nou Parlament seran el dia 20 de l'actual. — Havas.

Etapes d'un viatge

VII

De Berlín estant

Arribarem a Berlín en un dia típic de la tardor dels països del nord i centre d'Europa. El cel, completament cobert d'una boirina color cendra; els camps, tots humits per les persistents pluges, que ja no cessen fins ben entrat l'hivern; tota la Natura impregnada d'un ambient de tristesa. En el viatge un alemany ens havia dit que en aquest país l'home ha de sostenir una lluita continua amb la terra estèril. No obstant, vaig poder observar que tota la grandesa d'Alemanya s'assembla sobre una agricultura avançada i sobre aquest esforç per dominar la pobresa del seu sol.

En passar per la Unier den Liden, de vinguda de l'estació, recordava l'altra lluita tenaç d'Alemanya, la lluita per la seva llibertat i per la seva grandesa. Pocs pobles han hagut de vencer com ella tants reïels, tantes suspicaces, tantes dificultats, per assolir la unitat política de la raça, consagrant la seva independència. El secret d'aquesta continuïtat oposició, d'aquests obstacles barrant tostemps el seu camí de reivindicacions nacionals, és el secret de bona part de la història d'Europa, sobretot en l'època contemporània.

La immensa vitalitat del poble alemany va vencer totes les traves que s'oposaren a la realització dels seus ideals nacionals, convertint-se, d'una denominació geogràfica composta per un clixat d'Estat artificial, en una gran nació. El major mèrit de Prússia és haver estat la primera que albirà la necessitat d'unificar els destins de la raça. Els constructors de la unitat nacional, troben finalment amb Bismarck l'home providencial que sabé modelar les ansies sempre vives en el cor de tot el poble germànic, donant realitat als somnis dels patriotes, feliços d'obtenir una gloriosa consagració a son esforç ininterromput envers la unitat.

Està segurament en el destí d'Alemanya, la tendència a passar ràpidament de les grans victòries als grans fracassos. No és aquesta la primera vegada que es produeix l'enfonsament de l'imperi després d'haver culminat en son poder i grandesa. La desfeta del Sacre Imperi, la destrucció del regne de Frederic el Gran pels exèrcits napoleònics i la derrota del 19, són la successió de caigudes i redreçaments a què fou sotmesa la raça germanica, i és notable observar que, després d'aquelles crisis més o menys llargues, s'amplià el seu poder i la seva influència, sortint rejuventada i amb major vitalitat, si hi cap, que en les èpoques d'esplendor.

La història d'Alemanya ens fa creure en la seva reconstitució actual, però no hem de pensar a trobar-la a Postdam ni en els símbols representatius del passat, sinó en les lluites dels carrers, en les nobles inquietuds del poble. El gran mal de l'Alemanya d'avui, és la situació de la classe mitja, de la petita burgesia, que és el nervi de tota nacionalitat, puix la seva arma més poderosa, l'estalvi, queda de fet anul·lada, per una raó: que la família que estalvia marcs s'exposa a perdre en un sol dia més de la meitat del valor que tenien quan els adquirí. L'industrial veu aquesta dificultat, comprant nova maquinària amb els seus guanys; així l'utilitatge de la indústria alemanya és avui molt millor i molt més nombros que abans de la guerra, però l'home que viu de la seva professió i no pot fer altra cosa amb els seus guanys, després de satisfetes les seves necessitats, que guardar-los per a preveure les incertituds del demà, travessa moments veritablement tràgics.

No obstant — ben al revés d'Austria — hem trobat una Alemanya que no es resigna a morir, que pugna per viure, per alliberar-se del jou de la derrota i reneixent triomfal en la història futura; i aquest esperit impregnat de vida nova i d'ansies d'alliberament flameja cada dia i s'enleva en cada esdeveniment. Abans d'ahir a la Unier den Liden hi va haver una lluita a ple sol, entre comunistes i nacionalistes. Hi hagué 40 morts. Un amic nostre, nou vingut també, ens deia que era un símptoma de desagregació; nosaltres, ben al contrari, hi aprecíem un símptoma de vitalitat. Sortíem el país que té màrtirs d'ideals; que posseïx fills que es batien noblement, presentant el pit i oferint la vida en holocaust a la seva fe! Els pobles morts tenen per model els de la bíblia llegenda.

da; són llacs sense ones, d'alguers terribles i immòbils; a vegades, sota les aparençances mortals, brolla la venenositat, s'agiten les passions estèrils, cruïxen la impotència, i tot aquells teixit d'abominables xacres pot donar, en un moment donat, si es rodejia d'hàbils mixtificacions, fins una sensació de grandesa i de benestar. Però demaneu-los, a aquests pobles, homes de lluita, herois d'ideals, bàtacs d'inquietud — que són font de nova vida — i aleshores cauen totes les bambalines teatrals, cessen els jocs de llum que embellien l'escena, s'esfumen les aparençances encisadores, i advertiu quelcom pitjor que la mort mateixa, quelcom que mai el temps no pot convalidar; la mort sense redempció possible, sense resurrecció gloriosa, que és la pèrdua de tota fe.

Alemanya n'està plena, d'aquesta fe en el seu esdevenidor que engrandeix els pobles i és el secret de llur immortalitat. Al comunisme hi oposa el nacionalisme, al monarquisme de l'antig temps hi oposa un esperit de democràcia. D'aquest xoc de contradiccioneries concepcions, en sortirà l'Alemanya de l'esdevenidor.

Seria lamentable per a Europa que aquesta nova ascensió del poble alemany, coincidis amb una altra conflagració mundial, amb una altra gran guerra devastadora. Dues races, la germanica i l'eslava — representada per Rússia — s'uneixen cada dia més en l'adversitat i es confonen en un mateix delit d'assolir la plenitud. Quina nació, quin Estat, tindrà prou força i merèixerà prou prestigi per a sentar, abans que la lluita esclati, les bases d'època de la pau?

En fer-nos aquesta pregunta hem pensat un moment, en ales d'un bell ensomni, en el que podria ser el nostre poble, en el paper que podria jugar una Ibèria lliure dins dels destins del món. Ella seria el contrapès que podria servir la pau i allunyar el conflicte; a ella li era donat salvar l'Àustria en ruïnes, ajudar als vençuts alliberant-los del desastre econòmic, compensant així els vencedors de part de les pèrdues de les quals mai no es rescatarien. Una gran Ibèria preparada amb temps per acomplir el gloriosíssim destí de pacificadora, podria fer molt del que Nord-Amèrica no farà per manca de l'espiritualitat que distingeix els pobles representatius del nostre continent... Però que lluny estem d'aquests altíssims ideals, Catalunya, que sent i conviu el deguit i l'angina d'aquests moments solemnes, en què tot fa augurar l'adveniment d'un nou món entre la desfeta dels falsos principis sobre els quals s'assentava la vella Europa, no és, per ventura, un punt lluminós voltat d'ombres i en lluita continua amb l'ambient de negociacions que la rodeja?

EDUARD AUNÓS

Berlín, 16 d'octubre de 1923.

Avís:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraeix cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem, però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggestions dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots ells comprendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraim totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggestions que siguin útils o factibles.

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍCIES

Dijous, 2 de novembre de 1922

El discurs d'En Romanones

REMARCAVEM jorns enrera la realitat immanent del problema català. El comte de Romanones, al seu discurs del Círcol Lliberal, l'ha reconeguda, aquesta realitat immanent.

Parlant-ne, ha dit: «Els Governadors conservadors creuen que no existeix problema regionalista o separatista a Catalunya. No consideren que això que passa és que resta al marge. Els crims socials el tenen a un costat, però hi ha senyals evidents que esclatarà novament o ha esclatat ja.»

«Davant d'això, res de violències. Veig tan sols la necessitat de donar-li camí legal. Si jo fos Govern, m'atendria a aquell Estatut que portarem anys enrera a les Corts i que quasi fou obra exclusiva d'elles sense amb prou feines haver-hi intervingut aquell Govern.»

Quan la majoria dels homes públics madrilenys creuen, o aparenten creure, que el problema català no existeix realment, que és tan sols una invenció capriciosa de la Lliga, aquestes declaracions del comte de Romanones acrediten, una vegada més, el seu instint polític, amatent a totes les manifestacions de l'actualitat viva.

Es clar que la realitat del problema català, el fet viu de Catalunya, existeix amb independència absoluta de la voluntat o del reconeixement dels polítics madrilenys. Cal lloar, però, la perspicàcia o la lleialtat dels que veuen més o menys clarament el problema, en reconeixen la realitat i volen trobar-hi una solució harmònica. Catalunya no l'ha rebutjada mai, aquesta solució harmònica, i si no ha estat aconseguida oportunament no en té pas la culpa ni la responsabilitat.

Es per això que la justícia ens obliga a reconèixer l'instint polític del comte de Romanones en proclamar la realitat del fet català, i la seva lleialtat en mantenir, com a ponència per a la discussió d'aquest problema, l'Estatut d'autonomia que presentà l'any 1919 a les Corts. Aquesta actitud és digna de l'atenció de Catalunya, sobretot quan tots els altres homes públics que contribueixen a la redacció d'aquell estatut semblen haver oblidat el compromís moral que aleshores contraguéren.

Molt oportunament ha recordat la Federació Monàrquica Autonomista que el programa mínim del catalanisme el constitueix l'Estatut aprovat aleshores per la Mancomunitat, força més concret i més definit que el presentat a les Corts per la Comissió extraparlamentària. I cal no oblidar que el temps no passa endebades per als plets nacionalistes. Solucions que a l'hora oportuna haurien tingut una eficàcia pacificadora, poden ésser després d'una inutilitat absoluta.

El comte de Romanones, però, atent a les realitats vives i lleial als seus antecedents immediats en la qüestió catalana, ha exposat un criteri i un programa concret. Què hi diuen els altres caps dels grups liberals? Què hi diuen el marquès d'Alhucemas i En Melquíades Álvarez? Cal que defineixin clarament llur actitud davant el problema català. Fins ara, en llurs discursos i en llurs propagandes dels darrers mesos, no n'han dit res. Ha estat, per a ells, un problema inexistent. No podran, però, defugir-lo ni ignorar-lo, si governen. I tot el país, i molt especialment Catalunya, necessiten saber quin és llur pensament i quin és llur propòsit en la qüestió catalana.

Polítiques

LA JOVENTUT NACIONALISTA DEL DISTRICTE V

En el darrer Consell general celebrat per la Joventut Nacionalista del Districte V (delegació de l'Associació Autonomista «Catalunya», Nou de la Rambla, 16), quedà nomenat el següent Consell Directiu:

President, Armand Carabén; vice-president, Joaquim Ponsa; secretari, Josep Maria Morera; vice-secretari, Joan Roget i Piguillem; tresorer, Josep Cucurella; vocals, Lluís Roig i Riera i Joan Lladó.

LA FEDERACIÓ MONÀRQUICA AUTONOMISTA

Ha estat tramès a Madrid el telegrama següent: «Excmo. Sr. Conde de Romanones. — Madrid.

La Federación Monárquica Autonomista, compuesta, como le consta, por monárquicos de todos los matices de la política, sin renunciar a sus ideas

de llegar al Estatuto de la Mancomunidad, se complace en felicitarle por sus declaraciones respecto al problema catalán hechas en su discurso de anoche. Realmente, el Estatuto de 1919 presentado por V. a las Cortes, daba en aquellos momentos un cauce legal al problema y quizás aun hoy podría contribuir en buena parte a los patrióticos deseos de V. Sin embargo reconocemos con V. que el problema se acentúa más cada día y hay que obrar con urgencia, pues en mi lealtad he de decir a V. y a todos los jefes de partido que en mi opinión hoy sólo por excepción nace un catalán que no se halle ya espiritualmente tatuado con las barras de nuestro glorioso escudo. — El presidente, Juan Maluquer Viladot.

EN LERROUX

Ahí desembarcà a Barcelona, procedent de Menorca; el diputat a Corts senyor Lerroux.

SORTINTS

Ahí marxaren a Madrid el diputat de la Mancomunitat senyor Guanyabens i el president del Foment del Treball, senyor Sert.

Homenatge a N'Enric Panadès

La intensíssima tasca patriòtica i en profit de la cultura popular, portada a cap, especialment en aquests darrers temps, pel ferm i infatigable nacionalista N'Enric Panadès, ha determinat als seus amics d'obsequiar-lo amb un sopar d'homenatge que se celebrà al Palace Hotel (Ronda de Sant Pere, xamfrà Ballén), el diumenge vinent, a les nou del vespre.

En aquest sopar li serà ofert un formós pergami que li dediquen els seus consellers de l'Ateneu i Escoles Catalanes Prat de la Riba, entitat que l'homenajà presidint.

Per aquest sopar s'admeten inscripcions a les Galeries Layetanes, LA VEU DE CATALUNYA, «La Publicitat», Ateneu Barcelonès i a l'Ateneu i Escoles Prat de la Riba, Aragó, 359, principal.

El preu del tiquet és de 13 pessetes. La inscripció quedarà tancada el divendres a la nit.

Qüestions socials

ELS DOS SINDICATS

El secretari de la Unió de Sindicats Lliures ha dit, respecte l'entrada del Sindicat Unió a la legalitat, que en res pot perjudicar al Sindicat Lliure l'actuació de l'Unió dins la llei.

En l'obrerisme hi caben perfectament diversos sindicats com passa en altres països, de manera que poden viure dos sindicats a Barcelona, sense que tinguin necessitat de lluitar l'un contra l'altre, la qual cosa no és als obrers perjudicial.

El canvi de governador i de cap de policia, que no ha de negar que simpatitzaven amb l'actuació del Lliure, no pot significar la desaparició de la Unió, que compta amb trenta dos gremis, entre ells algun de la importància dels contramestres.

El senyor Lagua diu que no veia cap inconvenient en lluitar al costat de l'Unió, si fos necessari fer-ho per aconseguir alguna reivindicació; però sempre sense barrejar-se, conservant llur independència. En el cas dels minaires de Figols, que pertanyen a l'Unió, el Lliure els presta l'ajut.

Afegí que en haver d'actuar paral·lelament els dos sindicats, el Lliure no hostilitzà l'Unió; però si es veu atacat per aquest, es defensarà.

I acabà dient el senyor Lagua que els elements que componen el Sindicat Lliure seguiran actuant amb la mateixa fermesa que abans del relleuament de les anteriors autoritats, i que en cas de veure's atacats, es defensaran «amb o sense permís».

PROPAGANDA ÀCRATA

La policia detingué a l'estació del Nord, a Vicens Ferrer, que portava vint-i-sis opuscles de propaganda àcrata.

Conduït al Jutjat de guàrdia, on prestà declaració, fou posat en llibertat.

La festa de Tots Sants

Ahí festa de Tots Sants, se celebra ren als temples barcelonins els oficis propis de la diada, de la gran diada que l'Església commemora amb extraordinària joia. Els fidels que hi han assistit han estat nombrosos i els actes han revestit extraordinària solemnitat.

Una gran gentada, seguint la tradició, ha visitat els cementiris, en els quals aquests darrers dies s'hi ha vingut treballant en la tasca de neteja i urbanització per a fer més atractiva la visita.

No cal dir que les corones que s'hi han portat són a milers.

El dia ha presentat l'aspecte dels de tardor. Un cel gris, talment com si es volgués unir als sentiments del poble, que en el dia d'ahir avençava, per dir-ho així, la commemoració dels fidels difunts que l'Església celebra el dia d'ahir.

També es veieren concorreguts passeigs i espectacles, on es va notar generalment el canvi de la roba d'estiu per la de tardor.

A les cases, les famílies, aplegades com és costuma costum, van fer la típica castanyada.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Les eleccions als Estats Units

Les dues grans democràcies anglosaxones d'Europa i d'Amèrica tindran eleccions gairebé alhora. Anglaterra elegirà el 15 la nova Cambra dels Comuns. Els Estats Units efectuaran el 7 la renovació biennal de la Cambra de Representants i del Senat. Tant a Anglaterra com als Estats Units la campanya electoral és realitzada sobre temes de política interior.

Als Estats Units aquests temes són, principalment, la novella reforma aranzelària, car els demòcrates diuen que contribuirà a l'encairament del cost de la vida; i l'actitud del Govern durant les dues grans vagues industrials, la dels minaires de carbó i la dels carriaires. També són discutits la conducta del Govern en les qüestions que afecten a l'agricultura i el veto del President Harding, mantingut pel Senat, contra la concessió dels cinc milions de dòlars als soldats que lluitaren en la guerra gran.

El President Harding no ha pres una part directa en la campanya, car els cabdills republicans no han volgut repetir l'error comès l'any 1918 pel President Wilson, la intervenció personal del qual no féu, sinó encoratjar els adversaris, que assoliren un triomf memorable.

Els temes internacionals o exteriors no han sigut utilitzats en aquesta campanya. Alguns demòcrates volien atacar el Govern pel fracàs que significa el fet de no haver ratificat ni França ni Itàlia als tractats de Washington relatius al desarmament. L'opinió pública nord-americana creu, però, que aquesta circumstància no constitueix un fracàs del President Harding i que el sol fet d'haver aconseguit deturar la cursa esbojarrada de la competència en les construccions navals és ja una magnífica victòria.

També el governador James Cox, candidat demòcrata que fou a la Presidència l'any 1920, volia, en tornar d'Europa, reviuir el tema de la Societat de les Nacions. Els altres cabdills del partit l'han convençut que deixi aquest tema per a les eleccions presidencials de 1924.

L'ex-President Wilson no sembla satisfet del tot amb l'actitud del seu partit. Voldria que en lloc de limitar-se a una crítica de la gestió dels republicans, presentés al país un programa de govern. Mr. Wilson ha millorat molt de salut i ha pres part recentment a algunes campanyes en eleccions parcials.

Són molts els polítics que cerquen ara la reelecció. Entre ells figura Mr. Lodge, qui fou el leader de l'oposició contra la ratificació del Tractat de Versalles i el Pacte de la Societat de les Nacions. La seva reelecció és cosa segura.

El resultat probable de les eleccions serà que els republicans conservaran llurs majories a les dues Cambres del Congrés. A la Cambra de Representants, però, llur majoria minvarà considerablement, segons tots els indicis, car el desgast produït per l'exercici del Poder no els permetrà conservar les extraordinàriament favorables votacions que aconseguiren en 1920. Al Senat, probablement, conservaran, amb poca diferència, llur actual majoria.

Warren G. Harding acabarà, doncs, el termini de la seva Presidència conservant la majoria en ambdues Cambres, si el resultat de les eleccions del 7 confirma aquestes impressions preliminars de la campanya.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

El tren de Terrassa, restablert

Ha produït una veritable satisfacció entre els viatgers de la línia del Nord la nova que serà restablert el tren matinal que de 40 anys a aquesta banda sortia de l'estació de Terrassa i que la Companyia ha tingut suspès uns dies degut a un informe tendenciós facilitat des de Barcelona.

Les gestions fetes pel president d'aquesta Diputació Provincial, don Joan Valles i Pujals, el qual des del dia que va ésser conegut el propòsit de suspensió, ha treballat perquè la Companyia el revocqués, han donat un resultat excel·lent.

En coneixes la nova pel telegrama del director de la Companyia al senyor Valles i Pujals, s'ha escampat ràpidament per totes les poblacions a les quals presta servei l'esmentat tren, causant, com deixem consignat, una satisfacció vivíssima, sobretot entre els molts ciutadans que tenen llurs obligacions a la capital i que es veuen obligats a utilitzar-lo diàriament per a ésser en hora oportuna a Barcelona.

L'esmentat tren circularà de nou des del dissabte d'aquesta setmana, havent deixat, per tant, de prestar servei durant una setmana justa.

Govern civil

REORGANITZACIÓ DE LA POLICIA
Han estat traslladats a altres districtes de la capital tots els comisaris, inspectors i agents de la delegació del districte de les Drassanes.

El cap d'aquesta delegació, senyor Caro, ha passat de segon cap a la delegació de la Llotja.

Hom assegura que han estat sospesos d'empleu i son quatre agents.

S'està procedint a la reorganització de les altres delegacions de policia.

Descarrilament a Pallejà

El cap de l'estació de Pallejà ha comunicat al governador que ahir a matí un tren descendent de mercaderies ha descarrilat al quilòmetre 9 i 800 metres, resultant amb desperfectes la via i el material, però no registrant-se cap desgràcia personal.

El transbord dels viatgers de l'esmentat tren s'ha efectuat al tren correu.

La Universitat

Pel Rectorat de la Universitat han estat expedits els següents títols de batxiller:

Institut de Barcelona. — Don Joan Josep Tena Jovany, don Miquel Domingo Parés, don Enric Massana Pinyol, don Pere Medós i Garcia-Claño, don Rafael Marcial Alonso Ventura, don Adolf de Leon i Díaz Capilla, don Antoni Falgueras Falgueras, don Joan de Ros i de Ramis, don Emili Laviña Palau i donya Argentina Felxes Alterachs.

Balears. — Don Martí Pou i Roselló.

Girona. — Donya Rosa Vinyals Salles, don Josep Butiñà Vila, don Manuel Oliveras Dalmau, don Juli Aubert Camps, don Agustí Ferrer Casals, don Lluís Prim Guitó, don Carles Vall-lloera Pierrer, don Joan Teixidor Casanova, don Enric Torra Franch, don Miquel Sistiach Sargatal, don Genís Puig Solés, don Guillem Gispert Ferran.

Lleida. — Don Eusebi Falcó Bolado, don Artur Hellín Sol, don Antoni Pujol Borrás i don Francesc Xavier Mercadé Olliu.

Mahó. — Don Antoni Mascareó i Pons.

Reus. — Don Fèlix Delgado de Torres Serrano.

Tarragona. — Don Joan Baptista Roset Coll.

Les eleccions angleses

El programa dels partits

LA CONVOCATORIA

El dijous passat el rei Jordi d'Anglaterra va signar a Sandringham, la proclama de dissolució del Parlament. Se'n convoca un altre de nou per al dia 20 de novembre, fixant-se la data de les eleccions el dia 15. Així l'oficina de la corona ha tramès a cada circumscripció un ofici demanant que es faci l'elecció. Si el dia fixat per a la designació dels candidats, el 4 de novembre, no hi ha encara un competidor, l'ofici és retornat a Londres amb el seu nom i és elegit. Si l'elecció és disputada, els oficios no retornen a l'oficina fins després de l'elecció.

La massa d'electors britànics arriba aquest any a prop de 20 milions, sense comptar-hi la Irlanda del Sud. Els electors han augmentat en un milió en relació als de 1918. El pes total de les candidatures que s'han de disposar és d'unes 50 tones.

Els llocs a cobrir a la Cambra dels Comuns són 615, dels quals en corresponen 492 a l'Anglaterra, 74 a Escòcia, 36 al País de Gal·les i 13 a la Irlanda del nord o Ulster.

El nombre de candidats és, fins ara, de 1.350, dels quals en corresponen 430 als conservadors, 420 als treballistes, 300 als liberals independents o de Mr. Asquith i 200 als liberals nacionals o de Lloyd George.

Cada un d'aquests partits ha exposat el seu programa i els anem a transcriure, seguint l'ordre amb què han aparegut.

ELS LIBERALS INDEPENDENTS

El programa d'aquest partit pot resumir-se així:

Primer: Pau i desarmament assegurats per la Societat de les Nacions.

Segon: Revisió i reglamentació pròxima de les reparacions i deutes interaliats.

Tercer: Compensació dels deutes públics i abandó de la política d'aventures.

Quart: Mesures per a garantir els treballadors contra la vaga forçosa; cooperació entre el capital i el treball i reconeixement dels treballadors organitzats com a única base de la pau industrial.

Cinquè: Lliure canvi sense cap restricció, i que, per tant, signifiqui l'abolició de la llei de salvaguarda de les indústries i de totes les mesures de protecció.

Sisè: Desenvolupament de l'educació, de les habitacions i de la higiene públiques.

Setè: Igualtat política i legal per les dones i els homes.

Vuitè: Reforma del sistema agrari actual amb import per a la venda de les begudes.

Novè: Reforma de les llicències per a la venda de les begudes.

Desè: Modificació del sistema electoral per la introducció de la representació proporcional.

Aquest partit va a la lluita sense cap aliança.

ELS TREBALLISTES

El «Labour Party» o partit del treball ha sintetitzat els principals punts del seu programa com segueix:

Extensió de la Societat de les Nacions; pagament gradual del deute de guerra per un impost sobre el capital, que s'aplicaria a les fortunes de més de 5.000 lliures esterlines; mesures per a fer restituir una part de llurs riqueses als enriquits durant la guerra; augment dels drets de successió; impost sobre els valors territorials; dret de treball pels obrers en vaga forçosa; reforma del sistema dels lloguers i dels contractes en l'agricultura; propera nacionalització de les mines i dels ferrocarrils; construcció de noves habitacions.

Aquest partit també va sol a la lluita. Serà combatut per tots els altres, especialment per l'impost del capital i la nacionalització.

ELS LIBERALS NACIONALS

Lloyd George, durant la reunió celebrada pels seus partidaris, concretà el programa dels liberals nacionals en els següents termes:

«Ens cal prosseguir la política tradicional de la Gran Bretanya, donar prova de moderació en ço que es refereix a les qüestions de política estrangera i cooperar amb els nostres aliats en la mesura que estiguin al nostre abast, sense abandonar de totes maneres la gran política següent»

da sempre per l'Anglaterra. No convé que siguem lligats al carretó d'un altre país, sigui el que es vulgui.

Hom diu que la Gran Bretanya no vol pendre noves responsabilitats. És just, però no ha pas d'eludir les seves responsabilitats. Una Gran Bretanya que es presenti al Consell de la Societat de les Nacions negant les seves responsabilitats, seria una Gran Bretanya que cessaria de tenir influència des d'aquell moment.

Crec, i m'he basat amb aquesta creença, que la política britànica ha d'ésser a favor de la pau, però no ha d'ésser inspirada pas per la por. La Gran Bretanya té la seva missió a complir. Si hom se surt de la política esmentada, jo m'hi oposaré amb totes les meves forces, encara que sigui sol a fer-ho.

Quant a política interior digué Lloyd George:

«El partit treballista ens ha declarat una guerra implacable. Ens trobem nosaltres en estat de legítima defensa. Hem de resistir l'assalt del partit socialista.

La nostra actitud en relació als liberals independents és determinada per llur actitud envers nosaltres. Ens han declarat la guerra. No volen cooperar amb nosaltres. Per consegüent no podem obligar-los a acceptar la nostra societat. Aquesta qüestió queda regulada així, encara que la decisió dels liberals independents constitueixi una follia.

Per respecte als conservadors nosaltres estem a favor de la unitat nacional i són ells els que han de decidir. Si ens ataquen els combatrem a tot arreu.»

ELS CONSERVADORS

L'organització electoral del partit conservador havia decidit no oposar candidats conservadors als candidats liberals nacionals que es declaressin disposats a sostenir el nou govern, però en vista del disgust que havia produït en diverses organitzacions locals aquest acord, s'ha decidit deixar-les llibres en llibertat per a apotar o no els candidats de Lloyd George. En virtut d'això, si bé molts seran apoiats, en canvi n'hi haurà que tindran davant un candidat conservador per no ésser-los simpàtic el liberal nacional.

El programa del partit conservador l'ha precisat M. Bonar Law, amb el següent manifest:

En aquest moment és de necessitat urgent per a la nació que gaudim de tranquil·litat i d'estabilitat, tant a l'interior com a l'exterior, amb l'objecte de donar lliure sortida a l'esperit d'iniciativa i d'empresa dels nostres conciutadans.

Per aquest objectiu és al meu entendre de la més gran importància que tornem tan ràpidament i completament com sigui possible al règim normal d'abans de la guerra. Ha arribat l'hora d'aportar algunes modificacions a les rodes del govern actual. Una part del treball del qual estava encarregat fins ara el secretariat del Govern és essencial i ha d'ésser continuat, però tenim la intenció d'abolir aquest secretariat en la seva forma actual.

Per a donar un exemple de les modalitats previstes, ja han estat donades instruccions per a transferir el ministeri de Negocis estrangers l'organització de la Societat de les Nacions, i en tot ço que afecti a tota conferència internacional, inclús quan sigui necessari que hi assisteixi personalment el primer ministre, serà el ministeri de Negocis estrangers i no el secretariat del Govern el que n'assegurarà el bon funcionament.

Tocant a les nostres relacions estrangeres ens proposem adoptar una línia de conducta estable, complint lleialment els compromisos que hem assumit, però estem determinats resoltament a no pendre'n de nous, i si això és possible, a reduir els que hem assumit.

Espero confiadament que sota la direcció experimentada del secretari d'Estat per als negocis estrangers, les negociacions per a la reglamentació de la crisi oriental aconduiran a una pau real i duradora. Serà el nostre objectiu essencial sostenir la Societat de les Nacions amb tot el cor i d'una manera pràctica.

El manteniment de la nostra amistat i de la nostra bona intel·ligència amb els Estats Units, basades no pas sobre una intel·ligència formal qualsevol, sinó per la comunitat d'ideals de la qual en som hereus, així

com per la recent companyonia d'armes, ha de continuar essent una directriu principal de la política britànica.

La nostra primera tasca, si el cos electoral ens confirma en les nostres funcions, serà la ratificació del tractat anglo-irlandès.

Estem decidits a treballar per l'èxit d'aquest tractat tant en la seva lletra com en el seu esperit, i a cooperar amb el govern irlandès en les noves relacions creades pel tractat dins el marc de l'imperi britànic.

Tenim també obligació de salvaguardar la llibertat electòrica i la seguretat de Parlament i del govern del nord d'Irlanda. Esperem sincerament que hom es donarà compte que la prosperitat d'Irlanda no pot ésser realitzada sinó amb el concurs dels governs i dels pobles de les dues parts d'Irlanda.

Desitgem encoratjar el desenvolupament calmat i pacífic de l'Índia, per la llei de 1919. La cooperació de tota classe i de tota secta és essencial al progrés i a la prosperitat de l'Índia.

La nostra principal preocupació a l'interior és l'estat del comerç i la qüestió de donar treball a tot el govern anterior foren previstos ja projectes per a tractar d'aquestes qüestions i seran novament examinats per nosaltres amb l'objecte de veure si són possibles algunes millores i les mesures que s'imposen seran preses sense el menor retard.

No obstant, tots aquests remeis no són sinó palliatius i una cura vitalícia sol és possible pel ressorgiment del nostre comerç. Per assolir aquest darrer objectiu, la primera cosa essencial és reduir novament les despeses tan aviat com sigui possible, amb l'esperança de reduir el fardell d'impostos que pesen actualment amb molta força sobre els individus que constitueixen l'entreban més gros per a la indústria.

El mitjà més susceptible d'assegurar el ressorgiment industrial és desenvolupar el comerç entre les diferents parts de l'imperi.

El partit unionista es proposa, en conseqüència, consultar immediatament els governs dels Dominis autònoms, i si aquests hi donen l'aprovació convocar com més aviat millor una conferència econòmica amb l'objecte de cercar de quina manera mitjançant la cooperació mútua es pot desenvolupar millor el vostre comerç que els recursos de l'imperi podrien permetre.

Per damunt de tot, nosaltres, en totes les qüestions que afectin a la política exterior o a la seguretat de l'imperi, volem actuar amb una consulta estreta i continua amb els governs dels Dominis i de l'Índia amb l'objecte de tenir la certesa que la nostra política tindrà en compte completament els interessos i els sentiments dels nostres compatriotes d'enllà de les mers i que sempre tindrà l'ajut moral de tota la comunitat britànica.

Els Pomells de Joventut

Els Pomells de Joventut Ginesta Montserratina, Cantantes de la terra i Roses de Sant Jordi, de Gràcia celebraran solemnes actes de fe, amor i pàtria, en l'avinentesa de llur festa inaugural, el vinent diumenge.

Presidirán els actes les autoritats i el fundador dels Pomells de Joventut, En Joaquim Maria Folch i Torres.

Heu's aquí el programa:

Festa de Fe: A les vuit del matí, Missa de Comunió general a l'església parroquial de Sant Joan, de Gràcia, finalitzant amb el cant del Virolai.

A les deu solemne Ofici a la mateixa parroquia, cantant la missa gregoriana «Fons Bonitatis» el P. de J. Cantantes de la terra, amb acompanyament d'instruments de corda; serà a càrrec del reverend doctor Guardiet, conseller dels P. de J. de Rubí, i rector de la mateixa vila.

A tots els pomellistes assistents a l'acte se'ls farà ofrena d'un artístic recordatori.

A les onze, s'honorarà la dansa catalana, ballant sardanes a la Plaça del Diamant. L'execució d'aquestes anirà a càrrec de la cobla Barcelona.

Festa d'Amor: A la sortida de la Comunió es portarà a cap el repartiment de bons als pobres de la barriada, per les pomellistes.

Festa de Pàtria: A l'espaiosa sala-teatre de l'Orfeó Gracienc (Esmeralda 27 i 29), hi haurà un gran esdeveniment teatral i artístic, a les quatre de la tarda, sota el següent ordre:

I. Estrena de la comèdia en quatre actes i en prosa, cedida galant-

Serveis d'Agricultura

Cursets de divulgació

Qui no ha seguit la vall d'Amer, a les riberes del Brugent, riu que corre des de Sant Feliu de Pallarols a La Selva on desemboca al Ter, no coneix una de les més pintoresques comarques de Catalunya millorada en el seu valor agrícola i en els seus conreus pel carril d'Olot a Girona, que la segueix d'un cap a l'altre.

Compta actualment el terme d'Amer amb una extensió de regadiu d'unes mil vessanes dedicades a hortalisses i fruiters.

La terra de secà, de poca pendent, susceptible de conreu, es dedica al blat, blat de moro, usordes, oliveres i avellaners, i la part més alterosa de les muntanyes mostra una bella ufana de castanyers, especialment a la banda ubaga.

Les vinyes gairebé han desaparegut, amb tot i que el clima benigne d'aquella encontrada els fàcia propici.

Fa bo de veure com les masies s'arrien muntanyes amunt fins tal o qual ermita que corona les més altes sercalades.

Cridats pel Sindicat Agrícola d'Amer, presidit per En Miquel Font, vocal al mateix temps del Consell de Foment de Girona van anar allí els nostres tècnics, per anar descabellant el curset que el Consell Permanent de la Mancomunitat els havia concedit amb anterioritat.

Cal ementar que l'Ajuntament, presidit per En Pere Figueras, va subvencionar-lo i va cedir el local espaiós i neutral de les escoles, on poguésser celebrat a satisfacció de tothom.

Tot el que hi ha a la vila d'Amer, que representi quelcom, va oferir i prestar la seva col·laboració: clerecia, propietaris, masovers i tota llei de pagesos, la qual cosa va contribuir a que més que un curset vingués a

ésser com una solemnitat agrícola, de la qual tots volien gaudir.

Als ja esmentats president del Sindicat i alcalde, al senyor rector don Joaquim Bover, i al propietari don Josep Llopart, deuen els tècnics delicades atencions.

La mesura de la concurrència la va donar la capacitat del local. Si en compte d'ésser per dues centes persones hagués estat de capacitat doble, també hauria quedat atapeït de gent, en algunes de les conferències que es donaren.

Ultra els noms que havem esmentat no podem oblidar els altres individuals de la Junta del Sindicat don Josep Joan, Salvador Surés, Josep Iglesias, Feliu Rigau, Agustí Casanoves, Miquel Puigdemont; als regidors don Sebastià Prat, Miquel Sanglas, Manuel Giral, Mateu Font i Joan Colomer; al veterinari don Joan Guitó; als propietaris don Ramon Colom, Josep Junquera i Juli Gultaresa, Dalmasi i Josep Guitart i Josep Vilagrà; als masovers Feliu Oliveres, Joan Siglises; als vicaris don Emili de Suero i don Joan Serra, i altres.

L'ordre del curset fou el següent:

Dia 8 d'octubre: Conferència preparatòria, i el 22, la de clausura, pel director dels Serveis Tècnics d'Agricultura.

Dies 14 i 15 i 16: Temes: Conreu i malalties d'oliveres, avellaners i pomeres. Professor: don August Matons.

Dies 17 i 18: Engeix de porcs i vedells. Professor: don M. Rossell i Vila.

Dies 19, 20 i 21: Conreus de cereals, farratges i patates. Professor: don Josep Camps.

Pràctiques a càrrec dels professors i de l'operador don Salvador Benet. Es feren assaigs de treballs amb bravant i conreadora Jean.

ment pel seu autor, el fundador dels P. de J. En Josep Maria Folch i Torres «La Marqueseta que no sap que té», representada per l'elenco artístic dels tres P. de J.

II. Parlament, pel mestre En Josep Maria Folch i Torres.

III. L'Esbart de Dansaires del Casal Nacionalista de la Barceloneta, dirigit per Na Mercè Carulla, desgranarà les danses més selectes del seu repertori.

IV. «Himne dels P. de J.», cantat pel assistents a l'acte.

Notes: Per espai dels concurrents, en els entreactes, la cobla Barcelona tocarà escolides sardanes, els programes de les quals es repartiran en el mateix dia de la festa.

Per invitacions dirigir-se a la redacció de «Amfara», i a l'estatge de l'Orfeó Gracienc tots els dies feiners, de set a nou.

Per la molta durada de l'espectacle es prega la puntualitat dels assistents.

A la festa pomellista que, organitzada pel Pomell de Joventut Renaixement tindrà lloc a Sans el vinent diumenge, s'hi donarà, en segona audició la bonica sardana titulada «La Ventafocs», original del compositor En Pere Aubert, i que fou estrenada amb èxit a Olot en la festa d'homenatge a En Josep Maria Folch i Torres, celebrada recentment.

Municipi

LES ESCOLES DE SARRIA

En la darrera sessió celebrada per la Comissió de Cultura sota la presidència del regidor don Lluís Guarro, va aprovar-se el pla presentat per la Assessoria Tècnica de la mateixa, per a organitzar degudament l'ensenyament primari i tècnic de l'antic municipi de Sarrià.

Entre les reformes aprovades figura en primer terme, les obres que han de portar-se a cap per a instal·lar en bones condicions les actuals escoles primàries de Sarrià, consistents en eixamplar i habilitar completament el magnífic immoble, voltat d'extensos jardins que l'Ajuntament posseeix al carrer de Cuyàs, per a instal·lar-hi a la seva planta baixa, les classes de parvuls, i al primer pis, les classes elementals de nenes. S'instal·laran en aquestes escoles, com a institucions complementàries municipals, cantina escolar i escoles noturnes per a obrers, les quals comprendran ensenya-

ments domèstics i comercials, per tal que siguin institucions de continuació i perfeccionament de les classes diürnes.

Per als ensenyaments nocturns d'obres es crea una Escola Complementària d'Oficis de la Construcció, atès que Sarrià és un dels nuclis urbans on resideixen major nombre d'obres dedicats als oficis del Ram de la Construcció. En aquesta institució, ultra tots els coneixements tècnics que es cursen a les escoles semblants que sosté l'Ajuntament es donaran classes de cultura general, per tal que els obrers adquireixin el mínim indispensable de coneixements.

Així mateix, els obrers de Sarrià participaran del sistema de premis i beques que l'Ajuntament té establert en les seves escoles tècniques, consistents en premis de 250 pessetes, en finalitzar cada curs, per als que, havent obtingut nota de «sobresalient» superin unes noves proves d'examen i en pagar els estudis i una beca de 125 pessetes mensuals als alumnes que havent acabat llurs estudis a les escoles tècniques municipals tinguin capacitat per a prosseguir llurs estudis a escoles superiors.

Els que viatgen poden adquirir LA VEU als següents llocs:

MADRID. — Gener i C. «Minerva», Centre de subscripcions i cobraments. Tudescos, 39 i 41, baixos.

També es ven al quiosc del carrer d'Alcalá, cantó a Peligros, de don Patrici Luján.

A SEVILLA: Al carrer de Sierpes, 69. A VALENCIA: A «La Correspondència de València», Mirana, 7 i 9.

A PERPINYA: Francesc Comellas. A PORT-BOU: Jaume Subirana.

A LISBOA: Al Palau Conde d'Almada, Largo S. Domingos, 11. A LISBOA: «Tabacaria Restauradores» i «Messegeries de la Presse», rua d'Ouro, 146.

A PALMA DE MALLORCA: Gabriel Lirola, quiosc del Born. A OPORTO: Rua Santa Catarina, 53. A COIMBRA: L. Miquel Bombarda.

A BRAGA: Concelho da Rocha (agent).

A FUNCHAL: Jacint Figueira (agent). A PARIS: Kiosque Franco-italien, 16, Vaudeville, Boulevard des Capucines.

DARRERES INFORMACIONS

BARCELONA

Successos

Al dispensari de Gràcia han curat a Ramon Vilanova Mora, de 50 anys, vidu, i Baldomer Cros March, de 57, habitant tots dos al carrer de Vulca, núm. 8, els quals es barallaren, resultant el primer amb una contusió al front interessant l'os, de profunditat reservat, i el segon amb esgarapades lleus a la cara.

El primer, després de curat, fou portat al seu domicili i el segon quedà atengut a la delegació.

A mitja nit dos alemanys anomenats Enric Vurman i Carles Claes han mogut un escàndol al carrer de l'Hospital del Sol. Com que no hi havia per allí ningú que els entengués i, per tant, no podia posar pau a la disputa i ells no paraven d'escandalitzar, els han dut a la delegació.

PENINSULA

MANIFESTACIONS D'EN GARCIA PRIETO

Madrid, 1, 10'30 nit.

Preguntat el marquès d'Alhucemas sobre el judici que li mereixia el discurs del comte de Romanones, ha contestat que aquest discurs tindrà la deguda contestació en l'acte de Saragossa.

Sempre es molt de celebrar — ha dit — la bona disposició d'ànim que revela en relació amb les altres forces liberals.

I, en dir-hi que també és condició indispensable la sinceritat per a la unió, ha confirmat el concepte, dient que, en efecte, sense sinceritat absoluta no hi ha cap possibilitat d'aliança.

OPINIO D'EN PRIETO

El diputat socialista senyor Prieto, deia que, tal com el comte tractà l'assumpte de la reforma constitucional, o és un intent de desplaçament de les forces responsables, o ha d'obligar aquestes a aclarir perfectament i sense distincions la situació de les forces que han de cooperar un dia o altre a la tasca de Govern encomanada a la concentració.

A LES CORTS

Per a ultimar detalls relatius a l'obertura de les Corts, aquesta tarda han celebrat una conferència el president del Consell de ministres i el del Congrés.

L'OPERACIO SOBRE ALHUCEMAS

Amb motiu d'haver anunciat els corresponents de Melilla que el pròxim dimarts arribarà a Madrid l'Alt Comissari, general Burguete, s'ha assegurat ja per persona autoritzada, que aquest viatge no obedeix a discrepàncies amb el Govern, sinó el desig del dit general de saber si pot i deu avançar fins aconseguir l'ocupació d'Alhucemas, ja que les circumstàncies no poden ésser més favorables per a fer-ho.

I s'ha afegit que el Govern no posarà grans obstacles als propòsits del general Burguete.

ATROPELL

L'automòbil del ministre de la Governació, ocupat per aquest i menat pel mecànic Josep Nieto, en travessar el pont de Sant Fernando, atropellà un individu que estava prop a la barana del pont, quedant estès a terra.

El ferit es diu Prudenci Galán Verde, de 41 anys.

En acudir a auxiliar-lo es veié que patia luxació humero-cubito-radial amb fractura del cubit dret i commoció visceral. En greu estat fou conduït a l'Hospital de la Princesa.

LA SINDICACIO

El vinent divendres, el senyor Calderón portarà a la firma regeia el decret sobre sindicació per a Barcelona que ahir esmentàvem.

COMENTARIS AL DISCURS D'EN ROMANONES

Madrid, 2, 12'30 matinalada. «La Epoca» publica un article en el qual comenta els diferents extrems del discurs del comte de Romanones. Sobat el balanç que aquest féu de la tasca dels conservadors, i creu que va

fer un greuge a l'aritmètica i a la història. I afegeix:

«El cap liberal carrega als conservadors la culpa del desnivell del presupost, i oblidat la desastrosa gestió liberal de 1900 a 1913, els augmenta de despeses militars, que són obra d'un Govern Alhucemas, sancionades pel Govern de notables, i els augmenta en les despeses civils, que són filles de la debilitat d'aquest mateix Govern de notables, en la generació del qual s'atribueix sempre una bona part al comte de Romanones.

En la qüestió militar entenem que el comte de Romanones ha dit coses atinades, car coincideix amb moltes coses sostingudes ací, i és de plànyer que no les pensés sempre, perquè ara tingués caràcters de convicció ferma co que als ulls de tothom representa un penediment tardà.

Dels diaris de la nit el que més favorablement comenta el discurs del comte de Romanones és «La Acció». Diu que el comte serà qui durà els liberals al poder.

«Heraldo» glossa el discurs del comte de Romanones, ponderant l'oportunitat amb què l'ha pronunciat i la claredat amb què s'expressa, quant als punts militar i de política conservadora.

«El comte de Romanones ha parlat, doncs, amb noble desinterès i elevació — diu — i com esperava el país, amargat i deprimat pel silenci de les esquerres.

Ha posat de relleu ja incapacitat de la política conservadora, obrint un gran horitzó a l'acció concertada dels elements liberals.

Aviat veurem si l'acte de Saragossa, en respondre al discurs del comte de Romanones, marca una data culminant en la política espanyola.

«La Voz» opina que el discurs del comte de Romanones no mereix elogis sinó en la part que es refereix a les Juntes. Altrament, recorda els discursos de Sagasta quan aquest demanava el poder, quan Cánovas estava disposat a abandonar-lo.

Diu estar assabentat que el marquès d'Alhucemas coneixia per endavant co que anava a dir el comte de Romanones en el seu discurs d'ahir, i sospita que ho ignoraven els senyors Alba i Melquíades Alvarez.

Creu que el comte de Romanones, en la part política, anà amb una mica de precaució. No ha llençat cap afirmació d'ordre liberal, ni ha tingut censurens per al règim de dictadura política que s'ofereix Espanya, ni ha promès l'abolició ni la modificació de l'article 22 de la llei provincial. Es a dir: opina que tot allò que és fonamentalment democràtic ha d'ésser considerat com a purament teòric o especulatiu. Perquè aleshores no valdria la pena que el senyor Sánchez Guerra dimitís.

Esperem — afegeix — que els concentrats ortodoxes tindràn a Saragossa un llenguatge més expressiu.

INCIDENTS

La visita als cementiris ha estat avui animadíssima.

S'han registrat diversos incidents. A l'entrada del pont de las Ventas, un automòbil ha atropellat Vicens García, de 27 anys, que ha resultat amb gravíssimes ferides.

Estant cuidant una sepultura al Cementiri de l'Est, se li cremaren les robes amb la flama dels ciris a Francisco Gardial, de 28 anys, causant-se gravíssimes cremades.

A la parada dels tramvies de Las Ventas els guardies detingueren Mercè Suárez, de 21 anys, casada, la qual quan era més grossa l'aglomeració de públic que tornava del cementiri de l'Est, pretengué llançar-se als tramvies, empenyent els seus dos fills, un de cinc anys i un altre de sis, provant-ho algunes vegades.

Degut al seu estat d'alcoholisme fou portada a la Casa de Socors del Districte del Centre, on els metges l'assistiren d'alcoholisme agut.

Se li ocupà un ganivet.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

El comunicat de Guerra d'aquesta nit, diu:

L'Alt omissari, des de Tafersit, comunica a aquest ministeri, que en els territoris de Ceuta, Tetuan i Larraix, res de nou.

A Alhucemas, ahir va repetir l'enemic l'agressió a la plaça amb les seves peces, que foren ofegades o contrabatuses.

Avui ha tornat a rompre el foc, contrabatusant i coactant els seus poblat, arrasant algunes cases i el castell.

A Melilla, la harca amiga i la policia han recuperat quatre canons en una razzia realitzada contra la posició de Yebel-Diar i el vessant oposat del congost d'Annual.

A les onze he arribat a Dar-Drius, continuant a Tafersit, on m'esperaven amb la comissió del Maghzen, encarregada de l'acció política, els notables i gran nombre de pobladors de Buayagi i Midar de Beni-Tusin i els de Tafersit i M'Talza.

Davant d'ells, i en mig de gran entusiasme han desfilat les forces del gun i la harca del Rif, la fracció de Tafersit i M'Talza, passant després a la tenda de Amed-Dris-El-Rifi amb els caïds i notables, que han reiterat la seva adhesió al Maghzen i a Espanya.

El ministre de Finances del Maghzen ha donat les gràcies, en nom de S. A. el Jàfira, per la tasca desenvolupada per les comissions del Maghzen.

NOTES DE MELILLA

Melilla. — Quan el tinent coronel senyor Millán Astray ho tenia tot preparat per a emprendre el seu anuñat viatge a Madrid i a l'estranger, passant per Ceuta, va rebre l'ordre de suspendre'l i de sortir cap a la zona de Ceuta, amb una bandera del Tor.

Sembla que s'ha suspès indefinidament l'operació projectada sobre Afrau.

Les esquadretes d'aviació han rebut ordre de fer repetits i minuciosos reconeixements pels voltants d'Annual.

Sobre el viatge del general Burguete, es diu aquí, segons sembla amb referència a manifestacions de persona que pot estar ben informada, que l'Alt Comissari va a Madrid per a demanar al Govern solucions ben definides per a la implantació del protectorat.

El protectorat és una missió molt delicada i complexa, que no pot consistir solament en la publicació d'un decret.

Am tal rumors i notícies a Melilla hi ha gran desorientació.

Una de les espècies que circulen amb més insistència és que Abd-el-Krim ha sembrat de mines i explosius els voltants d'Annual.

A aquest fet s'atribueix la suspensió de la marxa sobre Afrau i l'ordre de reconèixer amb la major cura les proximitats d'Annual.

Altra vegada es parla de Silvestre, però ara, desgraciadament, és per a consolidar més la creença gairebé general que el cabdill havia mort a Annual.

Un capdavanter que presència sa mort va a senyalar el lloc on es troba el cadàver. Va a remetre el cap i l'esquelet després.

Aquesta gestió es fa secretament i per a no entrebancar-la s'ometen detalls.

—S'ha donat ordre al vapor «Dedalo» de marxar a Alacant.

Ha arribat a aquesta plaça, malalt, el caid Abd-el-Kader.

La policia indígena de Beni Sicar ha recollit 69 fusells mauser, 39 carabines i 33 revólvers.

S'ha efectuat l'enterrament del legionari Jesús Díaz Fernández, mort a conseqüència de les ferides rebudes en l'últimes operacions.

Assistiren a l'acte el tinent coronel Millán Astray i oficials de la Legió. En rebre sepultura el cadàver, es donaren tres vives a la Legió.

La duquesa de la Victòria ha donat possessió de la presidència de la Junta de Dames de la Creu Roja a la senyora del general Lloreda.

S'ha sotmès tota la cabila de Beni Said, llevat dels caps Kadur Namar i Buazar, els quals són a Benturraguel.

També s'han sotmès nombrosos uixecs, i de la cabila de Tensaman, dos caps que en governen la meitat. Molts cabilenys dels sotmesos han demanat que se'ls faciliti ordi per a la sembra.

Segurament demà el general Burguete farà nit a Dar Drius.

DE TETUAN

Tetuan. — Es coneixen detalls del raid realitzat pels avions que bombardejaren, en compliment d'ordres de l'alt comandament, els grups rebels a la badia de Punta Pescadors.

Molt de jorn remuntaren el vol dues esquadretes, l'una la del capità Verdes i l'altra la del capità Martínez Esteve.

Malgrat el temporal, arribaren sobre Punta Pescadors, on es mantingueren per espai de dues hores, tirant 154

bombes damunt d'algunes tendes que veieren al camp.

Els efectes del bombardeig es deixaren sentir ben aviat, i els harquenys somriren d'ent dispar.

A les deu del matí tornaren els avions.

El tinent Salvino descendí amb el seu avió fins a 200 metres per a bombardejar, llurant-se per miracle dels dispar de l'enemic.

ELS SOLDATS COMPLERTS

Bilbao. — Un diari d'aquesta tarda s'ocupa de la situació dels soldats de quota complerts que són a Africa, i diu que els pares d'aquests soldats han tingut la idea de constituir-se en ferra, amb advocat i procurador, per a plantejar en termes legals la reclamació corresponent al Govern per no complir la llei.

LE LARRAIX

Larraix. — Un nou amic ha dit que a Sumata torna a notar-se agitació, no atenent-se les indicacions i raonaments del Raisuni, que tracta d'atraure i ha enviat delegats oficiosos per a gestionar la pau.

Han tornat a establir el servei de guàrdies per a observar els moviments de les forces espanyoles.

Aquestes notícies estan confirmades pels confidents, i als centres oficials, segons es diu.

L'advocat defensor del comandant d'Intendència senyor Muñoz demana amb gran insistència que el dit cap passa com a malalt a un hospital d'alienats.

ROBATORI

Ferrol. — Fent un forat a la paret posterior de l'edifici, uns malfactors intentaren robar a la sucursal del Banc d'Espanya, on està establerta la casa bancaria Fills de Sanz i Companyia.

Els lladres fugiren en ésser sorpresos, deixant abandonada una esarpa i altres ferraments.

REPATRIATIS

Sant Sebastià. — El vapor «Escolano», en el qual venen les tropes del segon batalló del regiment de Sicília, està ja a la vista i es creu que entrarà en el port de Pasajes.

Signora si les tropes desembarcaran aquesta nit o demà.

INCENDI

Vigo. — A dos quarts de dues de la matinalada, es declarà un incendi en un magatzem situat al carrer de Candelario, propietat de Ceferi Maestu.

S'han cremat dos departaments que contenien moreses, i sortosament es pogué evitar que el foc es propagés a un departament on hi havia amagatzemats 4.000 bidons de gasolina i llunes de petroli, que d'haver fet explosió haurien ocasionat nombroses víctimes.

Els veïns esgarriats per aquesta possibilitat, fugien mig depuillats.

Al lloc del sinistre hi acudiren les autoritats, els mariners del canoner «Gaviota» i dues companyies del regiment de Múrcia, que cordonaren els voltants de l'edifici.

El públic censura el pesim servei dels bombers i que triguessin tant a arribar.

Les pèrdues són grandioses.

A L'ATENEU DE SEVILLA

Sevilla. — S'ha celebrat l'obertura del curs de conferències a l'Ateneu amb assistència de l'infant l'alcalde, el president de la Diputació, el rector de la Universitat i distingides personalitats.

Pronuncià el discurs d'inauguració de curs el president de l'Ateneu que desenvolupà el tema: «Ampliació i reforma de la població en els seus aspectes tècnics».

Tractà de la urbanització de Sevilla, del tipus de cases sevillanes, de l'expropiació i ocupació de grans zones de terreny als afores per al traçat d'una nova ronda i feu veure la importància del Congrés d'Higiene que se celebra a Barcelona.

Fou molt aplaudit.

EL VIATGE DE L'ALT COMISSARI

El dia 8 ve el general Burguete, eridat pel president del Consell, per a confrenciar sobre la creació del Consell Superior del Marroc.

L'Alt Comissari vindrà acompanyat del general Castro Girona.

El senyor Sánchez Guerra vol publicar el Decret aviat, i sobre aquesta qüestió ha conferenciat aquests dies amb el secretari d'Alta Comissaria, senyor López Ferrer.

NOTES DE CADIZ

Madrid, 2, 2 matinalada

Cádiz. — S'ha rebut un radograma de Larraix dient que ha apalvagat el temporal i pugui efectuar-se sense perill l'embarcament.

S'ha disposat que surti l'Isle de Menorca amb caps i oficials i personal de tropa de diversos cosos. En tornar, durà 300 homes pertanyents als cosos de Telégraf, Intendència i Enginyers.

Ha marxat cap a Madrid un tren militar.

Ha arribat per a Ceuta el canoner «Doña Maria de Molina», amb la consignació per a les atencions de la plaça.

Procedents del Marroc ha arribat el «Giralda». Repararà avaries a l'arsenal de La Carraca i seguidament marxarà al Marroc a disposició de l'Alt Comissari.

NOTES DE TETUAN

Tetuan. — El general Castro Girona ha estat obsequiat pel Raisuni en la seva residència.

Les negociacions amb el Raisuni segueixen el seu curs si bé amb demora, a conseqüència dels avenços de la zona oriental.

Disminueixen els nuclis enemics a Punta de Pescadors.

Abd-el-Krim ha retirat considerables nuclis, d'entres al front oriental per a opsarlos l'avangament espanyol. N'ha deixat només uns quants que vigilen els moviments dels contraris.

Ha tornat el delegat de Foment senyor Pérez Belintio. Dui impressions molt optimistes sobre el pla d'obres públiques que es realitzarà en aquesta zona.

El cementiri ha estat avui molt visitat, disposant-se coronas sobre la tumba del general Jordana.

L'Alt Comissari tornarà el dissabte. S'estarà uns dies aquí i marxarà a Madrid.

ESTRANGER

Poincaré a Mussolini

París, 1. — M. Poincaré ha enviat un telegrama al senyor Mussolini, contestant al que li adreçà notificant-li el seu adveniment al poder. — Havas.

L'Exposició d'Amsterdam

Clausura de l'exhibició d'Art català

Amsterdam, 1, 727 tarda. — S'ha celebrat la solemne cerimònia de clausura de l'Exposició d'Art Català, després de la visita de la Reina Guillermina, el príncep, la princesa, el Burgmestre, altres autoritats i el seguí reial.

La Reina, el príncep i la princesa, han recorregut, durant una hora, l'Exposició, mostrant gran interès per l'art català. Acompanyava les reials persones el president de la Junta d'Exposicions de Barcelona, regidor senyor Barbey, qui ha escoltat de S. M. i A. A. calorosos elogis per a l'art català.

Els artistes holandesos conviden a un banquet de comiat els delegats catalans. — Elias.

França i el Vaticà

L'estatut de l'Església francesa

Roma, 1. — Ahir, el Papa va rebre l'ambaixador de França prop del Vaticà, senyor Jonnart.

El Vaticà està acabant l'estpdi de l'Estatut legal de l'Església a França. Sa Santetat sembla que donarà a conèixer la seva decisió en aquest afer, aprovant el projecte d'associacions diocesanes, les quals associacions s'ha reconegut que estan conformes amb el Dret francès i amb el Dret canònic. — Havas.

NOTES BREUS

Ginebra, 1. — El president del Consell de la Societat de Nacions, ha dirigit a tots els Govers una carta invitant-los a sotmetre a un madurat estudi, la resolució presa per l'Assemblea de la Societat de Nacions sobre l'elaboració d'un pla de mutua garantia encaminat a fer factible la reducció d'armaments. — Havas.

LLETRES I LLIBRES

ELS MARGES

Entorn de l'estil d'En Francesc Pujols (*)

Una segona època de l'estil pujolista s'inicia amb els articles del «Pica-roli».

Es curiós que un temperament tan egotista com el que apuntava en el primer article comentat, en comptes d'evolucionar de dret cap a una visió general, entenedora, despèdica, anoradora de les coses i els homes i de llurs mesures, cap a un humanisme romàntic en suma — era un canvi potser més llarg, però no pas clos al Pujols de 1933 — giri cap enfora i es faci adaptatís a tot de condicions exteriors: és a dir, que preferirà de plegar-se ell a la fatiga de forçar aquestes condicions. Un biògraf tal vegada en trobaria raons decisives; però per a un simple crític, que no disposa sinó de documents literaris, aquestes condicions exteriors es reduïxen a certs conceptes literaris corrents, acceptats tot d'una pel Pujols de 1932.

Observi's l'es tracta d'alguna cosa més que d'una observació de passada, com el pujolisme, esdevingué avui al seu torn concepte literari, ha suscitat adeptes que en rigor no imiten sinó el Pujols desorientat dels inicis d'aquesta segona època: el Pujols vacil·lant entre l'imperatiu del seu temperament i la comoditat de la fórmula i de l'èxit fàcil. I és que en aquesta segona fase l'estil pujolista ofereix encara allò que la imitació necessita i cerca d'instint: juntes no closes, elements tot just incorporats, no habituats, fàcilment deducibles: és un congruïent d'imitacions anterior a l'originalitat: i solament la imitació és imitable.

Francesc Pujols en 1932 s'encarrega de la crítica d'art en un fulla humorística, i s'imposa seriosament de fer de crític i de fer humorisme, tot alhora; d'acord amb les nocions més moderades que pogués trobar en un manual de preceptiva d'Institut. Com a crític, es creu en el deure de destruir i de valorar; com a humorista, en el d'establir un contrast gruit entre l'alta de la matèria i la vulgaritat del to, entre la sequedat racional de l'anàlisi i la suavitat imaginativa de l'estil.

El compromís no era nou: el nom per exemple de Pompeu Gener s'aixut tot d'una. Però tampoc era fàcil de jugar a aquesta mena de siamesis crítics-humorística, sense que l'una meitat esdevingués la paròdia de l'altra. El Francesc Pujols que havia començat la paròdia de l'humorisme maragallista, en una etapa ulterior fa, comptat i debatut, la paròdia d'ell mateix. En el primer cas parodiava per una traveta del seu temperament; ara, sembla molt més enforçar-se per salvar una seva insuficiència com a crític i una seva cautela com a humorista; el doble joc, instintiu tal vegada al començ, no triga a ser emprat amb una seguretat conscient de gran artista: el crític esdevé irresponsable perquè és humorista, i l'humorista aconsegueix una ampla llibertat de moviments perquè és un valorador primari, a qual funció una societat de cultura deficient aplaudeix sobretot, per no dir exclusivament, al crític.

Que el doble joc, dissimulat darrerament una còmoda pomposa d'elogis, era d'una habilitat diplomàtica simplíssima però infal·lible, ho demostra el seu èxit ja no sols artístic, sinó social, que dura o ha durat fins avui. La sorpresa, amb alguna cosa de desparter, esclatada «sotto voce» al voltant d'una recent «Carta oberta», en la qual Francesc Pujols entre les amplex revolades dels períodes deixava entreveure la seva meravellosa, antiga i inofensiva màquina de críisme, constituïa un bell capítol a una història dels conceptes de moral periodística a Catalunya. Cal proclamar com un dels grans valors de Francesc Pujols, l'haver estat anys i anys un retrat caricatural i enorme — i poc gosariem dir inconscient — a la cordia de casinet provincial, a la por de precisar i de sentir la veritat, a la suficiència dels mitjos avanços i de les mitges idees, a l'entrellacament d'interessos materials, cul-

turals i polítics que han rosegat d'arrel tot intent continuat de crítica i fins de total cultura a Catalunya. Vens surten que són planyens; però no vens innocents, ni ens fem gaire la il·lusió d'esperar-ne. Més amunt ho hem insinuat: ja es una condició prèvia per a tota crítica plena i fonamentada a casa nostra, una paciència, multigra i llure investigació biogràfica, biogràfica sense cap excusiu horror a l'anecdota. El tant per cent d'obres destacades, perfetes i vivents en elles soles, és més petit del que hom s'ha complagut a creure. A Catalunya, classicisme vol dir en primer lloc superació de l'anecdota: no sols implica un exquisit equilibri interior, i un art rigorós, sinó també coratge.

En suma, hom necessitava optimisme i èlgis, i Francesc Pujols els ha abocat torrencials, i per torna divertits.

JORDI MARCH

(*) Altres estudis m'han tingut un quant temps apartat de les meves notes a l'estil de Francesc Pujols. El tema és prou interessant en ell mateix, per permetre'm d'esperar del llegidor que renui aquesta segona sèrie d'articles amb la primera, com si es tractés d'una lectura d'ahir. — J. M.

Visions de Mallorca

III

Els bells boscatges lullians

Qualsevol qui hagi explorat el salvatge misteri virginal dels bells boscatges de Ramon Lull, sap que hi cania sempre, com un ocell amagadís, amb veu de plor, una fontana. Com les tórtores de la casta solitud, per cant tenen plant, les fonts lullianes. A l'horror religiosa de les salvatges selves on ell es completa de dur sos pensaments ombriosos o son cor natiu o sos bells diàlegs filosòfics, comunica no sé quina suavitat i encís e sanglot desert dels aiguavins en l'esquivitat de les valls remotes, on l'amat s'ajorna. Així a l'ombra grandiosa de l'Arbre de la Ciència; així en l'enorme extensió forestal de «Blanquerna»; així sota el fullatge clar i fi, com d'un arbrissó de Benozzo Gozzoli o del Perugino, de l'Arbre de Filosofia d'Amor; així en les meravelloses selves del «Félix de Meravelles». Però cap font lulliana té tant misteri ni veu tan púdica ni tanta frescor com aquella font, divinement fadada, del verger místic de l'Amic i de l'Amat.

«Venc l'amic beure a la font on hom qui no ama s'enamora quan beu en la font»

Amb el pensament ple de Ramon Lull i dels bells arbres i de les belles fonts que hi ha en els seus llibres, he volgut vagar pels bells boscatges que encara queden a l'illa. El peu, fatigat de l'implacable asfalt urbà, es posa amb delectació per les sendes de caiguda d'ullaraca, que cruix i fa bona olor; si ja la selva no és com aquella selva del Dant Alighieri que per cap sender no era fressada. Una violent soledat estival, a través de les branques espeses, vibra els seus dardells d'aurats. Voluptuosament l'efecte asfàltic i l'infinitissim aroma agrest. El pit s'omple de balsam i la ment s'omple de pensaments religiosos. D'aquells pensaments religiosos que infonen les selves sagrades, i que Quintània expressa amb magnífiques paraules angustes:

«Amb esperit d'adoració entrem en els boscatges que la vallúria féu sagrats, en els quals, els arbres arbrats i compulents no tenen tanta benitat com religió».

Canta el vell Luch, en la Farsàlia, la tremenda i inviolada majestat del bosc druidic de Marsella, que abateren, amb sacrilega destrucció, les hostes de Juli Cèsar. Respectat dels homes i dels déus dilatava la vella boscoria son paorós misteri forestal. Ni els ocells s'hi posaven mai ni hi cercaven sotjuga les feres, orades. L'home mai no hi havia entrat amb ferro; ni el nuvol encas i trencat no hi havia entrat mai amb el llamp.

No hi hagué soldat tan poc temorós dels déus que gosés complir el manament de Cèsar, guix tenia hom aquesta creença, que si tocava els arbres sagrats, els cops de les destrals s'havien de tornar contra el sacrileg. Juli Cèsar, en persona, hagué d'agafar l'eina impia, i amb sos braços començà a estellar el tronc d'una majestuosa alzina intacta. De l'endernocament del bosc maragallista en plora, sense conhort, tota la Gallia. Jo també, amb escandol i amb padra, en el silenci atònic del bell bosc lullia, vaig sentir la cançó d'una destrall. A poc a poc, Mallorca es va despullant del prestigi sagrat de les seves forestes, del mantell foscant de sos alzinars i de l'or alegre i remorós de les pinedes.

He parlat del silenci atònic que regnava en el bosc. Sobre aquest intens silenci musical corria el plant sonor d'una fontanella. En quin gremy ignorat deu vessar la verge Naiade, l'urna de sos llagrims? Més amunt de l'arid alzinar, un pollancre aixeca una tremula cimera de verdor, i eixampla sa pompa vana i son estèril fullam una figura borda. La llum calcarea del migjorn a través de l'entelimitat de branques, s'ajaca alla, cernuda i verda. Coneixen aquell lloc l'ocell assedegat i la cabra orada. Quin bell paratge per un diàleg filosòfic! Les pedres són vestides d'aquella molta sedosa i suau que tant agradava a Horaci. Asseguem-nos a una d'elles.

O Ramon Lull! Per què no han de venir, en aquesta hora torrada de la canícula, a disputar de Déu i de les boneses de Déu el teu Gentil i els teus Tres Savis, a la vora-vora de l'aigua bell-parlera?

L'aigua de la font lulliana rodola, rost avall, humil i útil, i preciosa i casta.

LLORENÇ RIBER

Capítol de joia i benestar

Lluny de ciutat, amb l'esperit alleugit i gaudint d'un oasi de repòs entre el desert inclement de les dolores i les martingues sovinteres, avui s'escau que jo sia el més optimista i content dels fills dels homes.

Em dirieu: «Vols un regne?», i us diria que no, per resposta. Tornariu a insistir: «Vols un amor novena?», i no encertaria sinó a refermar-me en les velles amors que jo gaudeixo, rebutjant-vos l'ofrena... No em pregunteu el perquè jo so tot trasmutat i content; no us ho sabria dir, tampoc... Estic content, estic content!

De bon matí m'ha llevat el son dels ulls una ratlla de llum, entrant, turativa, pel porticó mai clos del balcónet de ma cambra pobletana...

M'he alçat, m'he vestit i he sortit a l'eixida...

A dejús de l'alta paret de la mateixa ha sobtat la conversa de dues noies, que l'una deia a l'altra:

— I vestim!...

La nineta s'ha tornat vermella de cara com una cixereta de pastor, i l'he sentida musitar amb un apagament de veu:

— Molt, però molt, gràcies a Déu! Sem menja amb els ulls i em diu «bonica» a cada tres paraules, i que ens casarem abans de Sant Sebastià. Ahir vespre es va venir a enraonar amb el pare, i el pare em va dir, quan ell va ésser fora: «Què en penses d'En Sisè?»

— I tu què li vas contestar?

— No res; vaig abaixar la vista...

... I tot d'una es van adonar que jo les escoltava i van seguir carrer avall. Quina dissort! Una troballa que es fonia a punt d'haver-la!

He anat a esmorzar amb bona gana.

— Margarida, què em donareu per esmorzar?

— La serventa, envellida a casa, ha comparat el de la cuina amb una cuixa de conill, que feia una olor!

— Qui l'ha dit, Margarida?

— En Sisè de Ca l'Andreu.

— El xicot d'aquella nota?

— Què diu, què diu... Què s'enraona!... — I m'ha mirat com si jo em volgués burlar d'ella o si jo em parlava purament, o per tabola.

— M'angi i calli — m'ha dit amb un autoritari manament

I he menjat amb un delit ben singular, descaixant-me de la preocupació de la vella Margarida i rumiant i construint, calladament, aquell amor endevinat, amb una lucidesa d'intuïció com corresponia al més optimista i content dels fills dels homes, que era jo...

ONE

A Vil·la, 31 de setembre de 1932.

COMENTARIS

DEL LLIBRE DELS INFANTS, DEL P. JOAN PROFITÓS, Etc.

Amb aquest llibre de primer grau de lectura catalana i castellana, l'Editorial honora el prestigi de la Pedagogia. Perquè és pedagogia fins en les tapes. El to verd fascinant de les seves cobertes sota el títol i la viuyeta, tenyirà vida enlla els boscos de les il·lustracions del que hi hagi après de llegir. És, amb els seus dibuixos de l'Obiols, un d'aquells llibres que quan ja som grans, pagarem a peu de bibliòfil per a tornar-los a haver i retrobar-hi allò molt subtil i evocador que imaginem, i deu obeir a què el llibre era adequat al seu ofici escolar. El mètode, l'esglaiament de les dificultats, la tria d'autors, i la frase curta, simple, impressionant i educativa del text anònim, que supossem ésser del mateix P. Profitós, en fan un excel·lent llibre per a llegir-hi quan ja se sap confegir bé i llegir textos molt fàcils.

D'EMILI VILANOVA A LOPEZ-PICÓ

Obres com «Llures barcelonins» (Editorial Catalana), de López-Picó, sembla que s'obrin en el jardí de les lletres per a bellament donar fe del fet de la individualitat i del fet de l'època.

L'enunciat, els elements escènics, la qualitat dels personatges, l'amor al solet barceloní, i sobretot el panegíric del concepte de Família, tant del geni de l'autor d'«El meu pare i jo», tenen una sorprenent afinitat d'elements amb Emili Vilanova. El mateix trobem en articles literaris d'En Carner. Encara que la rialleta d'En Carner i d'Emili Vilanova comparades tinguin diferència de matís personal, tanmateix. Època... Individualitat...

També n'hi ha entre el mateix Carner i En López de diferència, tot i ésser coetanis. Aquell no sé què de volgut fer en l'estil, tan freqüent en autors moderns no el trobem en En Carner. Individualitat... La ironia ni la intenció no s'ofeixen minya pel mordent apitador de l'estil, en el llibre de López-Picó, ni el seu barcelonisme (encara que un barcelonisme personal) no en pateix cap dany. Llegiu: «Rondalla del cotxer i de la bondat de Barcelona». «Les confidències del locaut», 1771.

Ni Emili Vilanova, ni el López-Picó hagués produït al temps d'ell, asseguraria, no haurien escrit «Els jardins del diumenge» en els quals hi ha primors d'enginy natural. Perquè encara Jules Renard no havia obert el camí en l'espai, amb les seves històries naturals comprimites i mestres, ses de sobrietat. Època...

Tampoc Emili Vilanova no podia haver somniat aquesta aulica faiso de tirar flors als elements barcelonins: «Passeig de bon tast, matí de diumenge». El soç és la nostra arquitectura... «Dia fixat i limitat pel fred amb aquell bon ordre que situa totes les coses i pondera les valors plàstiques de la nostra Barcelona». Individualitat... Època...

Sento que em diuen: — Si; però En Vilanova presentava les coses més tal com les veïem tots. El seu barcelonisme era més barceloní. Més objectiu...

Objectiu perquè en la idea sabia fer-nos-hi viure ço que veïem en els objectes (els dies que propiament els veïem) així si Ara, un objectivisme estricte! Gosaré dir que en poesia l'objectivisme no existeix. Ens enganyem nosaltres mateixos.

En Vilanova, no superava l'objecte, tot donant-nos en la vida. Quan feta dialogar cotxers i ramblers, amb aquell gir de llengua entremaliat i castís, sense renec ni cedacaris pornogràfica quan descrivint l'arros ben cuit us «batanava» tot un barri o tota una festivitat, aquella sobrietat que hi posava aquell amor que sap

Bibliografia

Un llibre nou

La Societat General de Publicacions, S. A., ha posat a la venda un nou volum de la Biblioteca Enciclopèdica de Ciències Comercials, titulada «Inventaris i Balances», que ha traduït del llibre francès de M. L. Batardon, ex-professor de l'Escola de Comerç de París, l'expert professor de l'Escola d'Alts Estudis Comercials de la Mancomunitat de Catalunya, En Ferran Boter i Mauri. Mercès al gran domini que té de la ciència comptable, ha sabut posar-la al nivell de totes les intel·ligències i adaptar-la ensem als nostres costums comercials.

Es, aquest llibre, una vera font de coneixements administratius i un cabal de problemes pràctics degudament desenrotllats, on els comptables hi trobaran una bona orientació per a llurs comptabilitats, i uns bons sistemes per aplicar.

Amb exemples raonats ens demostra les conseqüències comptables del principi de la invariabilitat del capital en les empreses individuals i col·lectives; estudia amb tot detall la confecció del Balanç preparatori; la manera de regularitzar els diversos comptes de l'actiu i del passiu; els diversos sistemes de comptabilitzar el compte de Mercaderies; així com també els mants procediments per a valuar les mercaderies en formar-se l'inventari extra-comptable; la utilitat de la divisió de les despeses que té una casa; els problemes que cal plantejar per a determinar la despesa general que pot suportar un negoci qualsevol, amb relació a la seva xifra de vendes; i, finalment, examina la liquidació del compte de Pèrdues i de guanys, la classificació de les reserves d'una casa, la distribució dels resultats de l'exercici i altres qüestions no menys interessants dignes de tenir en consideració.

Els comptables estudiats podran salvar amb aquest llibre les deficiències administratives que provenen quasi sempre del desconeixement pràctic de l'essència dels comptes de llurs comptabilitats. Desconeixement que l'esmentat professor ens demostra també amb rumbos a la vista que pot a l'ensenyar far tributar quantitats fictícies als homes de negoci, segons com es facin jugar els comptes estatals d'una empresa.

Així sol justifica l'importància del llibre que donem a conèixer als amics de l'estudi de la ciència comptable.

mirar i veure, i aquell saber donar-nos els tarannas barcelonins però no pas taquígrafant converses ni treient fotografies... tot això, és objectivisme?

En López, no menys poeta que En Vilanova, revesteix i arquitectura de la seva individualitat, tonificada d'universitaris exercicis i de lectures modernes, el tema ríol de la conquesta del cap-lua, o la gesta menestral, que val un petit poema, del cotxer que un bell matí s'adona de la bondat de Barcelona. Vilanova o López-Picó digereixen la realitat, amb els succe de la seva personalitat; la seva cada un. Però potser En Vilanova la dissimulava millor la seva personalitat. Objectivisme? Paraula molt relativa; perquè no tothom és poeta. Si així fos, qualsevol menestral, qualsevol veïna, qualsevol dependent enamorat, només dictant una llista «objectiva» del que veu i sent, seria un altre Vilanova o un altre López. I bon tros sol·lita.

Potser a En Carner (no oblidant per això la diversitat d'intenció i de rialleta) li diríem hereu d'En Vilanova. I a En López-Picó successor d'En Vilanova; un successor, al qual, si En Vilanova visqués, orgullós per això, sembla que li hauria de dir: — U, Josep Maria, com ho perfíes!

LA PANOLLA, de Francesc P. Briz (Editorial Catalana-Biblioteca catalana).

En el recull d'En Briz publicat l'any 1873, que ara redita la «Editorial» hi ha uns reflexos del romanticisme nòrdic d'influència no allunyada en aquells anys, del qual semblen te nyides fins aquelles peces del llibre d'ambient indigne. Llegint «El Pi de

les tres branques. l'episodi dramàtic que clou el llibre, encara no podem estar-nos de pensar en els bandolers romàntics que Schiller i Goethe dramatitzaren en un ambient austriac i passional. I «La Verge dels cabells d'or» i «El falcó d'or» Aquesta darrera rondalla En Briz suposa contar-la en el rolló dels espanyolxos sota les alçaries del Pireneu, però hi surt una Brunilda, un Dirch; hi surt el cavall «Schimmel» (que tots sabem que en alemany vol dir cavall blanc).

Folklorista d'acció, recollidor meritiós, dels primers del Renaixement literari a Catalunya, a força de no dir-se dels elements del folklore se'n sentia a estones glossador.

El mateix llibre, i ja abstracte, nos de l'autor, ens ha fet pensar que «el popular», que així d'oida pot semblar significar cosa per excel·lència pròpia i indígena, és el més sovint patrimoni en comú dels pobles: en el romànc, en la rondalla, en la cançó; o almenys, combinació d'elements propis esmatzats d'altres manllevats. La fruita meravellosa de la llegenda o de la cançó, càlida de l'arbre llunyà en les centúries, ha anat rodolant de vessant en vessant; l'ha arreplegada el mariner de pas i l'ha duta a altres terres dins del seu navili... L'auria fruita ha rodolat, ha viatjat: de Grècia a Orient, de Grècia a Roma, de l'Orient al continent, del Nord avall, d'Orient a Occident... El gran miracle i presència del popular és que, després de centúries, a través dels atzars, dels tints i els plecs de cada poble, de les variants locals, encara hi sigui conxorxada l'essència, la llavor del llunyà romànc o de la llunyana cançó. Aquesta perennitat dins la varietat del gest i el so de les llengües ens sembla un dels fenòmens més grandiosos dins la poesia.

ELS JOCS FLORALS DEL MALIGNÉ XLIV

Quan el noi que portava el telegrama hi trucà, la casa del raval de Llevant dormia. La serventa tenia el son profund i seguit que no l'hauria fet trontollar cap repic de campanes, fins a hora de llevar-se; i el pare de la Roser que ho sabia es vestí i va sortir ell mateix a rebre el telegrama.

La nova, si no era inesperada, venia fóra del càlcul. El càlcul, per dies i per hores, deia juny, o primers de juliol a tot tardar. Tot just havia acabat.

Va agafar el primer tren del matí, prenent bitllet per una estació del camí, on llogà un auto que havia encomanat per via dels oficinos fillores, i que el pujà a la casa entre la serra i el pla del Llobregat, on era la seva Roser. Agrícola gens sedentari i topogràfic per experiència, conxorxador de carreteres i camins, dreceres i entroncaments, sabia que així hi arribaria abans que no pas

si baixava a Barcelona.

La llegenda ens conta el cas d'una santa noia, filla d'un pare ric i ferreny, amb la cara oxidada dels tuments d'avarícia i del greu del bé d'altri. La noia acostumava sortir a l'hora enteladeta del primer sol, portant una falda de pa que es lligava arran de cintura, i en sent al porxo d'una Santa casa el repartia als pobres. Un matí, el seu pare, que potser ja ho havia maliciat, li va sortir a camí quan ella no se'n temia gens. De veure-se'l acostar amb aquell posat en el qual ella hi llegia clares gasparies i revolades, li va tremolar davant dels ulls la llum mansa del matí, com si aquell tros de l'aire hagués llamegat. Però el pare la mirava, i ella sabia que l'acció de girar de camí l'hauria portada temps escrita a l'espatlla rosada amb traços blaves o verdes fetes a punta de fuet o de vara blegadissa. No fa sinó seguir avant i quan es davant del pare donar-li el bon dia i besar-li la mà, humiliant la mirada. Si hagués anat nua, s'hauria vista tremolar! Però el pare, a la seva, amb un sol pensament com si només hagués tingut un sol ull en mig del front a tall de proa maligna, li fa, segons diu la llegenda:

— Què portes a la falda? —

Ella ni el nom de pa no gosà dir; no va fer sinó arreplegar dins seu la força que li quedava per a demanar pietat al Pare de dalt, amb el pensament i desil·lusionant-se la falda va mostrar el que hi duia. Però en abaxar-hi els ulls se li va encabritar el cor. La seva falda de la rosada, com collides de fressa. Era el miracle de Déu. Aleshores el pare, diu la llegenda, va semblar que somreís, i va passar endavant tot rondinant com un gos covard.

Doncs el pare de la Roser, quan el matí que l'hi cridaren arribà davant de la filla, li succeí una cosa contrària al cas d'aquella llegenda. La falda de la Roser que la Roser duigué recollida al volt de la cintura, i segons els dies, tan dissimulada sota cinells fluixos, i vestits kimono que ella mateixa sabia tallar-se que ni era conxorxadora, aquella íntima garlanda de flors que el pare sabia, s'era esvaïda en No-res.

Ella no se sabia estar, en la seva seua convalescència, de cercar d'esma la forma viva d'aquella garlanda. Però... ni un pensament de vida.

Ni una ombra de llavor. La mà vellosa o castigadora de la naturalitat cal·ligrafiava al capçal els mots bafadors. No-res.

Mentrestant, l'egregi intrus pessigava temps dels seus negocis per raó de les primaverals curses de cavalls. Corrien cavalls seus en elegants emporis de l'esport hípic, i per l'orgull d'un èxit més, voltat de companyes o en societat més o menys directa de l'ensinistrador, el mosso de quadra, l'encevador, el «transporteur» o el jockey, s'esmerçava en les inspeccions, les pesades, les atencions del nodriment, pròpies d'un equista intel·li-

gent, tan afanyosament com hauria fet en un negoci.

Poc podia imaginar aquella rèplica irrisoria que la naturalesa acabava d'escupir sobre les seves esperances. I jo que en altres delicats passos no havia refusat atendre'l, i que «sub rosa» l'havia reformat en aquelles bones esperances, mesos enrera, tampoc no li innovaria. Perquè em semblava indelicat, i perquè, a més a més ho trobava despietat. A la tia de la Roser que de totes maneres volia que escrivia la nova a l'egregi intrus, em costà molt de fer-li veure la indelicadesa que hauria estat. No li vaig parlar del cruel que ho trobava perquè ella desconeixia la singular categoria d'esser de l'egregi damnat, i jo no podia fer-la conxorxadora. Ella ignorava que la garlanda de vida que Jordi Vernet esparava collir de la falda de la Roser, l'esperava com el llac d'unió possible entre ell i l'Alt Paedre, per a redimir-se del càstig. No sabia que en ell la il·lusió de la paternitat era més que humana, elevada a l'infinit. La seva mentalitat, encara abanida pel dot de l'arqueta es traduïa en aquesta fórmula que repetia, mentre repapava el sota barba: — Es cert que va abusar de la meua neboda. Però no es pot negar que s'ha portat bé.

Un dia, per cert, la Roser em revelà la seva estranyesa d'un fet: — Com és que se li acudi d'arribar-me amb un lot de joies, com el repertori d'una promesa imaginària? Ho trobo excèntric... Potser de mal gust i tot... —

Jo vaig donar curs a la idea: — Efectivament, excèntricitats d'ell... — Què li havia de dir?

Passats dies, poques setmanes, la convalescència va anar aconseguint-se de la tristesa del No-res que al principi l'obsessionava. Des que la garlanda fictícia s'esllavissà dels seus flancs, havien cessat les crisis de possessió i li corria per les venes un repòs no mai sentit. Només un pensament, una sola orientació l'ocupaven; tot el seu passat s'hi acanallava i tot el seu desig hi caminava: entrar a un convent.

Des del Reial Monestir que acolorix el seu misticisme les falces del garrofer, l'olivera i la ginesta, i mata el soroll del món, a darrers de juny em feia saber que al cap de pocs dies preniria l'habit. Molts se n'estranyaven: Sense ni noviciat... Algú deia que això trencava les lleis del Convent; un altre deia que l'Arquebisbe ho havia aconseguit de Roma; i, amb més malícia, no es deixava de murmurar que aquella arqueta de joies havia estat una gran advocada a favor de la distinció extra-legal.

Les coses són com són. Però la gent, pobres criatures, disfruten en la curiositat, i s'esbraven, en les enraoneries, del riu massa ple de les mil petites passions.

ESMENES

Les cinc darreres ratlles del punt i apart segon, en el capítol XLIII de

la meua novel·la, que sortiren erradament impreses, havien de dir: «que li esgarriava dolçament les galtes i multiplicava les perspectives dels seus ulls d'horitzó, i les memòries i les intuïcions infalibles que el relat m'anava suggerint, heu's aquí el cas.»

Josep LLEONART

Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia

SESSIO NECROLOGICA

El dissabte, a dos quarts de set de la tarda, tingué lloc a la Reial Acadèmia de Medicina per tal d'honorar la memòria dels que foren dignes Acadèmics numeraris doctorats don Antoni González Prats, don Cast López Brea, don Pere Genové i don Alvar Esquerdo.

Presidí l'acte el rector de la Universitat i president de l'Acadèmia marqués de Carulla al qual acompanyaven el doctor Martínez Vargas, degà de la Facultat de Medicina, el doctor Puig i Crispian, que representava a l'Inspector de Sanitat Militar, i el doctor Coroleu, secretari de la Corporació.

Hi assistiren, ultra les famílies dels doctors als quals es dedicava la sessió necrològica, per la Reial Acadèmia de Ciències el doctor Cirera i Salses; per la Reial de Bones Lletres, el doctor Roca; per la Facultat de Farmàcia, el doctor Soler i Batlle; pel Col·legi de Veterinaris, don Joan Pelli i Rodríguez; pel Cos de Veterinaris municipals, don Josep Mas Alemany; pel Col·legi de doctors matriculats, el doctor Sánchez Comendador; per l'Acadèmia d'Higiene, el doctor Jori Biscomps; pel Col·legi de Metges, el doctor Bartumeus; pel de Farmacèutics, el doctor Castells; pel Cos de Metges forenses, el doctor Satorrada; per l'Ateneu Barcelonès, el doctor Estapé; i els acadèmics numeraris doctors Viude i Carreras, Sabater, Planellas, Oliver Rodés, Calvet, Sacanella, Guerra, Ribas i Perdigo, Salvat Navarro, Blanc, Roig Raventós, Calleja, Gallart, Cardenal Navarro, Casamada, Bartrina, Padre Puig, Pi Suñer, Nubiola i nombrosos públics que omplia el saló d'actes.

Oberta ja sessió el senyor president concedí la paraula al doctor Peyri, qui llegí un interessant treball sobre el doctor González Prats, fent ressaltar quan brillant començà la seva carrera científica i les qualitats d'intel·ligència que posseïa que l'haurien portat a escalar els més alts cims, de no haver enlenguat una gran part de les seves energies en la política.

El doctor Soler i Batlle, director de l'Hospital Militar, llegí un discurs en el qual posa de manifest els mèrits que adornaven en vida a l'Inspector mege militar doctor don Cast López

Brea, a qui deu la Sanitat professes iniciatives i millores. Diu el doctor Soler i Batlle en el seu treball que el doctor don Cast López Brea fou un bon mege militar, excel·lent, perfecte, si la perfecció fos possible, que rendí fervorós culte als grans sentiments de religiositat i patriotisme.

El doctor Soler i Batlle, catedràtic de la Facultat de Farmàcia, en un brillant discurs enaltí la personalitat de don Pere Genové, del qual manifesta que fou una figura de veritable relleu dintre de la seva professió i que durant els primers temps de la seva actuació científica havia estat professor auxiliar de la Facultat de Farmàcia, demostrant gran amor i aptitud per a l'ensenyament.

El doctor Cardenal encareix després en un notable discurs, els sobresorint mèrits del gran operador don Alvar Esquerdo, una de les glòries mèdiques més legítimes de la nostra ciutat.

Comença el doctor Cardenal significat que no és possible parlar de don Alvar sense parlar del seu germà don Pere Esquerdo. La vida d'aquests dos grans metges està tan íntimament unida que forçosament per a parlar de l'un és precis referir-se a l'altre.

Detalla els grans serveis que presta don Alvar Esquerdo, primer com a admetent seu, i després com a mege en l'Hospital de la Santa Creu.

En assenyalar les seves característiques diu que era excessivament treballador i tenaç.

Acaba dient que el doctor Alvar Esquerdo arribà a ésser un dels primers metges operadors.

Finalment el doctor Carulla agrai a tots als que amb la seva col·laboració o presència havien donat relleu al solemne acte i donà, en nom de l'Acadèmia, el pesam a les famílies dels il·lustres metges, la memòria dels quals s'havia honrat.

Musicals

L'Associació de Música de Sabadell ha obert el curs de concerts corresponent a la present tardor al Teatre Principal d'aquella ciutat.

L'Oficina Artística, amb motiu del canvi d'estatge, té organitzat com a inauguració oficial el dia 5 de novembre, a dos quarts de deu de la nit, un concert liri musical a càrrec de valuosos elements al seu nou estatge, Ronda de Sant Pau, 77 i 79.

Promés ésser un veritable exit la dita festa per la seva importància. Per invitacions a la secretari, de nou a onze de la vetlla.

Folleto de LA VEU DE CATALUNYA

25 2 NOVEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

— Davant meu, no. Que no veus el blonco? — respongué, mort de riure, En Francesc.

Però cert rubor, que li muntà a les galtes, denuncià la incredulitat de la noia.

— I per què la necessita, la model?

— Per a copiar-la.

— On?

— Mira, aquí.

I En Francesc li ensenyà, damunt de l'alt pupitre, una portada de llibre a mig fer, en la qual començava a dibuixar aquella Minerva presidint l'atri del Partenon, mentre pujaven la gradinata, a disposar-li coronas, gran nombre de ninotets que, segons En Francesc, més tard van-

sentarien els primers savis i artistes de la Humanitat.

— I veus, damunt d'aquest arc de Sant Martí, que ha de ser d'aurat, una inscripció dirà: *Historia del progrés humà*. I aquí baix: *Por don Pertimplin*.

— Fugi d'aquí! — exclamà la noia, dant-li un copet de colze. — Sempre fa bromes!

— I doncs qui vols que ho sàpiga això del *progrés humà* sinó don Pertimplin, aquell que

... de repente compra una casa excelente? —

Però un estiguin bons, amb les esses xiulades, féu girar el cap a tots tres. La model, vestida ja de carrer, es despadià, parant-se al peu de la porta. En Francesc eixí a trobar-la butxaquant, i desaparegué amb ella. La Doloret vestia pobrament; però amb un mocador al cap i un de gran al coll, posats amb garbo, daven un contorn graciós a tota sa figura, realment esvelta.

— I no és mala de cara, no — digué la Delina.

— Oh, la pauvre enfant! Mes, sens dubte.

— Llàstima que parli d'aquella manera: quan pronuncia les esses, m'esgarria com si esgratinyés un vidre amb un dit mullat.

Llavors les noies començaren a tafanejar aquell taller que, lluny d'ésser luxós i ordenat, semblava, més que estudi de pintor, magatzem de trastos vells, o trastos, i a trossos, sala d'exvotos i presentalles d'alguna ermita: tapies eren les notes de color lavades en ranxos ronzals per

les parets, els vestits i draps i armes rovellades, gavines i ocells dissecats, branques i rams de flors seques, cocos i ous d'avestruç, que penjaven també de les parets o del sostre, o jellen en confusa barreja amb il·lustracions, gravats vells i fotografies damunt del gabinet divan i de les polsoses arques de núvia. I, per augmentar aquell desordre, igualment imperant per terra, on es veien esteses carides de Persia i de Turquia, totes descolorides i gastades, encara s'adecaven del mig el canó rovellat de la vetlla estufa i l'improvisat pedestal d'aquella Minerva que, per un moment, havia supeditat amb tanta força tots els sentits de les visitants.

La Delina avançà fins al fons, més enllà del paravent, tocador de la model. D'un tamboret penjaven, com drapots bruts, vesta i clàmbide; tombats per terra estaven casc i opturns. La noia n'aparà amb certa repugnància els ulls, recordant la il·lusió passada. Bullia en son esperit un cert ressentiment contra les trampes de l'art, aspre com un desengany ofe-siu. Ella havia vist aquell taller distintes vegades, però sens funció. Era llavors com una golla de mals endreços, botiga de robavella que el seu oncle Francesc havia tingut l'extravagància d'escollir per a treballar; un obrador qualsevol que ella havia mirat sempre amb indiferència. Per què avui havia d'interessar-la així? Dalt d'aquell escambell grec hi mancava alguna cosa, que ho havia vivenciat i embellit tot. I no era, no, aquell munt de robes i sabatots que ara veia per terra de formes reconeixants. Si ella els no,

sés al maniquí que ara descobria en aquell recó, n'estava segura, no la il·lusionaria.

Es tombà d'esquena, amonada, i sos ulls toparen amb una llibreria també desordenada, plena de poemes que ella no coneixia ni de nom. Heine, Musset, Leopardi, Coppée, Sully, Prudhomme, Gauthier, Verdaguer, Guimerà, Matheu; amb altres que coneixia de nom: Victor Hugo, Byron, Goethe, Schiller; amb altres que havia llegit bastant: Becquer, Zorrilla, Campoamor i un xic Núñez de Arce. Al costat de la llibreria, un cavallet. Darrera, un munt de teles girades. Allí hi hauria pintures. N'aparà una; mirà: era un estudi de dona nua. El pudor li féu saltar la tela dels dits, però la curiositat tornà a posar-li-hi. Entregrà la tela, i la vetllà bé. La cara no estava feta; semblava esborrada, rasçada cruelment amb un ganivet. Però de coll en avall, fins a genolls, era d'un relleu i finesa de color imponderables. Camés i peus encara havien de créixer dels esquixats muscles. Era una dona horriblement mutilada, i no obstant, formosa. La Delina no en sabia apartar els ulls. Però l'oncle podia atrapar-la com a la porta... i deixi-la tela.

Al tombat-se, ses faldilles fregaren amb les de la Blanche, arrossegada amb cautela allí per la tafaneria. La Delina s'encengué com un misto, i arreu, rient, es recolza sobre una taula plena de dibuixos, damunt dels quals hi havia un teatre de cartó. A la francesa, mentrestant, li mancà temps per a tafanejar la tela, i la Delina, encara que esportuguda, hi tornà.

— Oh! jo la conec bé. Es la *model*. Recordi els braços.

Però sentint batre la porta del pis, es recolzaren totes sufocades a la taula, i forçant la rialla començaren a riure sens tocar enlloc.

— Ja han tafanejat algun estudi, pensà el pintor, al veure-les amb aquell afany de dissimular tan a prop de les teles. I fingint a sa vegada:

— Què us fa riure, què us fa riure? Aquest teatre? Es per l'Endale, quan ve a jugar. Vaja, de què rieu? Digueu-me: vosaltres, veieu que no us obria, heu maliciat.

Les noies protestaren que no; no faltava més! Mlle. Blanche fins, per un moment, es mostrà ressentida en sa qualitat d'acompanyantia.

I ell explicà que, ignorant que la criada hagués sortit, no anava a obrir, esperant que aquella obria, i que com, quan treballa, no vol imperients, obri amb cautela, disposat a no deixar entrar, segons qui fos.

— Per què no guaitava per la reixa?

— Perquè està espatllada. Bé, i què et porta, Delina?

— Venia a dir els dies a l'Àvia i a fer-li aquest ragalet; perquè a la tarda no podré venir.

I entregà al seu oncle uns rosaris de marperla i or.

Vostè em farà el favor de donar-los-hi en nom meu. I ara ens n'anem; que ja l'hem desorbitat prou.

— Jo sent, que m'hagueu trobat amb la model. Potser això vos ha disgustat — saltà ell, pensant tot el contrari.

— No, no — exclamà ingenuament la Delina.

LES TERRES CATALANES

Homenatge a Jaume el Dissortat

IMPRESSIO

A primera hora del matí ja es notà una animació desacomunada. Els balconers endormassats. Al llarg del camí del Sant Crist s'hi veien draps barrats. A l'Ajuntament i a la Jovenut Nacionalista hi ofejava la bandera catalana.

A les onze arribà un auto, materialment cobert amb les quatre barres i replet de pomellistes lleidatans, els quals foren aplaudits pel públic a l'efusió que se'ntenaren «Els Segadors».

Davant de l'ermita del Sant Crist es ballaren sardanes. A continuació i davant d'un nombre públic tingué lloc el descobriment d'una làpida. Parla el senyor Rovira i Virgili i diu:

«Venim a fer-vos ofrena d'una làpida dedicada a un martir de la causa catalana. No fa gaire varem anar a Ripoll; avui venim aquí amb el mateix entusiasme».

Entre el 888 i el 1413 es tanca la glòria de l'esplendor de Catalunya.

Anem a Ripoll per a honorar al que començà la reconquesta de la nostra terra i avui ens trobem aquí per a honorar a un vençut que cau per Catalunya.

El comte d'Urgell és la primera víctima; fou l'hereu de la nostra causa i per vèncer-la fou necessari el Compromís de Casp on, saltant per damunt de tota justícia, es va cometre l'acte infamant de torçar els destins de la nostra història. Aquest home que estava destinat a ésser rei no fou res.

Aquella gent que ens prengué Catalunya continuà encara imposant el seu domini.

Acudim avui a dipositar coronas a la memòria del comte mentre els descendents d'En Ferran viuen com a paràsits.

Fa història del Compromís de Casp i acaba dient que En Jaume no volent reconèixer la supremacia d'En Ferran es constituí en baluart a Balaguer, que fou assejant i rendit als tres mesos. En Jaume amb l'espera trencada feu represa de la ciutat al vencedor, el qual per tot reconeixement el va sotmetre a un tribunal a Lleida, condemnant-lo a la pèrdua dels seus béns, i el que tenia d'ocupar el regne de Catalunya es traslladà fora d'ella per a morir en la misèria d'un calaboc de Xàtiva. Heu's aquí l'acabament de la dinastia catalana.

Encara que sembli que la llibertat acabà a Barcelona l'any 1714 en realitat finalitzà al peu de les muralles balaguerines.

Avui no l'abandonaríem al dissortat En Jaume com hi feren allavors. Avui es realitza ja el miracle de la nostra llibertat.

L'espera trencada es torna a ajuntar i es redressa davant dels joves ben significativa. (Llarga ovació.)

Es destapa la làpida que diu: «Al darrer comte d'Urgell qui a Balaguer defensà la causa nacional de Catalunya».

A continuació es formà una manifestació espontània, que creuà els carrers de la ciutat cantant «Els Segadors» fins a la plaça. Allí els Pomells de Lleida feren ofrena d'un ram a la làpida commemorativa de la caiguda de Balaguer.

El president de la Jovenut Nacionalista de Balaguer senyor Rubies agraï l'ofrena amb sentides paraules, i de bell nou l'himne de la nostra terra fou sentit d'ample a ample de la plaça, interromput pels freqüents visques a Catalunya.

A la una tingué lloc un àpat que la Jovenut Nacionalista oferí a totes les representacions que assistiren a l'acte.

Aquest àpat fou servit esplendorosament a la fonda d'Espanya, amb l'assistència d'uns 60 comensals, transcorregué el mateix en mig de la més franca animació; i no hi hagué brinds per que la manca de temps ho impedí, doncs a les tres en punt havia de començar.

EL MITING

El Teatre Principal oferia l'aspecte de les grans solennitats. Omplent de gom a gom sentida amb un soroll aplaudiment l'entrada dels oradors.

Ocupa la presidència el senyor Rovira i Virgili acompanyat dels altres oradors.

S'alça En Xavier Rubies i diu: L'acte d'avui és per a commemorar una

data trista de la nostra història. Malgrat commemorar una data luctuosa ens reunim a l'ensens per afirmar d'una manera clara i forta la nostra voluntat irreduecible de tornar a ésser el que un jorn forem. Ens declarem hereus del que hagué de deixar En Jaume i volem complimentar el seu desig. Els que han fullejat la nostra història saben que si els catalans del 1413 no haguessin abandonat al comte d'Urgell avui no forem sotmesos al jou castellà. Junts tots som invencibles; aquest és el valor sincer de la nostra diada.

Dit això cedeix la paraula a En

DURAN I REINALS

Catalans: Saludo a les terres occidentals de Catalunya, terres d'hospitalitat i generositat, on hi han florit totes les gràcies.

S'ha dit que les terres planes eren terres de llibertat. Terres d'Urgell que aquest vaticini sigui veritat.

De la mateixa manera que honorarem en Jofre el Pilós al vencedor, honora avui també al vençut heroic.

El que calgué a Balaguer no fou la persona del comte sinó la llibertat de la nostra Catalunya. Vingué Ferran i la primera topada de l'orgull castellà fou amb En Fivaller, havent-se de sotmetre's al democratism del nostre sistema.

Fa història dels Reis que es succeïren fins a l'altre matí. En Rafael de Casanova que vol dir l'enderrocament definitiu del nostre poble.

Avui perdura encara el domini castellà; l'esperit d'En Ferran no és encara mort. Tenim aquell emblema castellà que en atancar-nos a la seva finestra ens diu a la cara aquell «Hable V. en cristiano», com si no tinguéssim dret a parlar la nostra llengua. (Ovació.)

Aquella policia, aquell jutge i aquell bisbe que malmenen les nostres obres d'art (gran ovació); i que no va voler beneir la bandera dels Pomells de Lleida per que portava les quatre barres.

Per tots aquests greuges, jo sento, com a nacionalista radical, la joia d'aquests actes, que ens faran assolir la nostra somniada llibertat. (Aplaudiments.)

Aquestes coses que ens agreugen aviven el nostre sentiment.

El problema de Catalunya no és problema de bo o mal govern, és problema de llibertat de voluntat i de cultura.

El problema de Catalunya està molt per damunt de tots els problemes polítics.

El primer català que sentí que la terra on havia nascut era oprimida, engara que sol i aïllat tenia tanta raó com les multituds d'avui que troben escalf per tots costats.

Les generacions que demà seran, les que han estat i la que som, el que valem i el que parlem, els que llauraran els mateixos camps, els nostres llibres escrits i en fi tot el passat i tot el present formen una unitat, volem dir que tot això és una cultura. Per això vos dic que a més d'un problema de llibertat ho és també de cultura. Per això volem que aquesta cultura sigui una nació, sigui un Estat.

El que mata una nacionalitat és el contacte amb una cultura superior. Així s'explica la diferent situació del Rosselló al costat de França i de Catalunya al costat d'Espanya.

Per acabar vull dir-vos que des de que Holanda signà l'armistici amb Espanya floriren allí tots els rams del saber. Qui sab si Catalunya guarda el mateix destí. (Llarga ovació.)

MARTÍ ESTEVE

Germans en Catalunya: S'ha escol·lit Balaguer per a fer-hi el segon acte dels que té en projecte Acció Catalana.

Nosaltres havem cercat per les nostres propagandes germans nostres en patria en llengua i fills d'una mateixa civilització.

Aquesta campanya posa unitat a Catalunya. Ahir commemorant el vençut, avui commemorant la caiguda anem fent Patria.

Venim aquí per que tenim el convenciment d'assolir la llibertat de Catalunya. Enderrocant la nostra Catalunya no ho aconseguirà ningú. Tard o aviat, Catalunya serà lliure.

Cerquem en el passat. Malaventurats el poble que oblida el seu passat, i malaventurats els que el menyspreuen.

L'herència de les generacions passades ens dona impuls per anar endavant. Sense aquest impuls el nostre moviment seria difícil de triomfar. Aquí la importància del nostre passat.

Fa història primer del nostre esplendor.

La nostra terra no solament dona soldats si que també homes de ciència.

I per un Compromís de Casp ve la pobresa, perquè un poble amb pobresa espiritual sofreix totes les pobreses, i aquesta terra que no coneixé altra guerra que la d'expansió sofreix una guerra només de sosteniment.

Des d'allavors s'ha succeït la misèria i la condemna a la pobresa. Neixen les guerres entre els mateixos catalans, com la dels Pagesos de Remensa i arriba el dia trist de l'11 de setembre, on definitivament la dinastia dels Felips posà la grapa per acabar-nos d'aixafar, marcant-nos amb l'estigma de l'esclavatge que encara dura ara.

Però neix una nova curva, que si la primera es tanca en el dia luctuós de l'onze de setembre, aquesta s'obre més cada dia per a tancar-se en la llibertat plena de la nostra Catalunya.

Hem de fer-nos forts d'esperit i de cos perquè aquesta doble fortalesa dia serà que es necessiti en servei de la nostra causa. (Gran ovació.)

Ha estat dit que calia la formació d'un Estat català; no m'ha repugnat perquè si Catalunya és nació ha de tenir un Estat. Jo em pregunto però que enlloc de proclamar l'Estat català no val més que preparem l'adveniment d'aquest Estat?

Preparem l'enfortiment de Catalunya.

A Espanya, tret d'alguns nobles vius tot dorm. Descansi en pau. No volem inquietar-la amb anàncies de revolució. Catalànizem-nos i ajudem a preparar l'adveniment del nostre Estat.

En parlar d'una Catalunya triomfant no us recordeu de que Catalunya no us és tota nostra? No més tenim les quatre «províncies» amb que l'Estat espanyol esquartera el Principat de Catalunya.

Vosaltres per la vostra tradició, vosaltres que constituïu un nucli selecte heveu d'irradiar el vostre esperit en les terres d'Urgell. En tota la tradició catalana hi tenen bon paper els de les terres de Lleida; no vulgueu desmentir el vostre passat.

Els vostres infants, que com vosaltres són de terres endintre, em recorren unes estrofes que valga sentir a uns altres infants:

«Catalunya, Patria nostra
vola endalt com una nau
tens el Cel que et fa de sostre
massa ample per a ésser esclau».

(Llarga i sorollosa ovació.)

ROVIRA I VIRGILI

Es rebut amb una sorollosa ovació a peu dret.

Comença: Catalans de Balaguer, salut i llibertat.

Fa poc que soc a Balaguer i ja em sento unit a vosaltres. Jo soc d'una comarca que diuen «Gent del camp gent del llamp» i és ben bé llamp patriòtic el que hi en les vostres ànimes.

En la Història i en la Geografia veig la missió que realitzen les comarques interiors i de frontera. Frontera i mar ens porten el que en podríem dir universalisme. En canvi les interiors són les encarregades de guardar les tradicions.

L'ànima catalana està formada de

Senyora:
a vostè pot interessar-li comprar un parell de mitges de seda amb espiga calada i de bon preu.

Nosaltres:
n'hi oferim amb tots els colors a 8'50 pessetes irrompibles Carrer de la Boqueria, 36 i 38

RODRÍGUEZ I FERRER

camp i de mar i mentre el de mar ens porta el món a nosaltres, el de l'interior en enfonsa la rella sàmbia que rebí de terra l'alenada dels passats que ens porten la llibertat.

Faig acatament a Balaguer perquè dintre Catalunya és una flama dins del nostre ideal.

Les dones també tenen importància dins del problema català; a les nostres il·l·les hi han dones per que creiem que sense elles fóra més difícil la nostra idealitat. Jo vull que ens porten l'aigua fresca, que ens rendin les ferides, el confort de les vostres paraules i la pietat dels vostres ulls.

Aquests noms que hem rebut del baptisme vull que siguin dits tal com són. Demano a les minyones que redressin al seu bon significat aquests noms estrafets dels infants.

La nostra llengua ha d'ésser com una bandera que vagi davant del nostre moviment.

Quan ja tot era perdut ens quedà la llengua i aquesta precisament ha fet el miracle del nostre ressorgiment i l'esperança de la llibertat futura.

Totes les concòrdies han estat perjudicials a Catalunya. Mireu sinó el Compromís de Casp. En formar la llista dels compromissaris de Casp elegírem homes pels quals per força havia de sortir En Ferran.

Aquest Compromís em recorda unes paraules d'un confident d'En Pau Claris a la Cort:

«Amb aquesta gent no ens hi podem entendre: són com els noguers que només donen fruit a copia de bastonades».

Si haguessim de triar entre un intent d'autonomia federativa en mig de la pau i un separatisme en mig de la guerra caldria pensar-s'hi, però avui aquest dilema no es presenta així.

Si algun dia creguéssim necessari un mestre de llibertat, aquest no aniria a cercar-lo pas a Madrid.

No existeix cap contrasentit entre la Història de Catalunya i el desenvolupament actual, doncs encara que les coses circumstancials canvien l'esperit és etern.

En recordar el comte Jofre i el comte d'Urgell no recordeu coses mortes: Es més llunyana la Catalunya del segle XVIII que la del XIII i XIV, perquè aquella no era tan catalana; era desnationalitzada.

Els catalans ens comencem a queixar de l'opressió de la nostra llengua. No podem consentir que una gent que no presenta cap condició de superioritat ens vulgui sotmetre.

La vida es més noble, més clara, més alta quan es sent un ideal.

Avui venim com a sembradors, demà vindrem com a recol·lectors.

Aquesta plaça tan ample, que hi pot cabre tot un exèrcit, sembla que vulgui dir que un dia hi hem de venir.

Per aquell dia a reveure balaguerins.

(Aplaudiments que duren una estona.)

El secretari de la Jovenut Nacionalista de Balaguer, senyor Sauret, digué uns mots altament patriòtics que foren molt aplaudits.

El senyor Rubies clogué l'acte donant les gràcies a totes les representacions que contribuïren a l'esplendor de l'acte.

Seguidament es chorejaren «Els Segadors» per tot el públic, el qual va romandre a peu dret.

BENEDICCIÓ PATRIÒTICA DE LA BANDERA DELS POMELLS DE JOVENTUT DE LLEIDA

La bandera dels Pomells de Jovenut «Els Patriòtics» i «Mariola», de Lleida ha rebut benedicció patriòtica a Balaguer, al local de la Jovenut Nacionalista, havent ofrenat llur president unes flors i una llagaada.

LA VETLLADA DE L'HOMENATGE

El dissabte a la nit es ballaren sardanes. A la una es col·locaren coronas a la làpida commemorativa de la caiguda de Balaguer. Fèn un parlament el senyor Duran Reinald.

Acabat que fou el miting es ballaren de bell nou sardanes a la Jovenut Nacionalista.

A les sis, aproximadament, sortí de Balaguer l'auto dels Pomells de Lleida amb els oradors. Un nombre públic era a la plaça a acomiadar-los cantant-se «Els Segadors» en arrencar el cotxe.

En definitiva ha estat un acte que deixarà grat record a la ciutat de Balaguer venint a ésser un nou èxit en el seu història nacionalista.

MALLORCA

En Joan Alcover escriurà la biografia d'En Costa i Llobera. — En Jeroni Pou, ha mort. — La qüestió del port.

A la sessió que va celebrar el nostre Ajuntament l'endemà de la mort de l'il·lustre poeta i canonge mossèn Costa i Llobera, va acordar, a proposta del regidor regionalista En Guillem Forzeza (qui, per cert, va pronunciar amb motiu de la mort d'En Costa un parlament ple de patriotisme), pregar al príncep de les nostres lletres, En Joan Alcover, que s'encarregués de redactar la biografia del qui va cantar «El Pi de Formentor».

Aquesta biografia és la que es llegirà pel seu autor el dia que es descobreixi el retrat d'En Costa a la galeria de Fills il·lustres de Mallorca, acte solemne que segurament tindrà efecte el dia 31 de desembre proper, dia en que la ciutat ve celebrant l'entrada en la mateixa del Rei Conqueridor.

En Joan Alcover ha manifestat al bal·le que accepta l'encàrrec d'escriure la dita biografia; i sols d'aquesta manera serà degudament honorada la memòria d'En Costa; fent que en part el seu germà espiritual, l'il·lustre Alcover.

Avui, al matí, ha mort el cap del partit reformista mallorquí En Jeroni Pou Magraner.

La seva mort no és, per als amics i seguidors de les doctrines regionalistes la mort d'un personatge com tants n'hi ha en el camp de la política local; a part del seu valor personal, que es feu destacar a Mallorca, tenia el senyor Pou al seu favor per a nosaltres, la seva simplicitat i el seu ajut per tot el que fos expansió dels ideals autonomistes.

En el moviment que es va despertar a Mallorca quan a Catalunya es feia la campanya de l'autonomia integral va pendre-hi part el senyor Pou i els seus elements fent aquell bloc integrat per esquerres autonomistes.

En altra ocasió, amb motiu de la vinguda a Mallorca del President de Catalunya, senyor Puig i Cadafalch, fou el senyor Pou juntament amb En Lluís Alemany, l'ex-president de la nostra Diputació, qui va seure al costat de l'homenatge de la germana Catalana.

En la seva joventut fou el senyor Pou d'historia política novel·lable. Fou secretari d'En Ruiz Zorrilla; desterrat d'Espanya, emigrà al centre d'Amèrica, on la seva personalitat va adquirir tal relleu que no va torbar-se en ésser destinat a París, com a ministre plenipotenciari de la República del Salvador.

Retornat a Espanya fou un dels principals elements del partit republicà mallorquí.

Elegit regidor, juntament amb En Lluís Martí, sustrà mort i amb En Francesc Garcia Orell, dirigí la majoria republicana que tant va fer per la ciutat.

Després representà a Menorca dins la Diputació i va arribar a ocupar una de les senadories de Balears.

Poc temps després de néixer el reformisme, En Jeroni Pou va abandonar les files republicanes, i amb gran nombre d'amics antics republicans, va constituir el partit reformista que ha dirigit fins que la mort se l'ha emportat.

L'Ajuntament, aquest matí, en senyal de dol, ha suspès la sessió per 24 hores, per la mort del senyor Pou.

Descansi en pau l'actiu polític i il·lustrat advocat.

A Mallorca tenim actualment pendent una qüestió que demostra, una vegada més, les inconveniències del règim centralista i la qüestió del port.

El nostre port no està acabat, sinó que falta encara molta cosa a fer. El Govern, que distribueix el crèdit concedit per les Corts per als ports en la distribució feta suara ha disminuït la subvenció concedida al port de Palma en 190.000 pessetes, respecte als anys anteriors.

Això ha motivat telegrams de protesta en distints entitats i el viatge d'una comissió de la Junta d'Obres del port a Madrid, a gestionar l'augment de la subvenció.

Aquesta disminució de subvenció al

nostre port, a l'hora mateixa en que es n'augmenten extraordinàriament d'altres, i en què es concedeixen subvencions majors a ports d'inferior categoria, ja demostra la incapacitat amb què procedeix un règim que decideix els destins de coses que no coneix.

Però encara més definitiu que això és el que passa amb els expedients d'obres que s'han de fer.

D'aquests expedients, fets, naturalment, per la Junta d'Obres del Port, n'hi ha que sense arribar a aprovarlos el ministeri, ja s'han hagut de modificar tres o quatre vegades, per les oscil·lacions del mercat, i fins i tot n'hi ha d'altres ja aprovats pel ministeri que sols falta anunciar la subhasta, i ja ja més d'un any que estem així, i mentrestant, la Junta té en dipòsit esperant fer aquelles obres, més de dos milions i mig de pessetes!

Heu's aquí les conseqüències de la política centralista, ja que si a Mallorca mateix es pogués decidir tot això, és ben segur que les obres del nostre port estarien en plena activitat.

20-10-22.

GIRONA

(Conferència de les 9 h de la nit)

ELS JOCS FLORALS

Aquesta tarda s'ha celebrat en aquesta ciutat la festa dels Jocs Florals, que ha estat esplèndida.

Era president del Jurat l'insigne poeta català de Mallorca En Joan Alcover, qui ha fet un parlament inspiradíssim.

De la Flor Natural n'ha estat guanyadora, i fou elegida reina de la festa la senyoreta Na Maria d'Abadal.

La senyoreta Na Maria d'Abadal, l'innombrable cantatriu Na Mercè Planada ha cantat les composicions premiades en el certamen, essent aplaudida amb entusiasme per la nombrosa i distingida concurrència.

PARTITS DE FUTBOL

Avui al matí han jugat un partit de futbol els primers equips del Grup Excursionista i Esportiu de Girona i de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu de Guíxols. El triomf ha estat per al darrer, per 2 gols a 1.

A la tarda han lluitat en un partit molt interessant, al camp de la U. D. G. d'Espanya F. C., de Barcelona, i el Badalona F. C., no havent-se efectuat cap gol.

Aquest partit ha estat presenciat amb molt d'interès per una gran gentada.

L'ORFEO DE SANS

El dia 5 visitarà aquesta ciutat el notable Orfeó de Sans, dirigit pel conegut mestre Armand Soler i compost de 200 coristes.

L'Orfeó arribarà a les deu del matí, dirigint-se a la Casa Consistorial, on cantarà el «Cant de la Senyera».

L'Esbart de Dansaires del mateix Orfeó ens farà conèixer els seus ballats populars.

En obsequi de l'Orfeó que ha de visitar-nos, hi ha organitzada una audició de sardanes, executades per l'orquestra «Art Gironí».

ALTRES NOVES

Al quilòmetre 7 de la carretera de Medinyà a Banyoles hi foren posades aines cistes, amb la intenció, sembla, de fer bolcar el cotxe-automòbil de l'empresa Transports Elèctrics Interurbans.

Uns individus, damunt els quals requereixen sospites, han estat sotmesos a un interrogatori, i vistes les contradiccions en què incorrien, han estat alliberats al jutjat.

—Dies enrera donàvem compte que havia estat agafat i mort pel tramvia de Girona a Palamós un home el cadàver del qual no s'havia pogut identificar.

De la identificació, feta més tard, resulta que la víctima es deia Josep Pons i Heren, tenia 56 anys i era natural de Montpeller.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 h de la nit)

«EL PRÍNCIPE DI UDINE»

Demà, al matí, entrarà al nostre port el navili «Príncepe di Udine», del Lloyd Zabaldo, que desembarcarà el passatge i correspondència d'Amèrica del Sud.

PARTITS DE FUTBOL

Han lluitat avui, en un partit de futbol, el Joventut Lleidatana i el nostre Gimnàstic. Ha guanyat el local, per 5 gols a 0.

ALTRES NOVES

Ha estat nomenat delegat d'Hisenda de Tarragona N. Adrià Minguez.

—De la Jefatura d'Obres Públiques s'han rebuts 13.250 pessetes per al replanteig dels camins veïnals de les Salines de Perelló a Rasquera, i d'Ulldecona a La Cenia.

—Per les companyies de vers que acuen als teatres Mundial i Principal, es representa avui «Don Juan Tenorio», i en el programa de cinema del Mundial hi figura la projecció del circuit «Trofeu Armangué».

—Han estat agafats per la policia dos individus indocumentats, els quals sofriran quinze dies de presó.

Costa de Ponent

VILANOVA I GELTRÚ. — El valent periòdic nacionalista «Costa de Ponent» ha tingut l'honor d'esser denunciat novament per suposats insults a l'alcalde respecte a l'arter de les intoxicacions ocorregudes en aquesta vila temps passats.

—La subscripció popular per a erigir un monument al fill predilecte de la vila Font i Gumà (E. P. D.), assolí un èxit falaguer.

—Es diu que molt aviat serà enderrocada la caseta de salvament per a donar més visualitat al passeig de Nostra Dona del Carme, quedant així més atractiu aital passeig marítim. Els botes i material de salvament seran instal·lats en un edifici proper.

—La nostra primera entitat musical «Amics de la música» molt prompte rependrà sos exquisits concerts i més gran volada, gràcies als imprevistos treballs de reorganització que s'estan portant a feig terme.

—Com de costum han resultat ben solemnes i concorreguts els pietosos sufragis a les ànimes del purgatori que tradicionalment celebren a la parròquia de Sant Antoni els nou dies abans de Tots Sants, acabant amb una comunió general molt nombrosa. Han estat molt profitosos els sermons predicats durant aquest novenari pel zelós franciscà P. Salvador Alsina, superior del convent de Vilh.

—Dies passats estigueren en aquesta vila el nostre digníssim diputat se-

nyor Bertran i Musitu amb l'inspector general d'Obres públiques senyor Gelabert, visitant les obres de l'estany del Foix, emportant-se'n una falagueria impressió de l'estat de les obres realitzades fins ara i comprovant-se que l'embarament es fa en les millors condicions desitjables. Els fals senyors celebraren després una reunió ab els senyors de la Junta d'Obres i també amb els del Sindicat de regants, a les quals s'ha donat molta importància, que es diu, veurem prompte traduída amb la immediata construcció dels canals i altres canonades de distribució de l'aigua, per tot el terme que s'ha projectat regar. Tot el qual és motiu de satisfacció i esvaeix pessimismes que s'havien aixecat sense fonament.

—Ens assabentem amb ver goig que en pocs dies han estat inscrits bon nombre de vilanovins, bons catalans, com a socis de l'Associació Protectora d'Ensenyança Catalana, i tenim noves de què seguiran molts més tan laudatori exemple, fins que la nostra vila pugui vantar-se de tenir en dita Associació tants o més socis que les altres viles o poblacions de semblant importància.

—Retallam del nostre volgut confrare «Costa de Ponent».

—Per un amic nostre arribat d'Itàlia sabem que les pintures que el llorejat artista, ja nostre, senyor Mir té exposades al Saló de Venècia, són de les més celebrades i admirades.

Nosaltres ens plau, per tal motiu, adjuntar la nostra felicitació a les moltes que pugui rebre tan eximí pintor.

—Preguem d'adjuntar-hi la nostra més humil però afectuosa.

—Ha passat uns quants dies en aquesta vila a casa d'uns amics el llorejat poeta i Mestre en Gal Sabar, mossèn Antoni Navarro.

—La collita d'oli en aquest terme es presenta uberrima, com ben poques anyades succeeix, prometent-se bons rendiments i excel·lent qualitat, els propietaris.

—Havem vist ja definitivament oberta la Rambla de Samà — el tros que interceptava la sinia immediata a la fàbrica Marqués — quedant ara allineada tota la part esquerra, des del carrer de Tomàs fins poc abans d'arribar a la platja; falta solament que es pugui enderrocar una casa i allinear-se l'altra part, per a quedar urbanitzada una nova via esplèndida.

—S'està procedint a la reforma de la il·luminació de les Rambles i algun altre passeig, en forma tan descabellada, que l'opinió general que havem recollit és que tot plegat resultarà un gros disbarat — només amb el que pot veure preparat — aforant detallar-ho per a quan estigui definitivament instal·lat que es veurà tota la importància de l'erro que han sofert els senyors de la flamant Comissió de Foment, del nostre municipi republicà-dinàstic (Vulgo U. M. N.) amb el qual ja està dit tot.

Antoni PUJOL

IGUALADA

—La setmana anterior estigueren en aquesta ciutat per a visitar l'Ateneu, el claustre de professors de les Escoles Ribas, de Rubí, compost del director senyor Bosch, mossèn Blanch, cinc professors i cinc professors. Feren elogi del funcionament de les Escoles i de la instal·lació, mobiliari i higienització dels locals. Igualment s'enteraren de la marxa del Conser-

vatori, rebent-ne de tot plegat una agradable impressió.

—Diumenge terminà amb força lluïment el solemne octavari a l'església parroquial de Nostra Senyora de la Soledat, havent-se omplert el temple de gom a gom, havent-hi contribuït no poc la eloqüent paraula del reverend Dr. D. Miquel d'Arguer, rector de Premià de Dalt.

—Un grup força important de l'associació d'ex-alumnes de les Escoles Pies diumenge passat realitzaren l'excursió temps ha anunciada per alguns llocs pintorescos del terme de Sant Martí de Tous, visitant el temple parroquial, les coves prehistòriques i l'ermita de la Mare de Déu de Santfons.

—A l'Ateneu Igualadí s'hi han inaugurat uns concerts musicals que tindran lloc cada dimarts al vespre al saló central de l'entitat, proporcionant així una agradable vetllada a bon nombre de famílies. Un elogi als organitzadors.

—Diumenge, al camp de la Joventut Nacionalista i Ateneu hi jugaren en el primer l'equip Andreuenc, de Sant Andreu de Palomar, i en el segon el Foment de Molins de Rei, havent eixit victoriosos els equips locals.

—Operacions realitzades per la Succursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa durant l'última setmana. Cobraments, 119.798'90 pessetes. Pagaments, 101.499'91 pessetes. Llibretes i comptes nous, 7.

La supressió de trens

Els alcaldes de Sardanyola i Ripoll han dirigit al director dels ferrocarrils del Nord d'Espanya la següent comunicació:

Excmo. senyor:

Els infrascrits, don Francesc Codonés i don Miquel Clos alcaldes dels pobles de Sardanyola i Ripoll, conjuntament en nom i representació dels veïns d'aquestes localitats, reunits en assemblea magna, ens deleguen perquè amb el respecte degut elevem a coneixement de V. E. la més energica protesta per la supressió del tren número 2.201, que sortia de Terrassa a les 6'10, i també protestem per haver-ho anunciat amb dos dies d'antelació, que ha privat a aquests recórrer en temps oportú a la reclamació corresponent.

Això no sembla altra cosa que motius d'insidia intencionada.

En aquest cas, confirmem el nostre telegrama del 28 del corrent, que no el transcrivim.

En deixar de circular el tren esmentat causa un ver trastorn a la classe obrera en general, i al comerç particularment, ja que aquest tren era el més apropiat per a poder-se traslladar a Barcelona per la conveniència de l'hora.

Els treballs, en tallers i despatxos, per ordre de la llei comencen a les vuit, i el tren suprimit passava per aquestes localitats a les 6'35, podent arribar al treball a l'hora exigida.

Deixant d'existir l'esmentat tren, pot ésser possible arribar al treball a l'hora convenient d'entrada?

El tren que circula en l'actualitat com el primer del matí, és el correu de Saragossa, que passa per aquesta a les 7'35, emplant en el recorregut fins a Barcelona uns trenta minuts, o sigui que té l'arribada a les 8'05, precisament cinc minuts més tard que l'hora d'entrada al treball, i això

compendrà el seu bon criteri que ocasionaria greus perjudicis en els jornals.

Les hores aquí exposades són les de l'horari que la companyia exhibeix al públic, però ningú no ignora que el tren correu sol retardar-se quasi tots els dies uns minuts o algunes hores.

Exposada la causa del retard hem de notificar, demés, que molt sovint ens veiem en el sensible cas de quedar-se a terra per trobar exposat a la taquilla un avis de «complet en tercera classe», i sols es despatxen segones i primeres, essent impossible utilitzar aquestes classes, ja que es tracta d'obres que, per cert, en el recorregut, puguen a centenars.

En igual cas es troben els venedors dels mercats, i els que porten llet per al consum de la capital, veient-se, amb aquest motiu, privats de la seva indústria.

Tampoc escaparà al seu clar criteri que, degut a les dificultats dels estats a Barcelona, han sortit i surten continuament, nombroses famílies a viure en els pobles i aquestes famílies es troben en igual privació.

Pels motius exposats a V. E., amb mol d'interès supliquem que es tinguin en compte aquestes raons per si les creu bastant motiu per a restablir el tren de què ens ocupem, per ésser de gran necessitat per a l'economia d'aquests pobles.

Gràcia que es prometi alcançar de V. E. quina vida guardi Déu molts anys.

Sardanyola-Ripoll, 29 d'octubre de 1922.

Francesc Codonés, alcalde de Sardanyola. — Miquel Clos, alcalde de Ripoll.

Obituari

ENTERRAMENTS

Na Dolores Bartra i Cortés, vídua d'En Manuel Parés i Bonafós. Avui, a les onze. Cortes Catalanes, 600. Parròquia de Betlem. Cementiri de Sant Gervasi.

FUNERALS

En Vicens Torrell i Pellicer. Demà, divendres, misses a Sant Francesc de Paula.

ANIVERSARIS

Na Dolores de Manon i de Sayol de Castell. Mori el 2 de novembre de 1921. Demà, misses a les parròquies de Santa Maria de Píera, Sant Andreu de Gurb i Santa Maria de Jesús d'aquesta ciutat.

En Jaume Ollé i Parent. Mori el 3 de novembre de 1921. Demà, a les deu, funerals a la parròquia de Santa Madrona.

Benafactors i assistits de la Casa de Caritat. Avui, a les nou, sufragis a l'església de la Casa.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

En Didac Santandreu i Saló. Ha mort a Vilh.

Na Júlia Ougat i Vidal. Fou enterrada ahir a la tarda al Cementiri de Les Cortes.

Na Concepció Mas i Julià d'Oso. Enterrada ahir a la tarda al Cementiri Nou.

En Josep Serrallonga i Elias. Enterrat ahir.

Na Ramona Bayo i Guisa, vídua de Bertran. Enterrada ahir.

GRANS MAGATZEMS TÍVOLI CASP, 17 i 19 (Davant del Teatre)
FABRICACIO PROPIA
MAJOR I DETALL

MARCA REGISTRADA

DIJOURS DE RETALLS
Des de 5 cèntims el troç

LOTS DE RECLAM

N.º 1 Percal estampat Tivoli, m.	1'50	N.º 15 Un joc de llit matrimoni, brodat a mà	25'00	N.º 26 Una samarreta d'home, russa feipa,	4'25
» 21 Fanel·la panyet	1'10	» 16 Una peça angelina, 5 metres	6'80	» 27 Un vestit d'home, superior, punt anglès	10'35
» 22 Teixit vora verda color solí,	1'55	» 18 Una peça cotó sense os, 10 metres	13'50	» 28 Tres parells mitjons reforçats	2'25
» 10 Mitja dotzena mocadors d'home	2'50	» 19 Una peça angelina, classe extra	14'00	» 34 1 camisa angelina per	4'00
» 11 Banoves crouxet camera	5'95	» 23 Jumet llana doble ample	4'00	» 36 1 combinació	8'90
» 12 Mitja dotzena draps de cuina	3'50	» 24 Camussa creuada llana	9'00	» 37 1 joc núvia molt elegant	18'00

DARRERA SETMANA DE LOTS DE RECLAM

Llenceria - Llaneria - Confeccions - Teixits - Gèneres de punt i camiseria - Brodats de tira

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

Moviment del Port el dia 1

VAIXELLS ENTRATS:

Goleta espanyola «Aurelia», de Torrevella, amb ferro vell.
Pailebot espanyol «Joven Paquito», de Palamós, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Cataluña», de Santa Isabel i escales, amb càrrega general i 20 passatgers.
Vapor espanyol «Balmes», de Buenos Aires i escales, amb càrrega general i 54 passatgers.
Vapor espanyol «Ampurdanés», de Sant Feliu, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Rei Jaime I», de Mahó, amb càrrega general i 27 passatgers.
Llagut espanyol «Pilar», de Castelló, amb garrofes.

VAIXELLS DESPATXATS:

Pailebot espanyol «José Alberto», amb càrrega general, cap a Palma.
Llagut espanyol «Dos Amigos Alfagues» en llast, cap a Sant Carles.
Llagut espanyol «Teresa», amb càrrega general cap a Sant Carles.
Llagut suec «Vicia», de trànsit, cap a València.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor danès «Harriet», en llast, cap a Huelva.
Vapor espanyol «Cabo Blanco», amb càrrega general i trànsit cap a Bilbao i escales.
Vapor espanyol «Andalucía», amb càrrega general, cap a Melilla i escales.
Vapor espanyol «Cataluña», amb càrrega general, cap a Pasajes i escales.
Vapor espanyol «Tambre», amb càrrega general, cap a Les Palmes i escales.
Vapor espanyol «Tirso», amb càrrega general, cap a Cartagena i escales.
Vapor espanyol «Santa Cristina», amb el seu equip cap a la mar.
Vapor espanyol «Fina», amb el seu equip, cap a la mar.
Vapor espanyol «Almazora» amb càrrega general, cap a Vinaròs i Castelló.
Vapor espanyol «Mallorca», amb càrrega general, cap a Palma.

Accidents marítims

NOTES DEL LLOYD

Jarrow, 28. — Ha estat extingit el

INGRESSOS de la Companyia dels Camins de Ferro del Nord d'Espanya

LÍNIES	Quilòmetres en explotació	Ingressos dels dies 11 al 20 d'octubre de			Ingressos des de 1.er de gener al 20 d'Octbre. de		
		1922	1921	Diferència	1922	1921	Diferència
Madrid a Irún i els seus ramals.	909	3.293.711'03	3.244.848'49	+ 48.862'54	85.757.169'94	88.494.949'42	- 2.737.779'48
Alar a Santander.	139	279.174'37	202.550'11	+ 76.624'26	6.356.847'35	6.118.799'49	+ 238.048'36
Saragossa a Pamplona i Barcelona	773	1.577.281'12	1.417.192'09	+ 160.089'03	39.725.457'10	38.044.930'82	+ 1.680.526'28
Tudela a Bilbao.	249	715.287'20	597.556'37	+ 117.730'83	16.801.914'14	15.006.105'54	+ 1.795.808'60
Almansa a València i Tarragona.	524	1.449.490'85	1.339.574'82	+ 109.916'03	39.029.573'88	36.555.481'34	+ 2.474.092'64
Astúries, Galícia i León.	741	1.459.732'27	1.303.744'38	+ 155.987'89	35.309.598'22	35.750.456'73	- 440.858'51
Villabona a Avilés.	21	31.591'83	28.632'07	+ 2.959'76	1.019.709'43	1.215.733'61	- 196.025'18
Ciàno a Soto de Rey.	22	20.830'87	17.620'63	+ 3.210'24	629.886'19	883.637'18	- 253.750'99
Lleida a Reus i Tarragona.	103	135.017'24	118.521'00	+ 16.496'24	3.751.467'01	3.393.426'54	+ 358.040'47
Sant Joan de les Abadesses.	112	225.197'69	197.929'71	+ 27.267'98	5.125.462'08	4.653.197'87	+ 472.264'21
València a Utiel.	88	49.467'55	48.040'11	+ 1.427'44	1.322.703'82	1.307.526'14	+ 15.177'68
Tota la xarxa.	3.681	9.286.802'02	8.514.008'78	+ 772.793'24	234.629.798'76	229.454.244'68	+ 5.175.554'08

Barcelona, 30 d'octubre de 1922. — El secretari del Comitè, Alfred Fuster

foe al vapor anglès «Port Hardy», que ha tingut greus avaries.

Brest, 28. — El vapor francès «Canaleu» ha embarrancat, perdent-se totament el vaixell i la càrrega.

Ushant, 28. — El vapor anglès «Warkworth», en viatge de Bordeus cap a Shields, ha passat avui per aquí remolcat pels remolcadors holandesos «Witte Zee» i «Gouwzee». El foc que tenia ha estat extingit.

Hamburg, 28. — El vapor anglès «Newaser», procedent de Sierra Leona, ha tingut foc a la bodega número 2, carregada de copra. La càrrega ha resultat avariada.

Port of Spain, 28. — El vapor «Viking», de la Trinidad Lake Asphalt Company, ha estat destruït pel foc aquí.

Havre, 28. — El vapor anglès «Methven», en viatge de Londres a Montreal, ha topat amb el vapor francès «Roubais», en passar al moll, causant-li avaries.

Wapping, 28. — El vapor «Corea», de Goole, topat al moll davant de Rotherhithe, amb la barca «Genesta», carregada de ciment, enfonsant-la.

Lizard, 28. — El vapor nord-americà «Dauphina» ha passat cap a Falmouth amb avaries, i remolcat pel vapor nord-americà «West Zeda».

Havre, 28. — El vapor anglès «Clermont», en viatge de Port Talbot a Rouen, amb càrrega de carbó, ha embarrancat.

callat a prop d'Ouistreham. Li han estat tramessos auxilis.

Cristiania, 28. — El vapor norueg «Norefjord», procedent de Nova York, ha tingut foc que ha causat avaries a la càrrega.

Steg, 28. — El vapor holandès «Georgius» ha varat a la illa de Moen. Han mort negats tres nens.

Malmö, 28. — La goleta alemanya «Cecilia», en viatge de Hamburg a Malmö, embarrancà prop de Malmö. Moriren negats el capità i dos tripulants. El vaixell fou remolcat aquí.

Dardanel, 28. — El vapor anglès «Eden Hall», en viatge de Hull a Constanza, amb càrrega general, embarrancà al Cap Hellas.

Hamburg, 28. — El vaixell auxiliar finlandès «Sando», en viatge de Wana cap a Hull, amb càrrega de fusta, ha tingut foc, resultant amb avaries.

Finisterre, 29. — El vapor espanyol «Gudilem Sorolla», en viatge de Cardiff cap a Barcelona, està desmordejant i demana auxili, com també el vapor hongarès «Ballaton», en viatge d'Algèria a Hamburg, i el vapor anglès «County of Cardigan», en viatge de Newport a Marsella.

Southend, 29. — El vapor «Alexandra» ha varat aquest matí a una milla del far de Chapman.

Penarth, 29. — El vapor anglès «Largo Law», procedent de Cardiff, ha embarrancat aquest matí.

Dakar, 29. — El vapor francès «Adrar» ha tornat al port amb foc. Té greus avaries.

OLIS

Dia 28 d'octubre de 1922.

(Associació Gremial de Negociants d'Olls de Barcelona)

Oli d'oliva
Andalus corrent bo, a 200 pessetes els 100 quilos.

Tortosa fins, a 242 pessetes els 100 quilos.

Aragó, de 263 a 280 pessetes els 100 quilos.

Persisteix la calma en el mercat, realitzant-se escasses operacions.

Oli de pinyola
De color verd de primera, de 108'70 a 113'05 pessetes els 100 quilos.

Groc de primera, de 121'74 a 126'80 pessetes els 100 quilos.

Groc de segona, de 113'05 a 117'39 pessetes els 100 quilos.

Setze envasos.

Oli de coco
Blanc (amb envàs), a 130 pessetes els 100 quilos.

Cochiu, a 160 pessetes els 100 quilos.

Palma, a 190 pessetes els 100 quilos.

Cacauei, a 135 pessetes els 100 quilos.

Oli de llinosa
Oli de llinosa cru, a 170 pessetes els 100 quilos.

Oli de llinosa cuit, a 175 pessetes els 100 quilos.

Oli de llinosa incolor, a 200 pessetes els 100 quilos.

En caixes, 8 pessetes més per 100 quilos.

Arribades de la setmana
A l'estació del Morrot han arribat quatre vagons d'oli andalus i del país 13 vagons, i queden a l'estació quatre vagons d'oli del país.

Ingressos de la Companyia dels Ferrocarrils de Madrid a Saragosa i Alacant

LÍNIES	Quilòmetres en explotació	Ingressos des de 1.er de gener al 10 d'octubre de			Ingressos dels dies 11 al 20 d'octubre de		
		1922	1921	Diferència	1922	1921	Diferència
Xarxa antiga.	2.044	4.741.169'61	516.814'25	+ 4.224.355'36	145.883.591'39	141.552.409'70	+ 4.331.181'69
Xarxa catalana.	719	2.112.111'96	48.302'33	+ 2.063.809'63	55.122.603'65	53.965.499'97	+ 1.157.103'68
Tota la xarxa.	3.063	7.370.098'92	565.116'58	+ 6.804.982'34	201.006.195'04	195.517.909'67	+ 5.488.285'37

Barcelona, 30 d'octubre de 1922. — El Secretari del Comitè, Felp Blanco.

Olls, de 169'35 a 177'40 pessetes l'hectòlitre.

Aviram. — Gallines, de 14 a 17 pessetes el parell; pollastres, de 8 a 11 pessetes el parell; conills, de 7 a 10 pessetes el parell; anecs, de 11 a 14 pessetes el parell; oques, de 11 a 14 pessetes una; ous, de 3'75 a 3'85 pessetes la dotzena; 30 dotzenes d'ous, a 116 pessetes.

Fruites. — Ja no abunden i cares. Verdura i hortals. — Bones piles i a preus regulars.

Planter. — Molta oferta i a preus en baixa.

Bona concurrència en totes les seccions, així com en els establiments de comerç.

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Temporada d'Hivern de 1922-23. — Companyia d'òpera de primissim cartello. Queda obert l'abonament a 70 funcions (51 de nit i 19 de tarda), i al de 51 funcions de nit.

Principal Palace

Plaça del Teatre, 214. Tels. 5125 i 4738 A.

Avui, dijous, dia 2 de novembre, Gran Matinée, a les quatre de la tarda Nit, a les deu.

LA REVISTA DE GRANDIOS EXIT

CRI-CRI

Magnífic decorat dels escenògrafs DESHAYS & ARNOULD, CASTELLS i FERNANDEZ, MORALES i COLME- NERO.

600 NOUS VESTITS DE LA CASA MAX WELDY, de PARIS

100 artistes espanyols i estrangeres

Dijous, diumenges i dies festius matínees a les quatre de la tarda. Totes les nits, a les deu: CRI-CRI.

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A. — Avui, dijous, tarda, a les cinc. Extraordinària funció d'Espectacles per a infants, 4 actes, 4. EL MENUT DEL SAC i el grandios exit.

LL PRINCEP BLANC
Preus populars. Vespere: Tertúlia Catalana.

REI I MONJO
L'ESPERIT DE LA CUNYADA

Durant els entreactes es renovarà l'abonament. — Demà, tarda: Butagues, a una pesseta i a 0'65, 3 obres, 3 exits: CANÇO DE TAVERNA, LA NIT DE LES CASTANYES I L'ESPERIT DE LA CUNYADA (de gran broma). Nit: EL MATRIMONI SECRET I L'ESPERIT DE LA CUNYADA.

El dissabte: Estrena interessantíssima LA SOMRIENT MAGDALENA

de formidable exit: 500 representacions a París — El diumenge, tarda, a les tres: EL PRINCEP BLANC; a dos quarts de sis i nit, dos grans exits: EL MATRIMONI SECRET I LA SOMRIENT MAGDALENA. — Es despata en comptaduria.

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMS OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible.	14.57	00.00	14.34	00.00		00.00
Futurs:						
Gener.	13.70	13.65	13.58	00.00		00.00
Març.	13.49	13.44	13.37	00.00		00.00
Maig.	13.31	13.26	13.21	00.00		00.00
Juliol.	13.10	13.05	13.01	00.00		00.00
Octubre.	12.47	N.	12.40	00.00		00.00

Alexandria	Desembre	Febrer	Junel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Futurs. Asmhouni	00.00	00.00				
			Gener.	00.00	00.00	00.00
			Març.	00.00	00.00	00.00
Sakellaridis	00.00	00.00				

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible.	24.39	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Desembre.	24.19	00.00	00.00	00.00
Gener.	23.94	00.00	00.00	00.00
Març.	24.00	00.00	00.00	00.00
Maig.	23.80	00.00	00.00	00.00
Juliol.	23.67	00.00	00.00	00.00

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible.	23.82	00.00		00.00
Futurs:				
Novembre.	23.32	00.00		00.00
Desembre.	23.57	00.00		00.00
Gener.	23.59	00.00		00.00
Març.	23.59	00.00		00.00
Maig.	23.45	00.00		00.00

Barcelona, 1 de novembre de 1922.

Teatre Català ROMEA

5 úniques funcions, 5
per l'eminent actor francès GABRIEL SIGNORET; primera actriu: GERMAINE BARON. 5 obres, 5: Grans creacions de SIGNORET. — Debut, 17 novembre. — Demanar llistes i programes. — Queda obert l'abonament; als abonats a la companyia Pierat, se'ls reservaran llurs localitats fins el dia 5 de novembre.

TIVOLI LIRIC CATALA

Direcció: Josep Bergés. — Avui, dijous, a dos quarts de cinc de la tarda. La grandiosa obra del mestre Morera **DON JOAN DE SERRALLONGA** per la senyora Callao i senyors Massanés i Quer. Nit, a les deu: **DON JOAN DE SERRALLONGA** pel senyor Sagi-Barba, senyora Bugatto i senyor Vendrell. — Demà, divendres tarda, no hi ha funció, per a poder assajar la grandiosa obra del mestre de les lletres catalanes, N'Angel Guimerà.

LA SANTA ESPINA
que s'estrenarà el dimecres de la setmana entrant. Nit, **DON JOAN DE SERRALLONGA**, per la senyora Callao i senyors Massanés i Quer. — Es despatxa a Comptaduria.

Teatre de Novetats Circ Equestre

Gran Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, dijous, la commemoració dels Fideles Difunts. Tarda, a dos quarts de cinc: Grandiosa matinee i nit, a tres quarts de deu: **GRAN MODA**. Dues extraordinàries funcions.

Inauguració de la Temporada d'Hivern PRESENTACIO DE LA

Nova Companyia

Debutant 12 notables atraccions, 12
Segona representació de la paròdia xistoso-sèria, posada en pista pels eminents trágics GERMANS ALBANOS i tota la seva companyia.

DON JUAN TENORIO

Demà, nit, a dos quarts de deu. Grandiosa funció, prenent-hi part tota la companyia. — El dissabte i diumenge, tarda i nit, extraordinàries funcions.

ELDORADO

Companyia de sarsuela
ORTAS : : LEONIS : : GALLEGO
COMPANIA ORTAS, LEONIS, GALLEGO. — Avui, dijous, commemoració dels Fideles Difunts. Tarda, a les cinc, Gran Matinée; **TENORIO SINDICALISTA**, i el sàinet en sis quadros, disposats en dos actes, en prosa original dels senyors Muñoz Seca i Pérez Fernández, música del mestre Armand Vives. **PEPE CONDE**, Nit, a les deu, la formosa sarsuela en un acte i tres quadros, de don Miquel Echegaray, música del mestre Fernández Caballero, **GIGANTES Y CABEZUDOS**, i el famós sàinet en dos actes, dels germans Quintero, gran triomf d'aquesta companyia, **ANITA LA RISUEÑA**. — El dissabte propinent: Reestrena de **ABANICOS Y PANDERETAS**.

TEATRE NOU

Companyia d'opèreta
VICTORIA PINEDO
LLUIS BALLESTER
Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc, **LAS COLONDRINAS** (per última vegada en aquesta temporada), i **QUE ES GRAN BARCELONA!** Nit, a les deu, **LA GENERALA**, gran èxit d'aquesta companyia, i **QUE ES GRAN BARCELONA!**, l'èxit dels èxits. — Demà, divendres, nit, a les deu, **ESTRENA** de l'obra en un acte, de Paso i el mestre Luna, **EL APURO DE PURA**.

TEATRE COMIC

Avui, dijous, Dia de Difunts, 14 actes, 14. Tarda, a dos quarts de quatre i nit, a un quart de deu, **DON JUAN TENORIO** i **EL NUEVO TENORIO**.

Teatre Victòria

Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc, **FELIPE EL TERREMOTO, EL CUENTO DEL DRAGON** i **PIM-PAM-PUM**. Nit, a les deu, **TENORIO MUSICAL, LA CORRIA DE TOROS** i **PIM-PAM-PUM**.

APOLLO PALACE (Teatre Apolo)

Gran companyia de sarsuela
VALLEJO - VIDAL - ESPEITIA
Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc, **BUTACA**, 150 pessetes. Primer: **LAS CORSARIAS**; segon: **EN LA HUERTA VALENCIANA**; tercer: **TENORIO MUSICAL**, broma continua. Nit, a tres quarts de deu, **BUTACA**, 3 PESSETES. 4 ACTES, 4. Exit enorme, **LA GATA MAULA**; segon: **TENORIO MUSICAL**. — Demà, divendres, tarda formosa funció econòmica. Nit, **GRAN SOLEMNITAT TEATRAL CELEBRACIO DEL CINQUANTENARI (50 REPRESENTACIO) DE LA GATA MAULA, EN HONOR DEL SEU AUTOR JOSEP PARERA. GRAN AUGMENT DE CHORS I 25 GUITARRES EN ESCENA**. — Dissabte, **DUES ESTRENES: LA CASA DE LOS ABUELOS** i **DE LA SIERRA BRAVA**.

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevil, Pep Santpere.
Avui, dijous, 2 de novembre, Tarda i nit, ùltimes de **DON JUAN TENORIO** i **EL NUEVO TENORIO**.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia
Góell - Tudela - Asquerino - Cortés
Avui, dijous, **COMMEMORACIO DELS FIDELS DIFUNTS**. Tarda, a dos quarts de cinc, **SECCIO ESPECIAL**. El passatemps en un acte, de Josep Fernández del Villar.

La mujer de su casa
i el drama religiós fantàstic, en set actes.

Don Juan Tenorio

Nit, a les deu.

Don Juan Tenorio

Demà, divendres, tarda, a les cinc, **MATINEE POPULAR DON JUAN TENORIO**. Nit, a les deu, **POPULAR**. Reposició de la comèdia en tres actes, de Guise Wolff, traducció d'Enric García Vellord.

EL SECRETO DE POLICHINELA

Es despatxa a Comptaduria. — Telèfon 4134 A.

Teatre de la Comedia

Companyia Claramunt-Adria
Avui, a tres quarts de deu, Primer: **ROSES DE TOT L'ANY**; segon: de Pitarra:

La Creu de la Masia

Entrada i butaca, en primeres rengleres, 2 pessetes.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, dijous, commemoració dels Fideles Difunts. Tarda i nit, Extraordinaris programes. **ESTRENA** de la formosa pel·lícula de gran argument, **DOMPTADORA D'HOMES**, creació de la gran artista, **LADY WALTON**, i **ESTRENA** de la finíssima comèdia, creació del cèlebre **CHARLES RAY**, que porta per títol **LA VALL FLORIDA**, completant els programes, l'estrena d'altres interessants pel·lícules.

Aristocràtic Kursaal

PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA
Avui, sensacional estrena
LA CONJURACIO DE GENOVA
Grandiosa pel·lícula històrica

Diorama

Programa per a avui: Estrena de la segona jornada de l'extraordinària producció, «La taverna», «Somni i realitat», per Mary Picford; «La llei del blanc», per Sessue Hayakawa, del Programa Paramount; «La fuga de Tomaset», broma continua.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda

Notable sextet Jordà-Moltó. — Avui, dijous, èxit sense precedents, el més gran triomf de la cinematografia, la millor pel·lícula de la temporada, «L'admirable Crichton», una veritable joia del Reial Programa Ajuria, art, luxe i presentació, com mai s'ha vist en cap pel·lícula, tot Barcelona ha de veure aquesta maravellosa cinematografia. Estrenes: el sensacional match de boxa per al campionat d'Europa, «Crichton-Nyus», que causa veritable expectació a França; «La terrible Joana», Paramount, per la formosa artista Dorothy Gish. — Diumenge, nit, el tan esperat esdeveniment, «Els tres mosqueters», obra mestra de Douglas Fairbanks.

KURSAAL - Aristocràtic Saló

PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA
Avui, **ESTRENA** de l'adaptació cinematogràfica del cèlebre autor Wagnalls.

La Verge de les Roses

Del repertori M. DE MIGUEL
Meravellosa producció interpretada per la eminent i insuperable actriu **ALLA NAZIMOVA**

Es recordarà amb goig pel seu enorme interès, moralitat, valuosa tasca artística i una ostentació de tècnica cinematogràfica.

ASSOCIACIO DE MUSICA DA CAMERA

PALAU DE LA MUSICA CATALANA
Dimecres, 8 de novembre, nit.
Esdeveniment artístic

FESTIVAL PERGOLES

Primera audició d'obres «da camera» i cançons d'aquest autor, e més ramós d'entre els italians del segle XVIII, i estrena a Barcelona de la seva obra mestra,

La Serva Padrona

Opera buffa en dos quadros, representada pels eminents artistes

ANGELS OTTEIN, sopran,
ARMAND ORABRE, bariton,
Carles del Pozo, actor,

amb la cooperació de l'esquidista clavicembalista

WANDA LANDOWSKA

i d'una petita orquestra, sota la direcció de l'eximí mestre

PAU CASALS

Exclusivament per als socis.
ADVERTIMENT. Com ja està cobert el número reglamentari de socis i l'ingrés a aquesta Associació no pot fer-se sinó a mida que hi han baixes, pel qual cal prèviament passar per la Llista d'Aspirants, no és possible admetre ni una sola inscripció, per a tenir efectivitat abans de l'esmentat festival.

Aristocràtic Kursaal

PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA
Avui, sensacional estrena
LA CONJURACIO DE GENOVA
Grandiosa pel·lícula històrica

Palau de la Música Catalana

ORQUESTRA PAU CASALS

Avui, dijous, dia 2 de novembre, a tres quarts de deu del vespre: Concert cinquè. Directors: Pau Casals, Joaquim Cassadó i Enric Casals. Obres catalanes de CASSADÓ, GARRETA (estrena). — Simfonia Júpiter, de MOZART. — Cavalcada, de «Les Walkiries», Wagner. — Concert de SCHUMANN pel violoncel·lo i orquestra, en el qual hi pendrà part com a

Violoncelista Pau Casals

Localitats a taquilla.

Palau de la Música Catalana

Dissabte, 4 de novembre, nit,
II CONCERT D'ABONAMENT
MARIA BARRIENTOS
WANDA LANDOWSKA

Composicions clàssiques de BACH, MOZART, HALDN, RAMEAU, GLUCK, HANDEL, PICCINI. — Localitats: de tres a set tarda, a la Unió Musical Espanyola, 1 i 3, Portal de l'Angel.

Frontó Principal Palace

Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc, dos grans partits a pistola. Nit, a un quart d'onze, grans partits de pilota a pistola. **ONDARRES** i **ICHAZO** contra **MAZO** i **GASTANAGA**.

Sala Aolian

Fill de Pau Izabal
35, Passeig de Gràcia 35,
Demà, divendres, 3 novembre, a dos quarts de sis.

GRAN CONCERT EXTRAORDINARI

Audició en el gran orgue, de «L'Arlesienne» (segona Suite d'orquestra). **RECITAL** de piano, per la concertista

ROSAURA OOMA

(de l'Acadèmia Marshall)
Obres de **SCARLATTI**, **TAUSIG**, **SCHUBERT**, **MEYERSSOHN**, **GRANADOS**, **RACHMANINOFF**, **ALBENIZ**, **CHOPIN** i **LISZT**. Invitacions com de costum. Direcció artística: **F. LONGAS**.

Aristocràtic Kursaal

PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA
Avui, sensacional estrena
LA CONJURACIO DE GENOVA
Grandiosa pel·lícula històrica

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Diumenge, 5 de novembre, a les tres de la tarda.

BARCELONA-EUROPA, camp Barcelona; **ESPANYOL-UNIO ESPORTIVA**, camp Espanyol; **SABADELL-AVENÇ**, camp Sabadell; **MARTINENC-ATLETIC**, camp Martinenc; **BADALONA-ESPANYA**, camp Badalona; **TERRASSA-JUPITER**, camp Terrassa.

Entrades i localitats, per aquests partits, es despatxaran al camp el dia del partit. Pel partit Barcelona-Europa, des del dijous, a les taquilles del carrer de Fortuny.

Restaurant del Parc

Pròxima reobertura. Canvi de Direcció
Grans reformes als salons i servei. S'admeten encàrrecs per a banquets.

II GRAN PREMI PENYA RHIN

Cursa internacional d'automòbils, (dia 5 de novembre). — Horari de trens de Barcelona a Vilafranca, de l'estació de França: Correu, sortida a les quatre del matí. Especial, a les 6.25. Especial directe, places reservades, a les 8. Lleuger, a les 8.55.

Despatx de tickets per al tren especial (places reservades), restaurant, localitats de tota mena, a la Penya Rhin (Corts Catalanes, 642), i al Teatre Novetats.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. Gran esdeveniment artístic, **STELLA MARGARITA** i altres importants números. Cada dia gran **TABARIN AMERICA**.

DIVERSIONS PARTICULARS

Tertúlia Catalanista

TEATRE CATALA ROMEA

Avui, nit, a dos quarts de deu:

REI I MONJO, del mestre Guimerà;

L'ESPERIT DE LA CUNYADA

Es despatxen vals: Sombrieta Gili, Hospital, 16, i Relletgeria Mullor, Devallada de la Presó, 8.

Durant els intermedis es renovarà l'abonament.

Serveis de la Companyia Trasatlántica

LINIES A ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME
El vapor
P. DE SATRUSTEGUI
sortirà el dia 25 de novembre de Barcelona, el 26 de València, el 28 de Màlaga i el 30 de Cadix, cap a Nova York, Havana i Veracruz.
El vapor
ALFONSO XIII
sortirà el dia 17 de novembre de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Coruña, cap a Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge cap a Costafirme i Pacífic amb trasbord a Havana.
El vapor
ANTONIO LOPEZ
sortirà el dia 10 de novembre de Barcelona, el dia 11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Cadix, cap a les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Colón, Sabanailla, Curaçao, Puerto Cabello i La Guayra. S'admet càrrega i passatge amb trasbord cap a Veracruz.
LINIA DE BUENOS AIRES
El vapor
REINA VICTORIA EUGENIA
sortirà el dia 4 de novembre de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Cadix cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.
LINIA DE FERNANDO POO CATALUNA
El vapor
sortirà el dia de novembre de Barcelona, el de València, el d'Alacant i Cartagena, i el de Cadix cap a les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, altres escales intermèdies i Fernando Poo.
A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlántica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York i ports del Cantàbric a Nova York i la Línia de Barcelona i Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.
Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dona allotjament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors tenen Telegrafia sense fils.

PIANOS

DE CORDES CREUADES
AMB MARC DE FERRO
Sublim marca
R. MARISTANY
Casa fundada el 1870
AL COMPTAT
PLASSOS I LLOGUER
18, Plaça Catalunya 18

Vasconcel

ELS VERITABLES PREPARATIS D'HIGIENE I DE BELLESA DE MADAME VASCONCEL
estan de venda a la casa **VICENS FERRER**
PLAÇA DE CATALUNYA. Dipositori exclusiu per a Catalunya
Demanen de franc l'opuscle explicatiu dels tractaments i preparats de Belleza de Madame VASCONCEL per a embellir i corregir tots els vostres defectes.

Panyos

J. Mir Vives, S. A. Ronda de Sant Pere, 15. Rebudes les novetats per a la temporada d'hivern. Gran assortit de Meltons, Xevrots, Estams, Gabardines, Ballardines, Chesters, gèneres per a Gavany, articles blaus i negres. Camusos i gèneres per a vestits i jaquetes. Vendes major i detall. Retalls els diïluns i divendres.

Es venen dues cases al Poble Sec. Raó: Muntaner, 28, principal. De cinc a set.

Pianos de llouer de v'ris preus. Bruch n.º 73, entresol. **C. BIEGER**

COPIES

Circulars
reproduïdes en l'aparell **MULTIGRAPH**
LES MES PERFECTES
Casa Garcia Suarez
38, Rambla Catalunya
Telèfon 4335 A.

Solars prop tramvia

Vene a places. Raó: Fernand, 16, primer. De 3 a 4.

Administració de Finques

J. LLANUSI
De 5 a 7
Muntaner, 28, principal

Joies d'ocasió

Safates i serveis de plata, a pes. Compror or, plata, platí, brillants i perles.

Jolerias de J. Nàñez
Rambles de les Flors, 8 A
i Cardenal Casañá, 5

ROBES

a piques, sense fiador, a deu raïls setmanals. — Raó Bon succés, 2. Quilosc de brodats.